

ČASOPIS RODOPISNÉ SPOLEČNOSTI V PRAZE

Ročník XVI.

1944

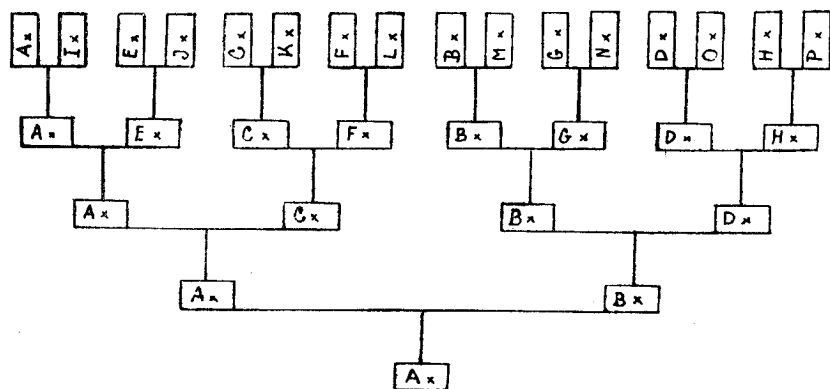
Číslo 1-2.

Dr. Karel Karg:

Rodový vývod a jeho grafické znázornění.

Vývodem nazýváme souhrn všech předků (ascendentů) určité osoby. Jsou to tedy její rodiče, prarodiče, praprarodiče atd.

I. Vývod bývá graficky znázorňován v podobě písmene V. I když snad v jednotlivostech toto znázorňování bývá různé, jeho podoba písmenu V zůstává vždy zachována. Možno tedy tuto metodu znázornění vývodu nazvat *metodou „V“*. Vývod znázorněný metodou „V“ vypadá takto:

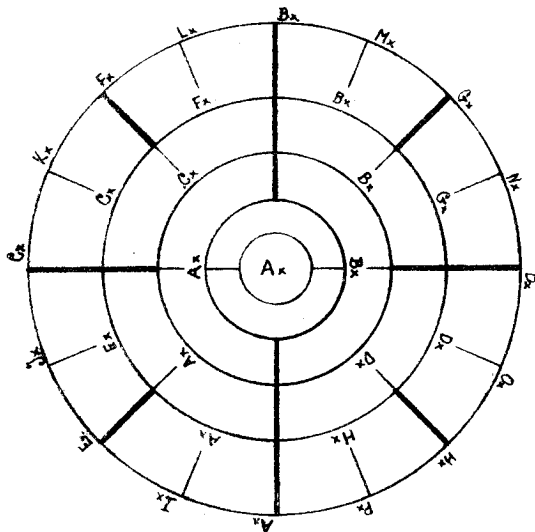
Obr. 1.

x = jméno křestní, A, B, C, D = jméno rodové.

II. Při pátrání po předcích z rodu otcova podařilo se mně dojít až do 11. generace, t. j. k osmému pradědečkovi, narozenému kolem roku 1550. Ježto pak pátrám po všech předcích, působilo mi sestavení vývodu potíže. Počet předků se totiž každým stupněm zdvojnásobuje, takže na př. ve vývodu pro 10 generací je v nejvyšší řadě již 512 předků. I když na každého z nich ve vývodu počítáme jen s 1 cm, je tato nejvyšší řada již 5 m 12 cm dlouhá. Z toho je jasné patrné, že užívaná metoda „V“ je při více generacích sice theoreticky proveditelná, ale je tak nepřehledná, že je ve skutečnosti prakticky neupotřebitelná. Ve snaze najít lepší metodu pro znázornění vývodu přišel jsem v srpnu 1942 na myšlenku používati pro znázor-

nění vývodu soustředných kruhů. Při tom všichni předkové téhož stupně jsou umístěni na téže kružnici. Tato *metoda kruhová* je proti užívané metodě „V“ daleko přehlednější a umožňuje sestavení vývodu i tam, kde je to u metody „V“ pro naprostou nepřehlednost již nemožné. Tak na př. při 10 generacích je třeba — jak shora uvedeno — v desáté řadě délky 512 cm. Obvodu kruhu v délce 512 cm odpovídá pak průměr asi 163 cm. Zatím co tedy při metodě „V“ je třeba nákresu v rozměrech asi 520×100 cm, vystačíme při metodě kruhové s rozměry asi 170×170 cm. Z toho je na první pohled patrna výhoda metody kruhové.¹⁾

Vývod sestavený podle metody kruhové vypadá takto:

Obr. 2.

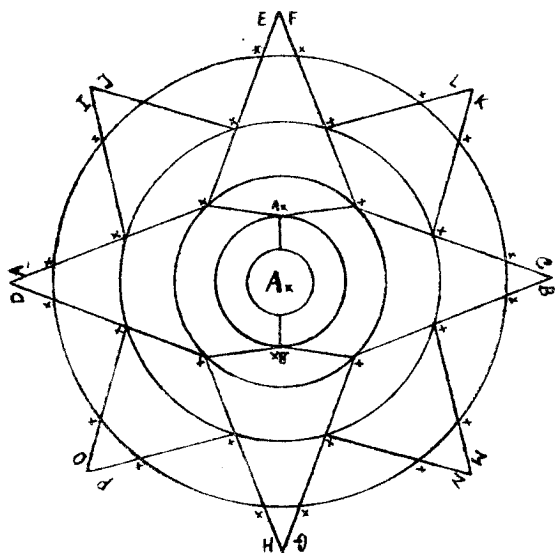
III. Je proto jen přirozené, že tato myšlenka našla u rodopisců pochopení a byla dále zpracovávána. Tak Dr. Mirko Rosenbaum kombinoval tuto kruhovou metodu s metodou, kterou možno nazvat *metodou hvězdicovou*. Každý rod má svoji rodovou přímku a průsečík této přímky s kružnicí značí předka toho stupně, který připadá na tuto kružnici. Použitím soustavy hvězdicové získala soustava kruhová značně na přehlednosti. Při této hvězdicové soustavě je však zčásti uvedena na prvním místě nevěsta a ženich až na místě druhém, čímž vývod dostává jiné uspořádání, než je tomu při metodě „V“ a metodě kruhové sub II. uvedené. Tomu však nelze se vyhnouti, má-li z důvodu přehlednosti mít každý rod svoji rodovou přímku.

Vývod sestavený podle metody kruhové, kombinovaný metodou hvězdicovou, vypadá takto: (viz obr. 3. na str. 3.).

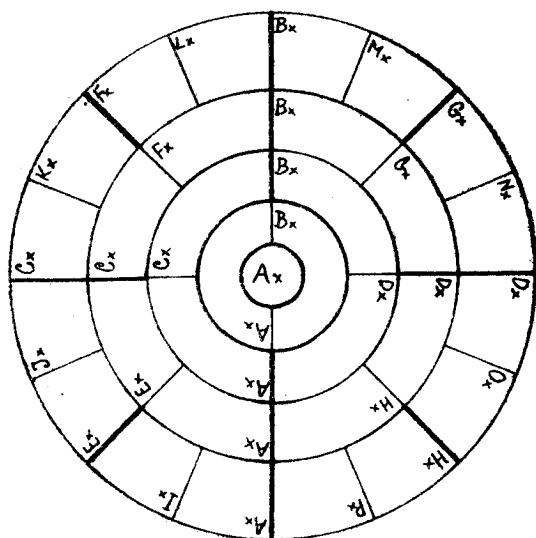
IV. Ing. Josef Stiksa z Krakova přidržel se kruhové soustavy sub II. uvedené, avšak s tou změnou, že pro každou generaci téhož stupně vyhradil místo mezi sousedními kruhy (místo části kružnice). Tím získal značné místo pro zápisy, ovšem za cenu zmenšené přehlednosti. Vývod sestavený Ing. Josefem Stiksou vypadá takto: (viz obr. 4. na str. 3.).

¹⁾ Některé grafické znázornění kruhových rodokmenů přinesl Siegfried Federle v knize: Familienkunde. Nakladatelství E. F. Müller, Karlsruhe i. B. Cena 3 RM. Avšak dokonalosti i přehlednosti rodových grafikonů Dr. Karga a Dr. Rosenbauma nedosáhl. Pozn. red.

Postupem času podařilo se však Ing. Josefu Stiksovi vyřešiti otázku přehlednosti znamenitým způsobem, a sice použitím barevných odstínů. Otcovská polovice vývodu jest zbarvena červeně, mateřská žlutě. Čím

Obr. 3.

Obr. 4.

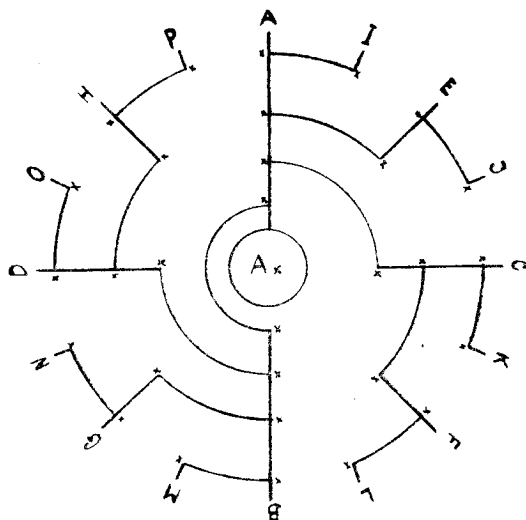
dříve zaniká to které rodové jméno ve vývodě provdáním nevěsty, tím světlejší odstín barvy tento rod má. Tak na př. nejtmavší odstín červené barvy má rod A, světlejší rod C, ještě světlejší rody E, F, a nejsvětější

rody I, J, K, L. Použitím těchto barevných odstínů dosaženo je bezvadné přehlednosti.

Čím tmavší je tedy odstín barvy, tím déle se rod ve vývodu udržuje a tím je také významnější. Přitom rody stejného významu mají stejný odstín barvy. To je další výhodou této barevné úpravy.

V. Konečné grafické znázornění rodového vývodu, k němuž jsem dospěl, vyznačuje se jednoduchostí a přehledností. Všichni příslušníci jednoho rodu nacházejí se na jedné rodové přímce. Čím je tato rodová přímka delší, tím je ten který rod pro vývod důležitější.

Toto znázornění vypadá takto:

Obr. 5.

Ve všech uvedených případech jedná se o pouhé naznačení grafického znázorňování rodového vývodu a není technicky možné uvádět zde všechny podrobnosti.²⁾ V archivu Rodopisné společnosti v Praze jsou však uloženy rodové vývody, sestavené způsoby shora uvedenými sub III, IV, V a každý zájemce může tam do nich nahlédnouti.

2) Toto grafické znázornění rodového vývodu, jest až dosud nejlepším a nejpřehlednějším grafickým systémem vůbec, jak tomu nasvědčuje rozsáhlý rodový vývod autora, sahající až do roku 1550. Tento systém grafického znázornění rodokmenu v přímé linii bude napříště nazýván „Systémem Dr. Karga“ anebo „Kargovým systémem“. — Exponáty rodových grafiků, v článku popsaných, darovaných autory archivu Rod. společnosti, hodláme vystavovati s jiným rodop. materiálem a ukázkami rodop. práce na souhrnné rodopisné výstavě, kterou chceme uspořádati pod záštitou Rodopisného ústavu v r. 1948 v Praze. Pozn. red.

O původu a změnách příjmení.*)

Příjmení se ustálila až od první polovice XVIII. věku; proto v rodopisu, zejména selských rodin, asi tak od roku 1738 dozadu stává se obtížným jejich hledání, třebaže u nás v Čechách, hlavně na jihu, nalezneme staré matřiky již po r. 1580, jako v Budějovicích, Hosině, Hohenfurthu. Ještě kolem r. 1680 z nich vychází najevo, že na př. otec nazývá se Mácha (ze slova křest. Matěj, jak velká část venkovanů podle křest. jména apoštolů shluhne od XIII. stol.), ale syn jeho Vilánek, druhý Kotrouš, podle živnosti v Libochovicích a Kakovicích, kam se přiznal. V měst. knihách 16. stol. se měšťani píší: Václav syn Janků, později jeho syn Jankovec, vnuk pak Jan Kovec; Vít Kuzmánekovic řeč. Vzdychálek, Martin od Petrášů, Lída Kroutilů i Kroutilova, teď provdaná Račenská (1602) = Hradčanská, Mikeš z nepodařeného lože Lomova = nemanželský syn Evy Lomovic. Potomci tohoto Mikuláše se přidrželi příjmení Mikeš.

Když cis. patenty za Marie Terezie a Josefa II. nařizeno rodové příjmení, nejvíc synů zachovalo potomkům příjmení otce, dědy. A tu se v listinách setkáváme:

1. s příjmeními starými, jichž počátek sahá i do století XII.,
2. s příjmeními po válce husitské a třicetileté,
3. s příjmeními nově zvolenými.

Ku příkladu: *provodem* jmenovali již ve XIII. stol. průvodce koní, mezků, kterými k nám přinášeli po zemské stezce sůl, sukna, víno, koření a j. v. Provod měl 5—6 soumarů na starosti. Dosud se říká v mém rodišti na živnosti „u Provodů“. Jinde zase u Koníčků, u Soumarů. Kdo pálil *milře shul* — uhlík; odtud tolik příjmení Uhlíků. Kdo šel ze vsí do městské školy, volali naň potom *Žáčku*; v Kamenné dosud grunt u Žáčků, atd. *Selská pýcha* opovrhovala chalupníky, nemá tolik polí, lesů, luk jako já. Říkali jim žabari, plevy, plevkové. Na Prácheňsku tolik Myklastů a Plevků, to jako: já sedlák, my sedláci jsme klas, ale vy chalupníci plevy. To příjmení čteme brzy po husitských válkách. Ptali se mezi sebou: kak si = jak se máš? proto Kaksové. Ve *srážce s nepřítelem* druh druhu napomínal: Krejsa = krej si hlavu štítem, z toho Krejsa, prastaré příjmení jako Nebojsa, Nezlobsa a podobně jako Bojka, Vzaltroha, Utlíkalek.

Po *husitských válkách*, a ještě více po *třicetileté válce*, začali naši předkové povětšinou voliti dětem „*apoštolská*“ jména: Adam, z toho příjmení Adámek, Michal — Michálek, Halek, Jan — Janek, Janeček, Jeníček, Janda, Jenda, ale též z něm. Hanz, Honza, Honzík, Honzíček, ze Sigmunda Zíka, Zikouš. Dále podle *řemesel*: Pekař, Pekárek, Mlejnek, Hrnčír, Švec, Kolář, Zahradník, Bečvář, Sanejtrník. Podle polohy *místa usídlení*: Horák, Horejš, Horejší, Podskalský, Skalák, Brodec, Mokryý či Vodák (lat. Aquarius ze Soběslavi), Hájek, Zahájek.

Názvy z vojny: Turek, Polák, Rus, Němec, Švejsa, Vlach, Vališ, Velíšek, Prusák, Uher; často také, když *člen cizí národnosti* mezi naše zapadl, podržel jméno svého národa; na př. u Čížků v Malenicích usadila vrchnost (ovšem i jinde) černého cikána na pustý grunt po r. 1630, dostala živnost jméno „u Cikánů“, v Předslavicích „u Černých“.

Novým usedlíkům, zejména po r. 1650, když pustotiny pozdvihli, dali jména: Nový, Novák, Novotný, Nováček, Novotníček; v *nížinách* jim „*předzříváli*“ Podlešáci, na *horách* Horáci, Chluman = Chuman, někdy i Koutkové, Kútové, že stavěli vřadu za nějakým starousedlíkem, že na zahradě

*) Srov. článek M. Nesnídalové v Našem kraji (red. Strakonice) 1943 z 22./7. sub titulo: Po chalupě. V Nár. Politice 1944 8./3. Cyr. Merhouta: O starodávných příjmeních.

Zahradníci. — *Podle povahy*: Bezděka (ne moc chytrý), Hubáček (mluvka), Melka, Špouil, z toho Špoutil, Troup, Zubatej či Teplej (ostré huby), Nečina, Nedbal, Výtluka, Prchlík, Divoký, Čechra, Kratochvíle, Dub, Dubovec, Všetečka, Ježek; *podle nedostatku těla*: Hrbec, Hrbatý, Slepý, Chromý. *Podle postavy*: Malý, Velek, Hrubý (= velký), Široký, Tlustý, Pindour (= malíčkový), Cvrček, Chramosta, Chramostejl, Tlapa (medvědí ruce má). *Podle pleťi a barvy vlasů*: Pěkný, Kudrle = Kudrnáč, Hezký, Černý, Červený, Šefrán, Bělohlávek; *bezvousý*: Holec, Holeček, Holík. *Podle majetku*: Bohatý, Chudý, Mizera; *podle polohy pozemků*: Hájecký, Potužský, Potužník (má pole na potuži v Zalezlé), Hůrecký, Lesák, Zlouka, Zdirecký (pole na Žďáru), Stránecký, Tvrzecký (při bývalé tvrzi). Že choval, ctil ptáky vzácnější: Pták, Krůta, Slavík, Čejka; *podle tělesné chyby*: Žižka (starým znamenalo jako ještě před 100 lety Slovákům, jednookého), Šilhavý, Hlučný, Kulhavý; *podle měst*: Volynka, Písecký, Klatovský. Z *náhody*: nosil prsten — Cekrýt i Sekrýt, měl rozbitou vestu — Hazuka, ztratil botu — Bosý, Pantoflíček; *parádlil se*: Fanfrnoch, Frnoch, Hezký; *rád pít*: Bíba (z oblíbeného hesla středověkých vagantů: bibe, bibe = pij), *uměl ošedít či ošebelit* — Šebele; *podle oblíbeného úsluvi*: Vime, Hele, Helement, Sakra, Mortete, Laudon (Crucilaudon); *pásl sedláka kozy* = Kozák, Koníček, Husopas, Podojil; *vyvaloval oči*: Kukač; Bouchal, Bumba, Štěrbá, Šmejkal. Benda (= útrata); *rád tancoval*: Podlaha, Muzika, Pišťala, Masopust, Hopsasa, Přetrhálo, Vejkřuta.

Podle dní v týdnu: Pondělíček (značí i slabomyslného), Středa, Pátek, Sobota, Sobotka (s oblibou pokřtěným Židům), Mikuláš, Mikulášek, Lášek, Kášek, Košek; ale i Kožka. *Pohodlí ve výslovnosti změnilo mnoho příjmení*: Božetěch, Bozděch, Předota — Přída, Vichr — Virch, Jetel — Jětle, Jáhlik (jedl rád kaši z jahle) — Jehlík, Vrub, Vrubec — Hrubec, Hrubý, Hříbek — Řípek — Žípek, Bezkrejtko — Bestrejka, Šťastný — Štáška, Částka, Neumytka — Smitka, Ladislav — Láďa — Lád, Karel, Karlec — Kadlec, Ambrož — Brož, Brožek, Brůha, Bůha; Červenec r. 1662 ve Lhotě u Duba sluje nyní Deverenc, ze Vševěry matrikáři udělali Seberu, z Parizka — Řizka, z Chadima — Kodýma, z Viklána — Vilánka, ze Vzdychince či vzdychálka — Ždichynce.

Podle náboženství sluli: Říman, Kukla, Pikous (piknosý = Č. bratr), Křížek, Papež, Farář, Kněz, Kalich či Klich, Tábor, Kaboň (Č. bratr), Vševera, Zborník (kde měli Č. bratři sbor, jako v Milíkovcích u Strakonice, ve Štěkně); sluli i Kútové, Kuntové v Javornici (ze slova Kunte = sektář).

Zčeštili německá, poněmčili česká příjmení: Houzím z Hausum (těkavec, pobuda), Výžera z Wieser, z Reich psali Rajch, Hais — Hausman — Hazman, z Long — Loňka i Lomka, z Venc — Fenc, ze Schwarzer — Švancar; dočista z českého Čarka udělali italského Lafatu (la fata = čaroděj), z Kráva Grafeck, z Brady — Bardu, z Bašty — Bastu, Němec — Nemethy, z Vojiře — Woyrsch.

Nejvíce příjmení zůstalo tak zv. selských: Švec, Hrouda, Kabelík, Vávra (Vavřinec), Mareš, Kopenec, Krivanec (Skřivánek), Snop, Snopák, Bláhovec, Špalek, Lízal, Lácha (Vlach), Žalud, Plachta, Tlapa i Tlápek, Košatka, Bluma, Hnát i Hnátek, Koreš, Luština, Pivo, Vondra, Liska, Leskovec, Pečen, Kohout, Vrána, Zajíc, Sýkora, Brouk — Brouček, Jelito, Máslo, Smetana, Koník, Žito, Pšenka, Stoklasa, Vomačka.

Změny příjmení: Často se stalo, že se příženil nebo vrchnost poslala mladého sedláka z rodné živnosti na jinou. Třeba Kodýma na Máchovinu. I počali sousedi i úředníci jmenovat, psáti novotného sedláka, kdysi Kodýma — Máchou: i kněz i učitel děti jeho ve škole. A už jim i dětem jejich děti zůstalo za příjmení Mácha. Postup ten dá se stopovat skoro v každé dědině. Pripomenutí svýj rodový případ: Ve II. polovici XVII. stol. mému předku Šimonu Teplému v Čepřovicích vrchnost vzala v Čepřovicích grunt Teplých, jenž ležel mezi Horou a Tábořem, dala mu lepší u Táboř, poněvadž na jeho založila nový dvůr, kde nyní škola a dvůr. Šimonovy děti psány Táborové; ještě po 200 letech se zachovala v našem rodu tradice, že náš rod

pochází od Táborů. Příjmení zachránil vnuk Šimonův, který se přiznal do Pěčnova, jeho pošlost zase do Bušanovic a ti psali se Tepli. Proto třeba v rodopisném pátrání mnoho opatrnosti; třeba hledat spojitost rodu dozadu mezi rody téhož původního příjmení, jež nám zachovaly farní matriky, jak vzpomenu, již od r. 1580 v Čechách počínající, dále městské knihy v sousedí a archivy (u nás na jihu) v Krumlově, Vimperku, Třeboni, Strakoněcích. Změn příjmení daly by se uvést celé desítky.

Dr. Antonín Haas:

Žerotínský archiv a jeho význam pro rodopis.

Archiv jakožto písemná pozůstalost právnické nebo fyzické osoby provádějí všechny osudy svého majitele a zpravidla je také zrcadli ve svém obsahu i ve svém způsobu zachování. Z četných starších i novějších prací o panu Karlovi starším ze Žerotína víme, jak pestrá a přitom většinou trdnou poutí životní prošel jeden z největších synů naší země, nežli spočinul k trvalému odpočinku ve svém rodném Brandýse. Jeho archiv však ani tehdy nedošel ještě klidu, naopak rok Žerotínovy smrti znamená počátek nového cestování a nových ztrát z toho vzniklých. Rozsáhlý majetek páně Karlův přechází dědictvím na jediného jeho pokrevního potomka, Karla z Freudenthalu a Würben, syna Žerotínovy milované dcery Bohunky. Když na počátku roku 1638 umírá i mladý pán Karel, dostává se většina jeho majetku — a mezi tím i archiv — do rukou jeho strýce Václava z Würben, pána na Fulneku. Ale ani na tomto místě archiv dlouho nepobyl. Když Václavův syn Jan František vyženil z rukou Terezie Františky, dcery Bernarda Ignáce Bořity z Martinic, Hořovice a Mrač, dostal se žerotínský archiv do Čech, aby za 150 let došel velmi smutného osudu. Když totiž roku 1852 prodávali páni z Würben hořovické panství, byl tento starobylý a cenný archiv rozchvácen a z velké části zničen. Co se tehdy s tímto vzácným archivem dělo, pohříchu nevíme. Ze zprávy, kterou přednesl dne 12. dubna 1867 ve schůzi archeologického sboru Musea království Českého tehdejší jednatel tohoto sboru Dr. Josef Emler, vyplývá pouze tolik, že poslední hořovický pán z würbenského rodu, Eugen, nařídil jakémusi panu Laborovi, aby spálil 80 košů spisů. Řečený, bohužel bližze neznámý ten muž, vybral z nich patrně ty věci, které se mu zdály býti cennější, a většinu z nich prodal berlínskému antikváři Staargardovi, odkud je roku 1893 získal koupí Archiv země České. A tak se stalo, že kromě několika desítek kopií Žerotínových listů se zachovalo z archivu pana Karla staršího ze Žerotína, který musil býti obrovský, jen ten nepatrný zlomek, který jest dnes uložen v Praze a jemuž jsou věnovány tyto řádky. Než přes tuto zlomkovitost nebo snad právě proto lze si učiniti alespoň přibližný obraz o jeho rozsahu, obsahu i rozdělení.

Největší část zachovaných písemností pochází pochopitelně z archivu nejslavnějšího člena široce rozvětveného a slavného rodu českomoravského, Karla staršího ze Žerotína, zemského hejtmána moravského a pána na Brandýse nad Orlicí, Rosicích, Náměšti a Přerově. Pan Karel patří k typickým představitelům stavovské společnosti českomoravské před Bílou horou a spojuje v sobě všechny tři charakteristické znaky, které musil mítí renesanční kavalír, chtěl-li dojiti plného uplatnění své osobnosti. K urozenému původu se musila přidružit ještě držba značnějšího nemovitého majetku i přední úřady zemské a dvorské. A obojího se dostalo panu ze Žerotína měrou nikoliv nepatrnou. Rodová větev, z níž pocházel, měla nemovitý majetek ve východních Čechách a na jižní Moravě. Brandýs nad Orlicí, rodiště Karlovo, koupila roku 1558 jeho bába s otcovy strany, jihomorav-

skou Náměšť zdědil jeho otec Jan starší po matce, kdežto Rosice byly získány koupí r. 1562. Lomnické panství koupil pan Jan starší r. 1558 po Jindřichovi Meziříčském. Všechny tyto čtyři statky spojil pan Karel starší ve svých rukou, k čemuž obdržel ještě r. 1598 po strýcovi Bedřichovi Přerov jakožto rodinné svěřenství, když již předtím r. 1589 zdědil po Bartolomějovi Vaněčkém z Jemničky panství dřevohostické, které však ještě před Bílou horou r. 1618 prodal. Do doby před třicetiletou válkou spadají také ještě tři další menší změny v jeho nemovitém majetku, a sice r. 1609 koupě Troubska, r. 1615 nabytí Jinošova a r. 1601 odprodej Lomnice. Největší ránu zasadily panu Karlovi staršímu ze Žerotína pobělohorské změny. Jako nekatolík byl nucen opustit vlast a prodati svůj majetek. R. 1628 odevzdává Náměšť s Jinošovem a Rosice s Troubskem svému švagrovi Albrechtovi z Waldsteina, takže mu zbyly pouze přerovský statek na Moravě a Brandýs nad Orlicí v Čechách.

Pokud se pak týče veřejného života, připravoval se k němu již od mládí, r. 1588 vystupuje na politické kolbiště, brzy poté zastává znamenité úřady zemské i dvorské, aby r. 1608 vyvrcholil svoji politickou dráhu jako zemský hejtman markrabství Moravského. Osobní roztrpčenost i temné intriky ho přinutily r. 1614, že se dobrovolně vzdává tohoto úřadu a že vstupuje do politického stínu, ale přesto sleduje s velikou pozorností běh veřejných událostí dále, zasahujíc do nich jen zřídka kdy.

Obě ty složky jeho života, veřejná jako nejvyššího zemského úředníka, i soukromá jako majitele několika rozsáhlých panství, se zrcadlí také v jeho archivu a podává spolu s čistě rodovými a osobními písemnostmi přesné dělítko ve věcném rozdělení jeho písemné pozůstalosti.

Z jeho úřední činnosti vyrostla účtyhodná řada písemností, které buď sám přijal nebo které dal z úředního místa poríditi. Na prvním místě to jsou pergamenové kvitance na vydané sirotčí peníze a jiný sirotčí majetek. Podle starých zemských zvyklostí moravských stával se totiž nejvyšší zemský úředník poručíkem všech těch nezletilých panských a rytířských dětí, jejichž otec zemřel bez ustanovení poručníka. Když děti dospěly svých let — z počátku to byl dokonalejší 16. rok života, později teprve ve 20 letech — mohly se přihlásiti u té osoby, která byla zemským hejtmánem v době otcovy smrti, o vydání pozůstalého majetku. Šlechtický nebo rytířský mladík či dívka musili býti nejdříve prohlášeni za plnoleté na zemském soudě, načež teprve jim mohl býti vydán otcovský majetek. Aby se předešlo veškerým budoucím nejasnostem a možným nesrovnalostem, potvrzoval příjemce na pergamentu svým podpisem a svou pečetí i pečetěmi šesti dožadných svědků, že obdržel řádně od pana hejtmána vše, co mu patří, a že nebude již nikdy v budoucnosti nic ani po něm, ani po jeho dědicích požadovati.

Jinou skupinu, rovněž úředního původu, tvoří půhony, téměř veskrze v opisech zachované, které byly projednávány a vyhlašovány na moravských zemských soudech v Brně a v Olomouci. Běží většinou o takové případy, které se projednávaly před zemským hejtmánem, za jeho přítomnosti anebo v jeho jméně. V četných jiných případech jest zase poháněnou stranou sám pan Karel starší, když jemu jakožto zemskému hejtmánovi byla svěřena péče o pozůstalý majetek osířelých šlechtických a rytířských dětí, jak jsme právě poznali. Do stejné skupiny patří i některé písemnosti, které si dal Žerotín opsati k vlastnímu poučení, jako na př. o poručenství, o prodávání statku nedílnému bratrovi a pod., nebo které potřeboval pan zemský hejtman jako precedenční případy ve všelikých rozhodnutích.

Do oddělení hospodářských věcí patří především podrobné zprávy o stavu jednotlivých panství, jež pan Karel starší si dával předkládati v pravidelných lhůtách zvláště od té doby, co musil trvale pobývati v cizině. Tyto pravidelné relace hospodářských úředníků, zachované bohužel pouze zlomkovitě, tvoří spolu se zhosty a žádostmi i žalobami jednotlivých poddaných další věcnou, a to velmi podstatnou složku žerotinského archivu. K hospodářským věcem ve vlastním smyslu toho slova patří dále nespočetné kvitance, které vystavovali Žerotínovi věřitelé zpravidla dvakrát do roka, totiž o sv. Jiří a o sv. Havle nebo o sv. Václavě, kdy se vyplácely povinné úroky,

ve vzácných případech i úmory. Zajímavým a cenným protějškem i doplňkem k těmto listům jest zachovaný vlastnoruční účetní rejstřík pana Karla staršího ze Žerotína.

Mezi věci finančního rázu zapadá několik početných skupin listů, dopisů a zpráv, jež zasilali panu ze Žerotína lidé, kteří k němu stáli v rozmanitém poměru. Vedle Žerotínova osobního přítele Viléma Muňky z Ivančic jest nutné připomenouti oba jeho právní zástupce, advokáta Václava Hynala z Kornic, který zastupoval svého pána velice často v důležitých jednáních, zvláště na moravských zemských soudech v Brně a v Olomouci, jakož i Jiřího Mathei z Kaltenbrunn, sloužícího i Žerotínovu vnuku Karlovi, i panu z Teufenbachu, druhému manželovi Žerotínovy dcery Bohunky. Konečně není možné přejíti beze zmínky ani několik vysoce zajímavých a neobyčejně cenných zpráv, které posílal panu Karlovi staršímu Jan Jiří Rozin z Javorníku, vychovatel a průvodce právě zmíněného Žerotínova vnuka Karla.

Další, a to velmi početnou i důležitou část žerotínského archivu tvoří písemnosti, které se týkají sporných i nesporných věcí soudních, na nichž byli ať přímo, ať nepřímo účastnění páni ze Žerotína, a na prvním místě nejznamenitější z nich, pan Karel starší. Zvláště lze připomenouti celou dlouhou řadu listin a listů, zachovaných v originálech i v opisech, které se vztahují ke sporu o dědictví, po panu Václavovi Vaněčkém z Jemničky, pánu na Valči, jehož synovi a nástupci Vilémovi byl totiž pan zemský hejtman spolu se Zdeňkem z Roupova a s jinými předními osobnostmi moravskými ustanoven za plnomocného poručníka. Také vleklé projednávání pernštejnské pozůstalosti, v níž rovněž vystupoval pan Karel starší jako zúčastněná strana, stejně jako i jiné menší spory zanechaly trvalé stopy v písemné pozůstalosti páně Žerotínové.

Nebyl to však pouze pan Karel starší ze Žerotína, který uchovával došlé písemnosti. Také jeho bratr Jan Diviš, pán na Náměšti, jehož smrtí přešlo toto panství r. 1616 na bratra s veškerým movitým i nemovitým majetkem, počítaje v to i písemnou pozůstalost, měl již svůj archiv. Touto cestou se dostaly do žerotínského archivu nejen četné kvitance, nýbrž i dopisy rozmanitých předních osob tehdejší Moravy, jejichž příjemcem byl náměšťský pán. Jaké účtē a vážnosti se těšil pan Jan Diviš, ukazuje jedenáct dochovaných žádostí o spolurukojemství.

Žerotínův otec Jan starší jest zastoupen v synově archivu čtyřmi kvitancemi, kupní smlouvou na Kralice a jeden dům v Boskovicích.

Z ostatních členů žerotínského rodu se objevují mezi písemnou pozůstalostí pana Karla staršího jeho strýc Bedřich, pán na Napajedlích, rovněž někdejší zemský hejtman moravský, dále Jan Jetřich, syn Karla ze Žerotína na Kolině, Kašpar Melichar ze Žerotína, sourozenci Jan a Bartoloměj i pan Viktorin. Běží zde téměř veskrze o věci finanční a majetkové, které měly trvalý význam a velikou praktickou cenu i pro ostatní příbuzné. Ti se ostatně sami často obraceli na pana Karla staršího se žádostí o předložení či zapůjčení písemností, které se týkaly jejich osob i jejich majetku a práv a které právě proto potřebovali.

Z přiřazených rodin připomeňme korespondenci pánů z Náchoda, z jejichž rodu pocházel manžel mladší dcery páně Karlovy Aleny, totiž pan Jiří z Náchoda.

Do archivu pana Karla staršího ze Žerotína nevstoupily však všechny písemné pozůstalosti veškerých členů žerotínského rodu. Ze vzdálenějších větví upozorňují na archiv lundenburského pána Ladislava Veleny, který byl s největší pravděpodobností rozchvácen a zničen Dampierrovým vojskem, aby se zachoval pouze zlomkovitě v říšském archivu ve Vídni. Rovněž archiv Ladislava syna Bartoloměje propadl za neznámých blíže okolností téměř úplně kžáze až na nepatrné zlomky, uložené dnes v archivu Zemského musea v Brně a ve státním archivu v Drážďanech.

Daleko zajímavější jest naproti tomu ta skutečnost, že ani písemnosti paní Kateřiny z Waldsteinu, čtvrté manželky Žerotínovy, se nedostaly do archivu jejího manžela. Snad rozhodujícím činitelem byla energická postava této paní, která vládla silnou, ale přitom rozšafnou a laskavou rukou nejen svým trebičským poddaným, nýbrž stejně starostlivě pečovala i o hospodář-

ský život na statech svého druhého manžela. Její první muž, pan Smil Osovský z Doubravice, přijal r. 1612 svoji choť na pravý spolek, a sice na zámek i město Třebíč s předměstími a s několika městečky i vesnicemi. Její druhý manžel, Karel starší ze Žerotína, nebyl již vzat do spolku o tento statek, který ostatně těsně před svým odchodem do ciziny postoupila paní Kateřina svému bratrovi Adamovi, nejvyššímu purkrabímu pražskému, vymínivši si pouze doživotní pensi. Pan Karel starší nebyl tudíž v nižší vztahu k jihomoravskému městu a panství své manželky, která si ponechala také vskutku veškerou správu trebičského panství ve svých rukách. Proto také její písemná pozůstalost netvořila nikdy organickou část manželova archivu, nýbrž jest uložena z větší části v městském archivu trebičském, částečně i v „Mitrovského sbírce“ Městského musea brněnského.

Jestliže tedy nevstoupila do archivu pana Karla staršího ze Žerotína písemná pozůstalost právě té bytosti, která mu stála v posledních osudových letech pohnutého života nejbliže, octl se tam zato jiný archivní fond, který se zdá na první pohled jeho naprostou neorganickou složkou. Jest to archiv pánů Meziříčských z Lomnice, z kteréhožto rodu pocházela bába pana Karla staršího, Libuše z Lomnice, manželka Bedřicha ze Žerotína. Běží tu především o písemnou pozůstalost Jindřicha Meziříčského z Lomnice, k níž se druzí několik listů jeho vnuka Tasa, pána na Jemnici. První a značnější část těchto písemností přešla do žerotínského archivu nabytím Lomnice a Náměště po Jindřichovi Meziříčském. Podle prastaré právní zvyklosti dostává totiž nový majitel nejen veškerý movitý i nemovitý majetek, nabytý koupí, dědictvím či jinakým způsobem, ale také i všechny písemné doklady toho majetku se týkající, t. j. archiv. Do archivu pana Jindřicha Meziříčského patří na př. dlouhá řada listů, jimiž byl žádán od svých příbuzných a známých o společném rukojemství v jejich dluzech, dále hojně kvitance, jakož i věci, které se dotýkají jeho sporu s jmenickými poddanými i peněžního jednání s Bitešskými. Z písemné pozůstalosti pana Tasa Meziříčského z Lomnice se zachovalo na dvacet originálních kvitančí a několik málo dokladů hospodářské a finanční povahy.

Právě naznačený obsah žerotínského archivu ukazuje zajisté již zřetelně, co v něm může hledati a nalézti rodopisný pracovník. Pro něho má veliký a lze snad bez nadsázky říci jedinečný význam bližší poznání jednotlivých členů tohoto znamenitého českomoravského rodu, jejich vzájemného poměru vnějšího i vnitřního, pokrevního i citového, jakož i jejich duševního života, který se právě nejlépe zračí v jejich dochovaných písemnostech. Totéž platí o hospodářských úřednicích na jednotlivých panstvích, v jejichž zprávách jsou velice často jmenováni i někteří z poddaných. Jména nově přijatých seznáváme ze zhostných listů, kde jest také téměř vždy poznamenáno, odkud nový usedlík přichází, s nespokojenými sedláky, s jejichž těžkostmi a trampotami se setkáváme v jejich suplikách, podávaných pánovi skrze vrchnostenskou kancelář.

Nad úzký rámec Žerotínova rodu a nad přesně vymezené oblasti jeho panství přesahují nesčetné kvitance, které nesou téměř veskrze vlastnoruční podpis i většinou dobře zachované prtištěné pečeti věřitelů. Protože běží většinou o urozené osoby, přinášejí tyto dlužní zápisy cenné doplňky k rodopisu a znakovnalství moravské i české šlechty a rytířstva. Zvláštní skupinu mezi nimi tvoří kvitance na vydaný sirotčí majetek. Na nich nespatrujeme zpravidla vlastnoručních podpisů, a také pečeti, v tomto případě přivěšené (neboť běží o pergaménové listiny), byly již dříve příliš horlivými zájemci odstriženy, avšak tyto nedostatky vyvažuje zase ta skutečnost, že jest v nich jmenováno vždy více, a to nejméně sedm osob urozeného původu.

Po té stránce upomínají na pňhony, kde také vždy vedle pohánějího a poháněného bývají uvedeny ještě další osoby, jako poručníci, rukojmí, svědci nebo relátoři k deskám. Zachované pňhony jsou sice pouhými opisy z desk zemských, většinou moravských, ale i českých, a také zachovaný počet daleko nevyčerpává samozřejmé celého deskového bohatství, jejich cena pro rodopisného badatele spočívá však právě v té skutečnosti, že shromažďují veškeré doklady, týkající se jedné osoby, jednoho rodu nebo jednoho statku, a ulehčují tím do značné míry rodopiscovu práci.

Židlochovice a okolí v rodopise.

Účelem tohoto pojednání jest seznámiti rodopisce stručně s prameny kraje židlochovického, jichž použití může jeho práci usnadniti.

Důležitým rodopisným pramenem jsou soudní spisy, a z nich zvláště spisy pozůstalostní a pozemková kniha. Spisy ukládány jsou u soudů pod spisovou značkou, označující určitý druh spisů. Ježto pak spisové značky se průběhem let několikrát měnily, musí se rodopisec v první řadě seznámiti s technickou stránkou ukládání spisů.

Dřívější patrimoniální soudy byly dnem 1. července 1850 nahrazeny soudy zeměpanskými, které působily až do roku 1854. Spisový materiál, převzatý od soudů patrimoniálních, býval u soudů uložen většinou ve svazcích a opatřen na obalech, a to zpravidla v levém rohu nahore, nápisy o obsahu. Spisy u soudů zeměpanských byly vedeny pod těmito spisovými značkami:

A) pro věci zákonodárné a nařízení (normalie), B) pro věci služební a správní, C) pro věci sporné, D) pro věci pozůstalostní, E) pro věci poručenské, F) pro věci knihovní, G) pro věci trestní, H) pro věci ostatní.

V roce 1854 byly zeměpanské soudy spojeny s okresními hejtmanstvími v okresní úřady, které měly dvě oddělení, a to politické a soudní. Dnem 1. července 1867 byly okresní soudy opět osamostatněny.

Po roce 1854 do roku 1897 byly soudní spisy vedeny pod těmito spisovými značkami:

I. pro věci prezidiální, II. pro věci služební, III. pro věci sporné, IV. pro věci pozůstalostní, poručenské a opatrovnícké, V. pro věci konkursní, VI. pro věci knihovní, VII. pro věci ostatní.

Obvod okresního soudu v Židlochovicích utvořen byl z těchto patrimoniálních obvodů: Židlochovice, Šitbořice, Rajhrad, Velké Němčice, Dolní Kounice, Blažovice, Hajany, Chřlice, Německé Bránice. Některé z těchto patrimoniálních obvodů připadly k okresnímu soudu v Židlochovicích zcela, jiné zčásti.

Staré pozemkové knihy, které se nacházely u okresního soudu v Židlochovicích, byly předány do úschovy Zemského archivu v Brně. Jsou to tyto knihy obcí: 1) Blučina, Bratčice, Čeladice, Holasice, Hrušovany, Ivaň, Klobouky - panství, Dol. Kounice - panství, Dol. Kounice - město, Křepice, Laatz, Loučka, Mělčany, Běnin, Moutnice, Moutnice-Rozáříň, Velké Němčice, Nesvačilka, Nikolčice, Nosislav, Opatovice, Otmarov, Popovice, Přibice, Přisnotice, Rajhrad, Rajhrad - panství, Rajhradice, Rebešovice, Rozáříň (viz též Moutnice), Rychmanov, Sobotovice, Syrovice, Šternov, Třebomyslice, Unkovič, Újezd, Újezd - Hostěrádky, Vránovice, Woikowitz, Žatčany, Žabčice, Židlochovice a Židlochovice - panství.

Z těchto pozemkových knih předal Zemský archiv v Brně pozemkové knihy, týkající se obcí Laatz a Woikowitz Říšskému archivu ve Vídni.

Pozemkové knihy z pozdější doby z obcí okresu židlochovického uloženy jsou u okresního soudu v Židlochovicích. Pozemkové knihy obcí Laatz a Woikowitz nacházejí se u Amtsgerichtu Pohrlitz. Okresnímu soudu v Židlochovicích byly také předány Amtsgerichtem v Auspitz pozemkové knihy, týkající se obce Uherčice.

Ze soudních spisů jsou důležitým pramenem pro rodopisné bádání zejména spisy pozůstalostní. Prohlídkou starých patrimoniálních pozůstalostních spisů zjistili jsme tyto nejpodstatnější, s hlediska rodopisce významné rozdíly proti stavu nynějšímu:

Dnes zakládají se do pozůstalostních spisů pouze opisy posledních poří-

1) Pro nutnou stručnost článku redakce vypustila z tohoto výpočet knih, smluv, indexů a listin, jakož i roky z nichž archivace jsou zachovány, a jejich spisové značky, pod kterými jsou uloženy v Zemském archivu v Brně. Viz poznámku č. 2.

zeni, a z těchto spisů není zásadně patrné, kde se zůstavitel narodil. Naproti tomu v patrimoniálních pozůstalostních spisech uložena jsou poslední porizení v prvopise a mimo to v první polovině 19. století bylo v některých případech v t. zv. Sperr-Relation uváděno i rodiště zůstavitele.

Patrimoniální pozůstalostní spisy z Moravy uloženy jsou v Zemském archivu v Brně (v Čechách v archivu ministerstva vnitra v Praze).

Okresní soud v Židlochovicích předal dne 7. 4. 1936 Zemskému archivu v Brně celkem 85 svazků patrimoniálních pozůstalostních spisů se třemi indexy, a to (v závorce uvedeno, z které doby jsou):

Patrimoniální správa Židlochovice: Ivaň (1756—1850), Unkovice (dva svazky bez označení let), Křepice (1766—1850), Laatz (dva svazky bez označení let), Blučina (1735—1850), Mödlau (1761—1850), Mohleis (jeden svazek bez označení let), Měnin (1766—1850), Nikolčice (1752—1850), Nosislav (1761—1850), Pohrlitz (1751—1850), Přibice (1761—1850), Přisnotice (1758—1850), Hrušovany (1758—1850), Žabčice (1759—1850), Židlochovice (1764—1850), Woikowitz (1756—1850).

Patrimoniální správa Velké Němčice: Velké Němčice (1781—1850).

Patrimoniální správa Dolní Kounice: viz níže.

Patrimoniální správa Blažovice a Hajany: Syrovice.

Patrimoniální správa Klobouky: Klobouky (jeden svazek bez označení let).

Patrimoniální správa Rajhrad: Rajhrad (jeden svazek bez označení let).
Cizí obce: jeden svazek.

Obecný přehled: jeden svazek.

Spisy panství chrlického uloženy jsou v biskupské residenci v Brně. Spisy sporné a nesporné statku Moutnice a Rozáří z let 1783—1850 nacházejí se v Zemském archivu v Brně (soubor archivu panství Klobouky).

Pokud jde o patrimoniální pozůstalostní spisy správy Dolní Kounice, podíli jsme podle Verlassenschaften-Repertorium seznam těchto pozůstalostních spisů z let 1680—1850, obsahující více než 5600 jmen. Opis tohoto seznamu je pro potřebu rodopisců uložen u Rodopisné společnosti v Praze. Podle bydliště zůstavitele připadá na jednotlivé obce: Dolní Kounice 1221, Wostitz 733, Weisstätten 422, Prahltitz 405, Ursnitz 302, Vranovice 271, Mahlschwitz 226, Bratčice 211, Moravské Bránice 183, Mělnice 183, Německé Bránice 175, Neslovice 158, Silůvky 155, Mariáhlův 153, Trbošany 147, Odrowitz 136, Kuprowitz 121, Klein Niemschitz 121, Syrovice 115, Hlina 101, Mödlau 22, dále po dvou na obce Blučina, Brno, Bučovice, Frauenwald, Ivančice, Karlsberg, Němčice, Österreich, Olomouc, Pohrlitz, Prostějov, Unter Tanowitz, Tikovice, Wien, Wolframitz a konečně po jednom na obce Aschmeritz, Auspitz, Guldenfurth, Hernals b. Wien, Hradec Králové, Hradisko, Ivaň, Jesram, Kromau, Kreuzhof, Maršovice, Mohleis, Lačnov, Lysice, Lodenitz, Nenovice, Nikolsburg, Oslavany, Přisnotice, Pešť, Pritlach, Rajhrad, Reindorf, Staré Město, Tracht, Uherčice, Uhry, Vyškov, Wilfersdorf, Wildbirnbach. Ve 25 případech není bydliště zůstavitele uvedeno.

Seznam tento zahrnuje nejen značný časový úsek, ale také obvod více farních úřadů a příslušníky všech náboženských vyznání, takže možno v něm dobře sledovati jednotlivé rody.²⁾

Chystáme se též poríditi seznam patrimoniálních pozůstalostních spisů

²⁾ Archiv Rodopisné společnosti chová dar obou autorů — podrobný seznam zachovaných archiválií v tomto článku uvedených obcí, s udáním let, z nichž tyto pocházejí, a značek, pod kterými jsou v Zemském archivu v Brně uloženy. Dále obdržela podrobný seznam patrimoniálních pozůstalostních spisů správy Dolní Kounice z let 1680 až 1850, s podrobným, abecedně sestaveným rejstříkem rodových jmen, v uvedených obcích, náležejících kdysi pod správu tohoto panství se vyskytujících. R. S. vzdává oběma autorům za dar srdečné díky. Pokud by členové R. S. chtěli do obou seznamů nahlédnouti, jsou tyto k dispozici v archivu R. S., Praha II, Těšnov 65, v úředních hodinách; členům, kteří osobně nemohou do seznamu nahlédnouti, archivář R. S. k jejich žádosti sdělí žádaná data, proti přiložené frankované zpáteční obálce. Dotazující musí ovšem udati jméno obce a rodové jméno, o které se zajímají.

správy v Židlochovicích od roku 1748 do roku 1850. S ohledem na špatnou čitelnost zápisů, neúplnost a systematickou nejednotnost, vyžádá si však tato práce delší doby.

Pozůstalostní spisy od roku 1850 do dnešní doby nacházejí se ve spisovně okresního soudu v Židlochovicích.

Dalším rodopisným pramenem jsou matriky farních úřadů. Každý rodopisec zjistí snadno podle již vydaných pomůcek příslušný farní úřad a není proto třeba, abychom zde vypočítávali tyto farní úřady.

V matričních zápisech bývá často místo jména obce uváděna osada nebo samota, kterou pak rodopisec marně hledá ve statistickém lexikonu obcí. V soudním okrese židlochovickém jsou to tato místa (v závorce je uvedena obec, ke které tato místa patří): Albrechtov (Měnin), Jalovisko (Měnin), Mařin (Měnin), Boudy (Vel. Němčice), Nová Ves (Vel. Němčice), Zelenák (Vel. Němčice), Karlův Dvůr (Nikolčice), Nový Dvůr (Nikolčice), Termanec (Nosislav), Stará Pošta (Rajhrad), U stříbrné koule (Újezd).

Mezi rodopisnými prameny třeba též uvést knihovnu a archiv kláštera v Rajhradě a zámecký archiv v Židlochovicích.

O okrese židlochovickém pojednává celá řada literatury, která je všeobecně známa a zahrnuje větší oblastní celky, jako Moravské vlastivědy, Od Moravy k Dyji atd.

Z literárních prací, vztahujících se pouze na okres židlochovický, nutno se zmínit o těchto pracích:

Dp. J. Burk: Historie židlochovických domů a jejich držitelů 1609—1691 (velmi zajímavé pojednání).

Kubiček V.: Kronika obce Hrušovan 1252—1925.

Melichárek A.: Dějiny městečka Blučiny.

Pokorný V. J.: Klášter Rajhrad.

Pokorný V. J.: Z rajhradských pamětí.

Dudík B.: Geschichte des Benediktiner-Stiftes Raygern.

Kratochvíl A.: Vlastivěda moravská. Židlochovický okres.

Ve svém článku mohli jsme jen stručně uvést rodopisné prameny, vztahující se na kres židlochovický a zčásti i na okresy sousední, a doufáme, že i tak jsme poskytli badatelům potřebné informace, které mohou jejich práci usnadnit.

Pokud jde o ostatní, zde zvláště neuvedené prameny, uložené v Zemském archivu v Brně, poukazujeme na vystižné pojednání Dr. Ign. Horníčka: „Kniha o rodopisu“.

Josef Pilnáček:

Príspevky k moravské heraldice a genealogii.

Již r. 1930, když jsem dokončoval publikaci „Staromoravští rodové“, vi-
děl jsem, že teprve postupem času bude možno velkou řadu scházejících
znaků a rodů doplnit. Skutečně také podařilo se mi do dnešní doby nashro-
máždit velké množství příspěvků či doplňků, vesměs doposud neznámých
moravských znaků a rodů, z kterých zde v krátkosti některé z nejzajíma-
vějších uvádím, s upozorněním, že jakmile se naskytne příležitost, vyjde
můj celý, doposud neznámý, heraldicko-genealogický materiál, jako zvláštní
publikace, snad co druhé vydání „Staromoravských rodů“.1)

1) Řada neznámých moravsko-slezských rodů a znaků byla ode mne uve-
řejněna v publikaci městského archivu Mor. Ostravy r. 1943, v sešitě na-
zvaném „Siegel und Wappen d. Stadtarchivs M. Ostrau“; jiné přinesl časo-
pis býv. spolku „Adler“, Wien 1944, kde uvedeny i jiné, jinde mnou publi-
kované novinky z Moravy a Slezska.

1. **Oprostovský z Bělic**; Mikuláš z Bělic prodal r. 1493 Oprostovice Vláčkovi z Petromíně. (Hosák, Místopis 663.) Z dvou manželék, Kateřiny r. 1492†, a druhé Kateřiny z Petřwaldu, vdově po Šelihovi ze Zubřic, měl syny Václava, Jana, Zdenka a dceru Kateřinu, r. 1549 vdovu po Mikuláši Holém Vítošlavském (Brandl, Půhony VI 286, 334), kteří se psali O. z. B. a žili částečně ve Slezsku (Václav měl r. 1523 Kytlice, jsa r. 1560 úředník pannenského kláštera v Ratibor. Znak O. z. B. dle Zukalové pozůstalosti (Reichsarchiv Troppau), na štítě uprostřed kvítko (jako herald. růže) o 6 podlouhlých listech a kromě toho směrem do každého kouta (štítu), jeden jako podlouhlý list.

2. **Z Bischofswerde**, odjinud na Moravu příslý rod, ze kterého Günther z B. r. 1406 koupil od Lacka z Kravař ves Hrubčice (Desky B. VIII 447), které Hanuš řeč. Nešpor z B. r. 1437 prodal (Desky B. XII 237), měl na štítě vodní hák s kroužkem, tak pečeti (současně s Alešem z Orle) dne 3. listop. 1433 Bernard z B. Jinak rod popisuje Siebmacher, Abgest. Adel Preus. Schles. III 123.

3. **Z Březan Vaněk**, když r. 1451 svědčí v Brně, má na štítě dvě × přeložené sekery (archiv města Brna).

4. **Gasser Baltazar**, jenž obdržel od cis. Ferdinanda znak a byl r. 1554 přijat do morav. rytířstva, měl štít půlený, ve vrchní žluté polovici půl černého vzepiatého kozla, ve spodní černé polovici tři žluté lilie (Adelsarchiv Wien, kniha označená „Mährische Landmanschaften“).

5. **Hájek z Hodětína**, podkomoří moravský, má na pečeti 13. srpna 1418 na štítě příčné břevno, klenot kohout hlavu vzad obracející (archiv města Brna). Pochází z rodu usedlého jinak v Čechách (viz: Sedláček, Heraldika II.).

6. **Jindřich Naz z Krčovic a na Podnavě**, když pečeti dne 1. ledna 1533 v Krummau (archiv města Brna), má na štítě předmět jako písmena T a co klenot lesní roh se šňůrou.

7. **Jírka Arnošt**, jenž přichází okolo 1610 na Moravě, jsa od Kopřice žalován u paní Kateřiny ze Zástřizl, byl prý stavu rytířského, obdržev od cis. Rudolfa znak a máje též rytířský stav král. uherského (Brandl, Spisy Karla st. ze Žerotína I/II 173). Srovnej rod Gšerků „Staromor. rodové č. 518“.

8. **Kalánek**, novoštitná ryt. rodina, založená Janem Alexandrem Kalánkem, který sloužil co nejv. vachtmistr u kyrys. pluku Gondoli, obdržel dne 9. VII. 1697 ryt. stav a znak. Jeho otec Jiří K., pocházející z Moravy, byl ženat s Ludmilou ze česk. rodu Šlechtinů ze Sonic (!), usadiv se v Ivančicích. Týž sloužil rovněž 36 let u kyrys. pluku. Znak, štít čtvrcený, v 1. a 4. modrém poli obrněný rytíř s vytaseným mečem, stojící na zeleném pahrbku. Ve 2. a 3. žlutém poli dvě modré krokvice nad sebou. Klenot týž rytíř a do pasu, přikryvadla žlutá, modrá. (Vše dle Saalb. 101 fol. 507, Adelsarchiv Wien.)

9. **Kobylský z Kobylého**, moravský rod, jenž měl na štítě vpravo hledící orlici, klenot herald. lilie. Takový jest náhrobek r. 1615 ve Ždánicích pochovaného Václava K. z K. (Vrbas, Ždánsko 54.) Sem patří též Jakub K. z K., jenž seděl r. 1590—1592 na svob. mlýně u Bohuslavic (viz Staromor. rod. č. 950.)

10. **Katlovský z Katlova**, doposud neznámý rod, ze kterého Melchior K. z K. byl r. 1549 úředníkem na Valašsku (zem. arch. Brno, Z. S. III/95), jsa asi dotyčný s oním K. z K., jenž byl r. 1549 úředníkem ve Zlíně (Grunt. kniha Zlína). Týž aneb jeho potomek, rovněž Melchior K. z K., přichází 14. srpna 1559 co úředník Lukova (zem. arch. Brno, Z. S. III/94). Ve Zlíně žilo potomstvo dále, neb r. 1631 koupil zde Daniel Veselý jeden z podsedků, pozůstalý po paní Bohunce Katlovské (rychtářská kniha Zlína, v majetku p. Pagáče ve Zlíně). Znak rodu jest neznám.

11. **Kitlic z Lešan**, Fabian, který pečeti dne 21. června 1518 (arch. města Brna) jest člen jednak známého slezského rodu Kytliců a má štít pošikem dělený, v jedné polovici dva pruhy, v druhé polovici rostoucí zvíře (zubr). klenot totéž zvíře.

12. **Křivecký z Křivce**, na Moravě přicházející rod, z něhož Křištof K. z K. dostal r. 1557 mocný list (arch. ministerstva vnitra v Praze, Copialb. 286 fol. 120). Týž uvádí se r. 1551 ve Znaim (jak dříve, Copialb. 49 fol. 110). R. 1561 byl již mrtev, jsa pochován ve Znaim, a dědil po něm jeho vlastní a krevní strýc, též zemřelého Jiříka K. z K. Petr Bytíšský, ačkoliv na dědictví činili též nárok Zikmund a Václav Braunové z Miřetic, bratři (jak dříve Copialb. 62, fol. 40). Jiří K. z K. pečeti dne 9. listopadu 1548 ve Znaim (zem. arch. Praha) a jeho štít ukazuje zřejmou orlici jeřábatou i s krkem až po prsa hledící do pravého kouta a majíc dvoj(!) jazyk vyplazený. Při pečeti jsou písmena S. V. K. Dle toho třeba opravit znak Jana K. z K. r. 1513 (viz Sedláček, Heraldika II 155). Na Moravě žil též Petr K. z K. r. 1586 nebožtík, jehož sirotkem byl Šimon (zem. arch. Brno, pñh. brñn. 40 fol. 25, 107).

13. **Kozarski z Kozarowicz**, Tomáš, jenž sloužil na Moravě a v Čechách r. 1538, jsa původem z Polska, obdržel od polsk. krále Zikmunda I. osvědčení, že pochází ze starého polsk. rodu z kraje Rawského. Jeho bratr byl Mikuláš K. z K., kancelář řeč. krále, jsa syn zemřelého Jana K. z K. (Časopis „Rocznik towarz. heraldycz. III 212“.)

14. **Křížek z Drhonic**, Burian, sloutný p. dostal r. 1550 do Moravy mocný list od rak. císaře (arch. min. vnitra, Praha, Copialb. 285, fol. 178). Neznámý Křížek byl r. 1493 vlastním strýcem Jaroslava z Hřístě (Brandl, Páhony VII 64). Drhonice jsou v Čechách.

15. **Ze Křivě Eliška**, žena Jana Pšeničky z Račina, pečeti dne 6. března 1483 (arch. města Brna) a má na štítě tři vlevo hledící ryby jako štiky nad sebou. (Sedláček, Heraldika II 294, jmenuje je z Kajže.)

16. **Lapic** (Lapitz). Na tento starý v Rak. přicházející rod se zajímavým příjmením (z Lapic — slepice?) upomínají dvě pamětní desky zámku Waystadt ve Slezsku. Jedna pochází z r. 1576 a patří „Christine elne geborene von Lappez“ (přítom štít čtvcený, 1 a 4 orlice, 2 a 3 korunovaná krácející slepice). Jiná deska je z r. 1595, nesouc nápis „Christine geborene von Loppez sein eheliches gemahl“, na tom znak (zlepšený) štít se 2 přílbami (klenoty), podobně jak popsáno, jenže ve 2. a 3. poli koruna, v níž vyniká korunovaný krk a hlava slepice. Jedná se o Kristinu z L., ženu Bernarda Pražny z Bilkova, jehož znaková fabule jest vedle její.

17. **Lescher z Weispachu**, Michal, opat kláštera v Louce, obdržel dne 29./8. 1583 znak a heslo z W. Znak, na modrém štítě bílý příční vlnitý pruh (řeka), klenot dva bůvolí rohy barvami dělené, pravý u vrchu modrý, dole bílý, levý opačně. Přikryvadla modro-bílá. (Adelsarchiv Wien, Saalb. 112b, fol. 81.)

18. **Litvín z Polečka**, Matouš, původně olomoucký měšťan, obdržel 14./12. 1592 znak a heslo z P. Znak, štít štípaný, v pravé červené polovici vzepiatý bílý kůň vpravo, levá polovice napříč dělená, vrchní část žlutá, spodní černá a na celé polovici herald. lilie střídavých barev. Klenot bůvolí rohy, pravý svrchu červený, dole bílý, levý žlutý a černý, přikryvadla vpravo žluto-černá, vlevo červeno-bílá. (Vše dle Saalb. 12 a fol. 346, Adelsarchiv Wien.)

19. **Jezierski Vojtěch** z Litvy (asi země), dlel přechodně na Moravě a v Čechách r. 1519, jsa původem z Polska. Když mu bylo vytýkáno, že není šlecht. původu, dokázal, že jeho otec Jan J. jest z oblasti Wilenské a znaku Jastrzemb. (obšírně časopis Rocznik towarzystwa heraldycz. III 58).

20. **Lobšic z Lobšic**, Benjamin, doktor, obdržel do Moravy 1./9. 1562 erbovní list s heslem z L. Znak, štít napříč dělený, ve vrchní černé polovici ruka vpravo držíci 3 bílé růže, spodní polovice bílá. Klenot dvě orlí rozložená křídla, pravé bílé s černým pošikmým pruhem, levé obrácených barev. Přikryvadla bílo-černá. (Archiv ministerstva vnitra v Praze, Copialb. 287, fol. 130.)

21. **Lounský z Loun**, Mikuláš, doktor lékařství, obdržel 16./8. 1548 do Moravy erbovní list s heslem z L. Znak, štít napříč půlený, vrchní polovice červená, spodní žlutá a na celém štítě vzepiatý kůň, jednorozčes střídavých barev, vpravo hledící. Klenot bradatý muž až po kolena v červené jupici se žlutým pasem, maje hlavu zeleně ověncenou, drže v pravici 3 bílé lilie a

maje levíci v bok podepřenou. Přikryvadla červená a bílá. (Arch. ministerstva vnitra v Praze, Copialb. 285, fol. 127.)

22. **Z Lorec**, novoštitná moravská rodina, kterou založil Jakub z L., jenž byl r. 1547 přijat do morav. rytířstva i se svým synem Jiřím, prokázav svůj ryt. stav majestátem uděleným jemu od krále Ferdinanda. Znak, na modrém štítě hlava pštrosa s krkem, nad štítem helm kolčí. (Wien, Adelsarchiv, rukopis. kniha zvaná Mährische Landmanschaften.)

23. **Z Ludmanskdorfu**, osady v Ostmarce, pocházel mocný rod, se kterým setkáváme se často na Moravě. (Viz Půhony IV 103; Šebánek: „Listiny klášterů.“) Osvald z L. dostal 8./6. 1453 hejtmanství a hrad Znaim od krále Ladislava, které zboží mělo býti 19./9. 1455 od Jindřicha z Rosenberka vyplaceno. (Zem. arch. Brno, N. S.) Znak rodu jest štít štipaný a v každé polovici železná kosa ostřím na ven, klenot dvě kosy. Takový jest znak na náhrobku 1494 † Markéty z L. v Badenu u Vídně.

24. **Medlanský z Medlan**, starý moravský rod, z něhož N. z Medlan, ženat jsa s Jitkou, uvádí se 1412 (Brandl, Půh. II 309). Jejich synem byl Jan z M. 1412, ženat jsa z Bonuší, jenž dědila zboží ve Veselém a Chudobíně (jak dříve II 220, 208, III 16, 20). Jan z M. soudil se 1461 s Janem z Pozořic (Půh. IV 237), Ondřej z M. 1480 (Půh. V 48, 199), Petr z M. 1461, syn Jana (Půh. IV 237). Znak dle pečeti Jana M. z M., též Jana z M. a Lelekovic 1459 (archiv města Brna), štít štipený (r. 1459 jde dělicí čára něco od středu), klenot 1451 paví péra, 1459 okrouhlá deska zdobená pav. péry.

25. **Morava**, bylo příjmení brněnských měšťanů, kteří přicházejí často v půhonech (P), vydaných Brandlem. N. Morava z Brna, jenž dodával pánům ze Šternberka sukna, byl r. 1481 již mrtev. Jeho syn, Jan M. (z Brna), měl 1493 peníze u pánů z Tvorkova a Vojslavic (P. VI 110—111, 327, 336). Později přicházejí v Brně bratři Petr a Jan M. První byl 1499 ženat s Voršilou a měl syna Albrechta. Jejich pečeť zachovala se ze dne 11./11. 1499 v arch. města Brna. Jiný Morava byl r. 1494 služebníkem p. Václava z Bozkovic (P. V 27). Jan M. 1492 soudí se s Adamem z Mezeříče (P. V 476, 480). Znak dle pečeti Petra M. 11./11. 1499 (arch. města Brna) na štítě vzepjaté zvíře jako vlk, s drápy a vztýčeným ohonem (rys?), klenot dvě rozložená orlí křídla.

26. **Mouřin (Mourin, Maurzin) z Mornbachu**, novoštitná rodina, kterou založil 13./10. 1589 Kristian M., obdržev do Moravy znak a predikát z M. Znak, štít posíkem dělený, vrchní polovice žlutá, spodní bílá a na celém štítě černoch či mouřenín nahý, opásaný červenou stuhou, maje hlavu rovněž červeně obvázanou, drže v rukou luk se založeným šípem. Klenot dva bůvolí rohy, barvami dělené, pravý u vrchu bílý, dole žlutý, levý opačně, mezi rohy stojící černoch, jak na štítě. Přikryvadla bílo-žlutá. (Wien, Adelsarchiv, Saalb. 112b, fol. 244.)

27. **Kurovský z Hohenelbe**, známý rod, o kterém jsme psali (Staromoravští rodové, str. 275) a který měl ve znaku psí hlavu s krkem, žije až doposud, vědom jsa si svého původu. Píše se krátce Kurowsky a pochází z oné větve, která se v 16. stol. vystěhovala do Slezska a dále do Pommern, kde psali již často zkomoleně z Wrchlit a podobně. Jan či Hans K. byl 1629 štolbou u hrab. Dohna po čas dánského vpádu do Slezska (Zeitschrift f. Geschichte Oest. Schles 1912, str. 35, 39, 131, Inquisition), Magdalena z Hohenelbe byla ve Slezsku 1559 ženou Křištofa Talkenberka (z Tietieršina), její matka Kristina byla tehda již provdána za Hoška (Reichsarchiv Breslau, Landbuch Oppeln-Ratibor, D fol. 71). Jelikož vývod Martinice (Černínský archiv) uvádí okolo r. 1550 Magdalenu z Hohenelbe, ženu Křištofa Falkenhona (!) z Glosku a na Pivíně a Okoličku, třeba údaj přezkoušet. Eliška K. z H. pečeti 20./1. 1588 co převoryše kláštera sv. Kateřiny v Olomouci a má ve znaku docela dvě psí hlavy s krkem a opaskem ozdobeným kroužkem (archiv města Brna).

28. **Mráz**, starobylý rod, ze kterého pocházel olom. biskup Jan Mráz (1398—1403), jenž snad má mít na štítě orlici, nebyl až doposud náležitě popsán. Známé jest, že Mikeš či Mikuláš Mráz, bratr olom. biskupa, držel

r. 1400—1401 purkrabství hradu Mirova, též zástavou ves Dešnou, Písečnou a Maletín. (Cod. dipl. Morav. XIII 53, 85, 92, 103, 245). Sestřencem řeč. biskupa byl r. 1400 Jaxa, purkrabí Schaumburka (jak dříve, str. 92). Předslaný Mikuláš píše se r. 1399 důsledně ze Skočic (de Skoczecz) v Čechách (Cod. dipl. Morav. XII 473), bratrem biskupa jmenuje se r. 1398 (jak dříve XII 407, 437) a co Mikuláš Mráz z Čech (asi země), purkrabí Příbora, uvádí se ještě r. 1407—1408 (Lechner, Belehnungsbücher II 254, 257 až 258). Zajímavé jest, že na Moravě přichází téměř současně Václav Mráz z Lužic, r. 1406 již nebožtík, jehož vdova Anna se soudila s Ješkem z Křížanova (Brandl: Půhony II 37). R. 1408 jest již znovuprovdaná za Beneše, držíc dále zboží Lužici (Půhony II 124). Táž Anna Mrázova z Lužic měla r. 1406 při s pány z Wildenberka (Půhony I 185).

Zajímavé jest, že předslaný (Mikuláš) Mráz r. 1407, co biskupský purkrabí a držitel manství v Příboře, proti své přísaze dělal škody na zboží olom. kostela (Lechner: jak dříve II 254).

Doufejme, že uvedená stať pohne naše moravské rodopisce, aby si rodu Mrázova lépe povšimnuli.

29. **Nezamyslický Václav**, úředník dvorské kanceláře, který se dříve významenal ve vojenských službách, obdržel 22./2. 1646 znak a vladectví. Znak, štít napříč půlený, ve vrchní žluté polovici rozhrádný, černý, korunovaný, vpravo hledící orel, uprostřed spodní červené polovice modrá, špičí až k dělicí čáře sahající krokev, v níž se na stříbrném trojpahrbku zlatý kráčeující lev spatřuje. Vlevo a vpravo od krokevce po jedné stříbrné růži. Klenot, týž rostoucí orel, přikryvadla vpravo bílá, červená, vlevo žlutá, černá. (Adelsarchiv Wien, Saalb. 59, fol. 49.)

30. **Nimick z Benešova**, Abraham, obdržel do Moravy 29./8. 1583 znak a predikát z B. Znak, na modrém štítě červený (!), žlutě × přepásaný anděl, stojící na zeleném trojpahrbku, držící v pravici hvězdu. Klenot týž anděl, přikryvadla bílá, černá. (Adelsarchiv Wien, Saalb. 112b, fol. 82.)

31. **Onšovský z Onšova**, Václav, a na Běstvině, má na pečeti ze dne 1./1. 1533 (archiv města Brna) na štítě co klenot kruh či kolo, v jehož středu jest jako hlavičky (kola) se dvěma loukotěmi.

32. **Z Orle** v Čechách přichází na Moravě Aleš z O. (ne z Orlové), jenž měl na Těšinsku statek Vendryši (1426) a Pruchnou, kterou r. 1435 prodal (Hosák: Místopis 891, 894). Týž má na pečeti 3./11. 1433 (městský archiv Gross Glogau, srovnej Cod. Sil. 28 No 350) dvě hlavičky vzhůru postavené štiky a mezi hlavičkami křížek.

33. **Oth z Hlohovic**, Daniel, obdržel do Moravy 1./3. 1583 znak a predikát. Znak, štít pošikem dělený, v horní černé části lev vzepjatý, žlutý, držící zlatou hvězdu, ve spodní černé polovici tři zlaté pošikmé pruhy. Klenot dvě rozložená orlí křídla pokosem a pošikem třemi černými a zlatými pruhy dělená a mezi nimi týž lev, rostoucí s hvězdou. Přikryvadla černo-žlutá. (Adelsarchiv Wien, Saalb. 12 a fol. 60.)

34. **Klíč z Ospu**, zaniklé vsi v kraji Hohenstadt, byla stará vladěcká rodina, soudce dle znaku asi stejné krve, jako rod z Mirova a Rájce. (Starom. rod. 467). Jan K. z O., panoše a man olom. biskupa, držel Ospit a Sudín v kraji Hohenstadt. Týž pečeti 5./1. 1414 (archiv města Brna), máje co klenot dva vodní, od sebe odvrácené, kolmo postavené háky. R. 1460 byl již nebožtík, nemaje asi potomků, neb Ospit a Sudín dostali od biskupa páni z Miličína (Hosák, Místopis 576).

35. **Z Orechové Vaněk**, pečeti 6./6. 1417 v Miloticích (arch. města Brna), máje na štítě uprostřed podkovu na jednu stranu položenou a proti ní čtyřhrannou plochu. Václav z Orechova před r. 1447 (viz Hosák, Místopis 362).

36. **Oujezdský (Augezdský) ze Stubendorfu**, Jan, obdržel do Moravy 23./5. znak a predikát. Znak, na modrém štítě jeřabatá černá, vpravo hledící orlí hlava s křem, májíc pysk zlatý, rozevřený, z něhož červený jazyk se vidí. Klenot orlí černé křídlo se žlutým pošikmým štrychem uprostřed, přikryvadla modro-žlutá. (Adelsarchiv Wien, Saalb. 112b, pol. 189.)

(Pokračování.)

L I T E R A T U R A .

ZLATÝ DŮL „KAMLOVÁ“ U NOVÉHO KNÍNA A JEHO PODNIKA-
TELÉ. Zajímavým příspěvkem k dějinám našeho důlnictví je tato práce
Čestmíra Amorta „Zlatý důl „Kamlová“ u Nového Knína“ (32 str., 2 str.
příloh), kterou jako zvláštní otisk ze „Zpráv geologického ústavu pro
Čechy a Moravu“ vydal r. 1942 archiv Horního města Knína. Po úvodní
úvaze o poloze a původu názvu dolu přistupuje autor v první kapitole
k vylíčení propůjčování „Kamlové“ podnikatelům. Záznamy o dolu
se vyskytují až od 16. stol., a to především v Horní knize knínské, která
byla Amortovi velmi důležitým pramenem. Vedle ní jsou cenným dokla-
dem dopisy knínských perkmistrů, posílané do komory království
Českého, a koncepty dopisů komory perkmistrům do Knína, obojí dnes
uložené v archivu ministerstva vnitra v Praze. Z nich se dovídáme o tom,
jak se na dole pracovalo, kdy se začaly rubati chodby, jaké mzdy se pla-
tily havírům i ostatním pracovníkům na dole a pod. Práci na dole je
věnována druhá kapitola, třetí pak se zabývá nákladníky kamlovského
dolu. Čtvrtá kapitola vypráví o posledním období podnikání v „Kamlové“,
které začalo kolem r. 1639. Když výtěžek dolování nebyl dosti veliký a
nebylo dostatečného kapitálu, nutného pro práce, upadal jeden důl za dru-
hým. Posledním dokumentem o „Kamlové“ je mapa z r. 1705. Pak důl
zpustl a bylo naň zapomenuto. Od minulého století se konají v „Kamlové“
práce, směřující k obnovení starých dolů, které trvají až do dnešní doby.
Publikace je doložena patnácti dokumenty, otištěnými podle originálů,
uložených v archivu ministerstva vnitra, případně v archivu horního úřa-
du v Kutné Hoře, dále je připojen seznam použité literatury, německý
výtah a dvě obrazové přílohy. Rodopisce zaujmou údaje o podnikatelích
a perkmistrech (šlechticích i měšťanech). Úspěch knížky bude mladému
autorovi jistě povzbuzením pro další práci. M. H. Jel.

SVOBODNÍCI NA TÁBORSKU. Archivář Frant. Teplý ve své knize
„Selské bouře“ (nákladem min. zemědělství v Praze r. 1931), v odstavci
VIII. otiskuje zajímavou studii o tom, jak se ze svobodníků na Tábo-
rsku stávali opět robotníci a lidé poddaní. Autor cituje zde řadu případů
podložených archivním materiálem, v nichž zchudlí svobodníci v kraji
táborském poněkud upadli opět v stav poddanství. Z jmen svobodníků
vybrali jsme následující: v obci Dolních Hrachovicích: Mazanej Václav
ze Slavětína; v Mostku: Jan Krch; v Lomné: Jan a Bohuslav Vondrá-
kové; v Záhoří: Václav Jakubů se strejci mladšími nedělními: Jiřím, Bo-
huslavem, Adamem, Jakubem, Matějem, dále Kroupa Bohuslav, Vondřejů
Jan, Václavů Jiří, Lhotkové ze Smyslova, Jiří, Pavel, Jindřich a Václav,
Koktanové z Kestřan, Jiří a Václav a v obci Bradáčově pak Horovskéj
Václav. Dále jsou to zchudlé šlechtické rody: Jenšíkové z Ježova, Pecli-
novští, Šiškové z Jamolice, Holubové z Radíče, Jeníkové z Bratřic, Žehar-
tové z Nasavrk, Kldečkové z Obrátic, Vesečtí či Popelové z Vesce a jiné
rody. Z obce Květuše na Bechyňsku: Kuchtové, Velici, Dvořákové, Pej-
šové, Marešové, Štýbrové, Řezáčové a Kučerové.

Z dalších svobodníků jsou jmenováni: Jan Křemen ze Záhoříčka, Ma-
tes Holub z Mutic, Jan Křemen z Mutic, František Krch z Lomné, Josef
Cirmon z Mutic, Václav Bárta z Dolních Rachovic a Daniel Krch z Ben-
dova Záhoří. K.

SIPPENNAMEN UND VÖLKISCHE HERKUNFT IM BÖHMISCH-
MÄHRISCHEN RAUM je název knihy, kterou napsal Josef Hanika, jed-
natel pobočky „Die sudetendeutsche Anstalt für Landes- und Volkskunde
in Reichenberg“ v Egeru, a vydal v Praze r. 1943. Stran 103, cena 28 K.
Pisatel cituje v knize i českou literaturu rodopisnou, i náš časopis. Základní
myšlenkou knihy je vzájemné pronikání české a německé krve v národě
našem a pronikání českých jmen do německých krajů a německých jmen
v českých krajích. Záměna jmen někdy je a někdy není spojena i s národ-
ností člověka, jenž nosí české nebo německé jméno. Spisovatel neřeší tu
národnostní problém celkově, nýbrž jen na vybraných případech, které sám

prozkoumal. Tak jsou předmětem jeho úvah rodová jména: Brožovský, že to byl Němec Broschhof, t. j. z Broschova dvora Němec, Jména Novák a Novotný pocházejí, vlastně jsou přeložena z německého jména rodového Neubauer. Chodský Nálík je mu překladem německého „Hitzkopf“, člověka unáhleného. Jistý Malý, jenž se r. 1550 hlásil o dědictví po leitmeritzském měšťanu Kleinovi, byl německého původu a jeho jméno je překladem německého Kleina. Tak ve 14. a 15. století v českých městech vznikla překladem z německých česká jména: z Wolfa se stal Vlk, z Königa - Král, ze Schmieda - Kovář, z Wagnera - Kolář, z Fischera - Rybář, ze Schwarze - Černý, ze Storch - Čáp, z Gärtnera - Zahradník atd. Ovšem je nerozřešenou otázkou, nebyl-li Schmid už před tím Kovářem a z něho se stal teprve Schmied, že pak by jméno Kovář bylo vlastně obnovením původního českého jména. Tvzení, že jména byla původně německá, nemá dokladu. Počeštovalo prý se při zápisech do matrik, do městských knih, do berních zápisů a p. Že se překládala při takových příležitostech zase česká jména na německá, zejména v 17. a 18. století, je jistě také pravdou. Jméno Merta odvozuje od křestního jména Martin. Podobně vykládá původ řady českých jmen německým původem. Jeho hlavní výklad se opírá o listiny z Egerska, Elbogenska a severních Čech. Pisatel cituje také knihu českou (A. Kotík: Naše příjmení, vyšlo v Praze r. 1894).

MATRIKA OBCE STRUŽINCE U LOMNICE NAD POP. Knihovna RS dostala darem knižní příspěvek — knihu A. B. Máky, kaplana v Polné, nazvanou „Matrika obce Stružince u Lomnice nad Popelkou“. Obsažná tato kniha, vydaná r. 1901 autorem, jest zajímavým příspěvkem průkopníka rodopisného bádání k seznání rozvětvení rodů rodné obce autorovy, který práci započal roku 1892 a 1901 ji dokončil. Pečlivě sebrané matriční zápisy, vytištěné v obšírné knize, jsou věnovány rodákům obce, v knize pak na konci jest přivázáno 50 volných stran pro další rodokmen každého občana této obce. Obšírná rada, jak sestavovati rodokmen a návody pro vedení rodové kroniky s indexy místních rodů doplňují dílo, které nejen dnes, ale i pro budoucí pokolení jest stále aktuální. O bohaté osvět. činnosti děkana B. Máky přinesl náš časopis před několika lety obšírný článek, v němž zhodnotil neúnavnou práci dnes již zesnulého průkopníka rodopisu. Jak mnozí z nás dnes závidí Stružnickým, kteří tak snadno (a lacině! pozn. red.) přišli k obsáhlým rodokmenům rodů své obce. K.

LOŠTICKO V RODOPISE. V našem kraji byla dosud věnována malá pozornost rodopisu rodin i obcí.

Pokud je mi známo, napsal Ludvík Jadrníček dílo: „Městečko Fryšták od nejstarších dob až po naše časy“, v jehož třetím díle jsou rodokmeny a životopisy. V Olomouci vydala pí Berta Steinmanová soukromě (jen jako rukopis) spisek „Osm pokolení“ (od r. 1717—1933), a vypsala rody Geislerů, Hofmannů, Steinmanů, Janáčků a jejich rodových větví. Universitní docent Dr. Julius Heidenreich v Praze má pěknou rodinnou kroniku rodin: Heidenreichů (z Loštic), Ptáčků z Kostelce na Hané (jedna větev je i v Novém Městě n. M.), rodiny Dra Mořice Hrubana z Brodku u Prostějova. Archivář města Prostějova, PhDr. Jan Kühndel (loštický rodák), napsal knihu o rodu Rolných v Prostějově, já pak jsem vydal knižně: „Loštičtí rodáci“. „Loštické hřbitovy“, „Loštičtí na cizích hřbitovech“, „Spisovatelé a umělci soudního okresu Mohelnického, k němuž Loštice dříve patřily, a knihu „Profesor Jan Havelka, rodák loštický. Jan Jestřábek, starosta a poslanec ve Velké Bystřici u Olomouce, roku 1938 vydal objemnou knihu „Olomoucký památník“, v němž zachytil životopisy a činnost několika set občanů v Olomouci činných, od r. 1848 do r. 1918. — Budeme moravským rodopiscům vděční za upozornění na dosud vyšlé nebo vycházející rodopisné publikace, o kterých rádi v časopisu R. S. přineseme zprávu. fr.

VALAŠSKÝ KOZINA — DUBJÁK jest tak v lidu nazýván pro svůj dlouholetý zápas s vrchností o rodnou hroudu. Nar. 21. března 1852 v Podhradní Lhotě č. 12, kde též 16. 10. 1937 zemřel. Fr. Komprda sepsal a svým

nákladem vydal knihu kozinovského zápasu Dubjákova s názvem „Osmiletý zápas malorolníka Dubjáka“. Tisk Brno 1902.

Na podsedku jsou Dubjáci od r. 1761. Rod se vyznačuje zdravou selskou houževnatostí. Nejmladší dědic rodného statku, Rostislav, opustil v r. 1943 hlavní školu ve Val. Meziříčí a vstoupil na zimní hospodářskou školu v Kunovicích.

Kil.

„PORTÁŠI, národní četníci a ochránci valašských hor“, jest název historického náčrtu, napsaného Alfonsem Ševčíkem, štábním kapitánem četnictva. Výtěžek z díla je věnován úpravě portášských hrobů ve Valašské Bystřici. Místní četnická stanice má ještě několik výtisků. V knize velké osmerky, čítající 80 stran, jsou čtvrtletní konduitní seznamy, psané portášským poručíkem Jirím Křenkem, v nichž je uváděno stáří jednotlivých portášů.

Kil.

MLYNÁRSKÉ RODY ŠEBELŮ A PRAVDŮ NA VOLYŇSKU. Historii dvou mlynářských rodů, usedlých na dřívějším panském mlýně v Malenících u Volyně, jest předmětem rodopisné studie archiváře Frant. Teplého ve feuilletonu „Venkova“ ze dne 15. září m. r. Autor obšírně uvádí historii malenického mlýna a z matričních zápisů, jakož i archivních pramenů, otiskuje jeho držitele. Roku 1666 se již na tomto mlýně připomíná malenický mlynář Tomáš Šebele a jeho manželka Kateřina, a pak se tento rod na mlýně udržel až do r. 1782. Od tohoto roku držel malenický mlýn mlynář Pavel Pravda, jehož rod drží mlýn až do dnešní doby. Rody Šebelů se připomínají na Volyňsku v obcích Svaté Máří, Lčovicích a Černenicích, rody Pravdů pak v obcích Mužíně, Starově, Volyni, Mišovicích, Milíkovcích a Marcovicích na Volyňsku. Velmi pěkná rodová studie malenických mlynářských rodů Šebelů a Pravdů jest ve feuilletonu podrobně otištěna a doporučujeme ji našim rodopiscům, vlastním příbuzenským vztahy k těmto jménům, jejich pozornosti.

K.

ZRCADLO SLAVNÉHO MARKRABSTVÍ MORAVSKÉHO, vytisknuté v Olomouci r. 1593, bylo napsáno Bartolomějem Paprockým polsky. Překlad do češtiny provedl písař biskupa olomouckého Jan Vodička. Srov. Věstník Českého zemědělského musea 2. XVI. (1943) 40.

Kil.

VELKÝM ZDROJEM RODOPISNÝM jsou Lechnerovy Lenní soudní knihy. Belehungs und Lehengerichtsbücher des Bistums Olmütz. Tisk Brno 1902. Obsahují lenníky se všemi myslitelnými rodinnými vztahy od 1353—1462. Zápis na straně II. 257 a třicet stránek citovaných v CRS.... (1942) ... ve stati „Páni z Brandýsa“ jsou ukázkou bohatosti pramenů a byly zároveň klíčem k zjištění rodičů Jana Jiskry z Brandýsa a ze Všechovic, které jsme hledali od roku 1458, kdy nám Eneáš Silvius, potomní papež Pius II., napsal ve své Historii české, že „Jiskra je Moravan ze vznešeného rodu“. Rejstřík k Lechneru vyřeší nám ještě mnoho zdánlivě nerozlučitelných rodopisných záhad, jako byl Jiskra.

Kil.

ROZROD JÍRY VRTALA, pololánika v Paloníně č. 28, jest nejpodrobnější z rozrodů, vytisknutých v Olomouci. Formát 840×510 mm, archiv Odbočky RS Olomouc. Od narození prvorozeného Jírova syna Tomáše, 14. února 1657, do nejmladších dvou nástupců na původní grunt č. 28, Miroslava, nar. 11. listopadu 1906, a na přikoupený grunt č. 14, Antonína, nar. 18. září 1918, jsou v rozrodu snesena data devíti generací s 247 rodinnými příslušníky. Nejstarším členem rodu jest Aloisie Vrtalová, nar. 12. června 1856, výměnice v Paloníně. Nejmladším členem mužského rodu jest Vladimír Vrtal, nar. 4. června 1938 v Olomouci. Autory uvedenými v rozrodu jsou: Vilém Voříkovský, rytíř z Kundratice, dvorní rada mor. místodržitelství 1852—1928, a Ing. Bohuslav Vrtal, měř. rada zem. finančního ředitelství v Praze, nar. 13. prosince 1897.

Kil.

ČTENÍ O MINULOSTI NOSISLAVSKÉ. Prameny a příspěvky k dějinám a rodopisu jihomoravského městečka Nosislavě se zřetelem k poměrům na celém panství židlochovském. Zpracovává a vydává ve volných lhůtách a po

částkách Frant. Klein, profesor v Olomouci, Sadová 24. Tisk Konráda Kovalíka v Židlochovicích. Rodopisná a všechna ostatní data, sestavená s mimořádnou pečlivostí, usnadní rodinným kronikářům i regionalistům mnoho pátrání. Přehledné rozřídění je v 52 podtitulech 13 str. majetníků a v těchto 8 hlavních statcích: Úvodní slova o našem vztahu k předkům a k minulosti, o spravedlivém soudu a podání, o pisatelově poměru k Nosislavi a o povaze nosislavských dějin. Knihovna nosislavského pekaře léta Páně 1616. Katolíci a evangelíci v Nosislavi. Přední Nosislavané v XVII. století. Závěť Matěje Lukla 1700—1771. Předkové (rodopisný vývod) Jakuba Slouka. Závěť a duchovní odkaz Ondřeje Slouka 1790—1866. Hospodáři na nosislavských domech r. 1820. Kil.

POUSTEVNÍK U KOSTELA V PODHRADNÍ LHOTĚ. V moravském lidu je mínění, že to byl náboženský samotář. Oblíbená zkazka je příkrašlována historickými daty o třech místních kostelích: Hradní kapli na pevnosti Šaumburku nad Podhradní Lhotou, kóta 612, od 1272—1451; „Dřevěném kostelíku v horách“, uváděném v Urbáři z r. 1636, kterýž stával na nynějším hřbitově do r. 1784, a nynějším rozměrném chrám, postaveném rovněž v lesích kardinálem Schrattenbachem r. 1716. Usedlosti - paseky, poblíže kostela vystavěné mají na výkupech z robot z r. 1803 poznamenáno: „stojí na místě, kde byl před sto lety les“.

Tajuplnosti lesa a jménem poustevník udržuje se zkazka v pohádkovém vypravování až dodnes. Pověsti kolující na Šaumbursku — panství kelečském — o černokněžnicích, obsahují všechny podrobnosti nařízení, vydaného 14. září 1092 na vymýcení pohanství, popsané Dr. F. Hechtem v Homiliáři a V. Novotným v Dějinách českých 355.

Zkazky o valašských hraničářích vypráví lid tak přesně, jak jsou v knize Portáši — národní četníci, od Alfonse Ševčíka, vydané v Hranicích teprve r. 1930.

Rovněž zkazka o Poustevníkovi má toto historické pozadí. V registrech gruntovních z r. 1605—1680 arcibiskup. archivu kroměřížského je o ní zapsáno: „Poustevník u kostelíka vypověděl ze dvou pasek, z kterýchžto měl dávatí platu 2 groše“. V matrikách kelečských, kam byl přifařen Zálhotský dřevěný kostelík až do r. 1727, je ještě tento doplněk: „Jiřimu Poustevníkovi a manželce Anně se narodily tři děti: Alžběta 10. listopadu 1679, Jiří 16. března 1680 a Václav 30. července 1682. Kmotři byli Martin a Dorota Mičkoví z Kunovic. Paseky Poustevníkovy byly na blízku kostela v údolí Jedovém, kterým protéká Kostelní potůček, na kterém si jeho vzdálenější soused Adam Rakus z Polska postavil r. 1722 mlýn a pilu. Kil.

BEDŘICH VOJSKO Z BOGDUNČOVIC, PÁN NA KOLIŠTÍNĚ. Vlastivědný sborník „Mojmírova Říše“, vydávaný v Nákle na Moravě, otiskl zajímavou studii o Bedřichu Vojsko z Bogdunčovic a Kolištína, který roku 1575 odkoupil od bratra své manželky, Johanky Podstadské z Prusinovic, Jetřicha mladšího Podstadského, ves Količín u Holešova na Moravě. Roku 1587 zakoupil pak od bratrů Václava a Viléma Tetaura z Tetova panství Veselí na Moravě s osedlými obcemi Vnorovy, Spínec a Rybáři. Roku 1596 stal se jako zámožný držitel značného zboží prokurátorem markrabství moravského a r. 1606 byl povýšen do stavu panského. Byl náboženstvím protestantského. Zemřel na morovou ránu 7. IX. 1606 a pochován v českobratrském sboru ve Veselí na Moravě. Dědicem jeho byl nejmladší syn jeho Petr Vojsko, pán na Veselí, Količíně a Pěnkově. Byl podporovatelem lutherské víry na svých statcích, kde postavil církvi této sbor a povolal do něho z Rohatce jako faráře pastora Urbanidesa. Sám zastával při dráze úřednické různé úřady zemské. Pro odboj proti císaři Ferdinandovi a katolické církvi byl potrestán odnětím statků a brzy nato r. 1622 zemřel. Zanechal dva syny, a to Bedřicha a Karla. Další osudy o jeho rodině nejsou známy. K.

PŘEDKOVÉ A PŘÍBUZNÍ SKLADAT. LEOŠE JANÁČKA V ALBRECHTICÍCH NA MORAVĚ. Obsáhlý článek o předcích a příbuzenských větších skladatale Leoše Janáčka se rozepsal Karel Pavlík ve vlastivědném sborníku, vydávaném v Nákle u Litovle. Autor vychází ze zjištění, že r. 1799

přišel na místní obecnou školu do Albrechtic na Kravařsku Jiří Janáček z Frýdku, který byl dědem skladatele Leoše Janáčka. Zde se 8. VII. 1800 oženil s dcerou rolníka Jana Šejtara, Annou. Z manželství bylo 7 dětí, čtyři syni a tři dcery. Anna zemřela ve stáří 2 let, syn Josef vstoupil do řádu Piaristů pod jménem Celestýn, syn Josef byl knězem a dlouhá léta byl farářem ve Znorově, třetí syn, Jiří, nar. 4. X. 1815, otec skladatele Leoše Janáčka, byl učitelem, a poslední syn Vincenc pak byl taktéž učitelem a zdědil školu po otci. Druhá dcera Johana se vdala za rolníka Jana Dresslera, a třetí, Žofie, pak za rolníka Šmydkeho. K.

JAN SKÁLA Z DOUBRAVKY, BISKUP OLOMOUCKÝ. Bořivoj Benetka v revui pro kulturu a život „Řád“, uveřejňuje studii o vynikajícím biskupu a diplomatu na trůně olomouckých biskupů, Janu Skálovi z Doubravy, kanovníku a arcijáhnou olomouckém. Rodák z Plzně, kde se narodil kolem r. 1486, studoval na vídeňském gymnasiu, odkud odešel do Padui v Itálii studovat bohoslovectví i práva. Zde dosáhl doktorátu církevního práva. Po návratu do vlasti povolal jej tehdejší olomoucký biskup Stanislav Thurzo za tajemníka, při čemž mu byla svěřena agenda záležitostí Thurzových, jež tomuto z četných funkcí i úřadů v Uhrách a na Moravě plynuly. Dne 7. V. 1513 stává se již kanovník Jan Skála arcijáhnem. Zúčastnil se politických a diplomatických jednání Thurzových na zámku kroměřížském a byl prostředníkem mezi polským králem Zikmundem, když se tento ucházel o ruku dcery vévody milánského a arragonského hrab. Sforzy. Roku 1517 byl u příležitosti korunovace Ludvíka za krále českého pasován na rytíře (eques auratus). Podržel erb, který zdědil po svých předcích Ebrzvínech z Hradiště, odedávna v Plzni usedlých, přijav k jménu z Doubravy také ještě titul z Hradiště. Roku 1528 požádali jej čeští stavové, aby jejich jménem požádal krále Zikmunda o vojenskou pomoc proti Turkům. Jeho diplomatická a publicistická činnost byla velmi značná. Vystoupil také proti Jednotě bratrské, avšak později opětně jest prostředníkem, který mírní tresty nad odbojnými českými i moravskými stavy vynesenými. Dne 9. září 1553 zastihuje jej záchvat mrtvice a ve stáří 67 let smrt. Pohřben byl v olomoucké katedrále. K.

RODOKMEN SKLADATELE ANTONÍNA DVOŘÁKA. Prof. Dr. Zubatý, přítel a první životopisec Antonína Dvořáka, posteskl si jednou, že „první léta uměleckého tvoření Dvořákova zůstanou navzdý v podrobnostech plna tajemného šera...“. Toto platí ještě více o jeho původu a rodu. J. M. Květ, autor nové publikace „Mládí Antonína Dvořáka“, která vyšla v Orbisu, ličí potíže, s nimiž vystopovával Dvořákův rodokmen. Z počátku nemohl na příklad zjistit ani jméno, ani rodnou obec Dvořákova děda. Pak se mu však vyskytly 3 Jani Dvořákové; jejich narození kolísalo o pět let a všichni tři mohli být dědy skladatelovými. Který byl tím pravým, objasnila teprve stará soudní akta z let 1820 a 1821, objevená v jedné komoře nelahozevského zámku. Nejstarší stopa rodu Antonína Dvořáka vede do Přeboradic u Čakovic, na východ od Prahy. První zde zjištělný Dvořák z čp. 3 zemřel roku 1676. Datum narození nebylo zjištěno, mohl se však narodit někdy v době pobělohorské. Dvořák Josef z čp. 20 v Třeboradicích, šenkýř, narodil se roku 1839; z čp. 7 v Třeboradicích pocházel Václav Dvořák, u něhož datum narození a úmrtí udáno není. Jeho nejstarší syn Jan narodil se 5. V. 1724. Byl to praděd skladatelova otce Františka Dvořáka, nar. 19. IX. 1814 na Drínově jako desátý ze 12 dětí. Tak se podařilo dlouholetou úmornou práci vystopovati rodokmen našeho velkého muzikanta až do doby pobělohorské a zaznamenati průběh jeho mládí až do té doby, kdy se projevil jeho první pokusy skladatelské. K.

PAVLÍKOV NA RAKOVNICKU PO VÁLCE 30LETĚ. Příkladnou historickou studii o obci Pavlíkově na Rakovnicku po válce 30leté, z arch. pramenů a z berní role sepsal Otta Skoupý a uveřejnil ve „Vlastivědném sborníku okresu rakovnického“, v I. roč. Autor vypočítává, jak jedna z nejbohatších a největších obcí v Rakovnickém kraji po třicetileté válce zchudla. V roce 1651 bylo oseto z 1000 korců orné půdy, před válkou osívané, pouhých 500

korců. V obci žilo na 17 gruntech celkem 28 rodin s 110 dušemi, a to 50 mužů a 60 žen. Ze selských rodů dlužno v tu dobu jmenovati: rychtáře Jiříka Štecha, sedláky: Davida Janečka, Václava Jiráska, Jana Peška, Šimona Peka, Jana Soukupa, Jakuba Kováře, Jiříka Kapouna, Šimona Pejpalu, Vondru Rýsaře, Petra Peška, Václava Koubka, Jakuba Truksu, Jana Dítěte, Martina Pejpalu a Víta Ouborku. V obci pak žili ještě pastýř, který se zabýval léčením lidí a dobytka, dále kantor Jan Pešek, majitel dvora, urozený pán stavu rytířského Jiří Slepotický s manželkou Kateřinou a 17letou dcerou Eufrosinou, jakož četnou čeledí. Výpisy berní role z r. 1653. přehled posloupnosti na selských gruntech, jakož plány rozložení obce kolem návsi doplňují tuto dobře provedenou historickou studii. K.

Z P R Á V Y.

ČINNOST RODOPISNÉHO ÚŘADU. Vedením Rodopisného úřadu při min. vnitra v Praze byl pověřen za t. č. ve vojenské službě dličího odb. radu Dr. Arthura Zechla, odbor. rada min. vnitra Dr. Josef Chala. Odb. rada Dr. Chala jest dlouholetým referentem pro otázky církevních i civilních matrik v ministerstvu vnitra. Referent Rodopisného úřadu, prof. Dr. Antonín Stránský, byl jmenován odbor. radou. Činnost Rodopisného úřadu směřovala hlavně k ochraně archivních a rodopisných památek i církevních matrik před leteckými útoky. Taktéž byly pořizovány seznamy rodopisných památek a kontrolováno jejich správné a bezpečné uložení. V soupisu archiválií se dále pokračuje. Rodopisný úřad zajistil v celé řadě případů obsáhlé rodopisné prameny, zejména duplikáty farních matrik, nalézající se u biskupských konsistoří, dále hodlá sepsati rodopisný materiál, nalézající se v majetku rodopisných badatelů a soukromých majitelů. Referenti Rodopisného úřadu v čele se zastupujícím přednostou Dr. Chalou zúčastnili se valných shromáždění a přednášek rodopisných spolků v Praze, mezi nimi taktéž XV. řádné valné hromady naší R. S., konané dne 14. III. t. r. K.

REKRUTI Z POLIČSKA r. 1620. Roku 1620 byli vypraveni z města Poličky proti Ferdinandovi II. následující rekruti: Mikuláš Cafourek, Jiří Rezek, Samuel Vojtišek, Matěj Sedivý, Jiří Šindlar, Vávra Cafourek, Havel Hroch, Prokop Kristl, Jiří Kormout, Urban Hojn, Kašpar Pikhart, Václav Zámečník, Martin Zelenej, Jiřík Drábek, Štěpán Uchytíl, Lukáš Zváček, Matěj Hrnčíř, Matouš Sochor, Mikuláš Liška, Martin Pláček, Vít Andrlík, Blažej Seč, Jan z Rovečného, Mikuláš Haki, Adam z Bradného, Tomáš Polák, Pavel Buryška, Mach Nehejbal, Vít Haki, Matouš Provazník, Perla, Jan mladší Skočovský a Kubeček. Z obcí na Poličsku byli vypraveni každý desátý muž z usedlých poddaných, vyjma zahradníků a chalupníků. Byli to: z Radiměře z 52 usedlých: Šimon Jandl, Lorenc Hojn, Václav Librů, Pír a Andrlé Motl. Z Modrce z 19 usedlých: Blažej Sic a Martin Tomanů. Z Nedvězího z 22 usedlých: Jakub Dvořáček a Havel Bednář. Z Trhonic z 13 usedlých: Štěpán Uchytíl a Martin Klobása. Ze Sedlště z 15 usedlých: řezník Batelka a podruh Vítek. Z Korouhve z 9 usedlých: Havel Vondry Kašparova. Z Telecího z 34 usedlých: Jakub Perlů, Varnuška a Tomáš Čápek. Z Rybného ze 7 usedlých: Jan Pláčků. Ze Sádku ze 36 usedlých: Kopecký, Šibicar a podruh Tomášků. Z Kamence ze 33 usedlých: Piča, Vopak a syn Jilků. Z Oldříše ze 39 usedlých: Jiřík Haman, Jakub Chalupník, Jiří Andrlík, Jan a Jíra Černý. Z Borové z 22 usedlých: Jan Plíhal a Valenta Mandy Hladíkovy. Ze Šírokého Dolu z 15 usedlých: Adam Červený a Marek Špicarů a z Makova i Oujezdce ze 30 usedlých pak Matouš Škraňků, Jan Dospělů a Strachovský. (Z pamětní knihy Jana Sedlického, uložené v museu města Poličky.) K.

MATRIKY V LOMNICI NAD POPELKOU. Lomnické matriky začínají r. 1668 a byly založeny jičínským řádem Jezuitským, jehož členové tehdy

výpomocně do Lomnice na koních přijížděli a od r. 1668 samostatně zde duchovní správu zavedli. Prvním farářem zde byl P. Mikuláš Skeva, bývalý rektor koleje Tovar. Ježíšova a jičínský děkan. Že oddal Jana Maříka, měšťana v Jičíně, s Magdalenou Habrinskou, která v sňatek vstupovala „z přynucení“ a děkan Skeva o tom věděl, byl tehdejší biskupem královéhradeckým, Matoušem Ferdinandem Zoubkem z Bilenberka (1664 až 1668), z trestu přesazen do Lomnice. Pomocnými knězi byli zde tehdy r. 1668 P. Májek T. J. a P. Jan Müller T. J. První matrika lomnická má datum 1. I. 1668 s poznámkou, že kniha byla zakoupena za 45 kr. a na tři díly byla rozvržena k zápisům narozených, oddaných a zemřelých. Od roku 1668 až do r. 1683 zapisoval matriky kantor Jan Motejl a od r. 1680 Jan Procházka. Roku 1683 stal se farářem v Lomnici Adam Řehořovský, který matriky kantorům po určitých nesnázích odebral a zapisoval si je sám. Od té doby zapisovali matriky jenom kněží. Kantorové vedli zápisy česky. Páter Řehořovský opět latinsky a další kněží zase česky do roku 1771, pak za Marie Terezie opět latinsky a r. 1784 za císaře Josefa II. pak opět česky. Po kontrolách prováděných krajskými komisari za císaře Josefa II. bylo nutno psáti matriky německy, ale od roku 1834 opětně jsou vedeny matriky česky až do r. 1942, kdy opět nastoupila v zápisech němčina na prvním místě a čeština na místě druhém. K.

JIČÍNSKÉ MATRIKY shrnují nejstarší zápisy z dalekého okolí, také ku př. z Lomnice nad Popelkou a odjinud. Počínají roku 1623 a byly založeny P. Janem Plaxem, tehdejší knězem řádu Tovaryšstva Ježíšova. Jezuité projížděli koňmo daleké jičínské okolí a vykonávali křty, zapisovali do matrik a j. Nejsou však to zápisy úplné. Tak nejsou v matrice zapsány křty od 25. VII. do 11. X. 1634, jak svědčí latinská poznámka v matrice: „Mezera stala se neblahým vpádem, v němž se spolu bratrem důstojným P. Hubáčem od nepřátel byli jsme jati. O svátku sv. Jakuba Apoštola z Jičína do Hradce Králové, odtud do Častolovic a konečně do Olomouce pro bezpečnost musil jsem utéci. S Boží milostí opět 10. X. do Jičína zdrav a bez překážek jsem se vrátil. Tedy v měsících srpnu a září nikoho jsem nekřtil, bylť jsem ve vyhnanství.“! Tak píše P. Jakub Drábek T. J. Pohřby se tehdy vůbec nezanášely, svatby pak jen zřídka. Matriky jičínské v knihách I, II, III a IV podávají výmluvné svědectví o hrozných útrapách obyvatelů kraje za války třicetileté, kdy klesl počet obyvatelů Čech z 3 mil. na pouhých 800.000. Tyto čtyři knihy mají psány dohromady zápisy narození, oddavek i úmrtí. Jejich rozměr je 30 × 10 cm, aby se daly voziti v kapse, resp. v sedle. Od roku 1623 psal je P. Jan Plax, od r. 1631 P. Jakub Drábek a od r. 1636 P. Bartoloměj Začal. K.

PANSKÉ DVORY NA LITOMYŠLSKU V 13. STOLETÍ. Od 13. století byly na Litomyšlsku rozšiřovány panské dvory a k nim přibírány sešlé nebo pusté selské dvory, jejichž majitelé buď úmrtím nebo sejitím z gruntu zmizeli. Dvory byly zemanské, biskupské, kapitulní a hamfeštní — pod správou panskou. Na dvorech robotovali robotou poddaní z obcí a samot z okolí. Ze selských gruntů v obci Újezdě byly tak roku 1652 zabrány grundy: Lišků, Polického, Benýšků, Chalupského, Čermáků, Žďárů, Lisů, Volků, Prokopů; z obce Osíka pak grundy: Tobků a Šejbalů; z obce Říkovice grundy Jelínků a Mlejnků. Téhož roku byly zabrány v obci Litrbáši grundy: Ambrožů, Severinů, Stefanů, tří rodů Opařilů a Pittnerů; z Benátek pak grunt Rohlíků, Stehlíků, Pražských a Limberských; z Moravice grundy: Pudilů, Vánů, Lukášků, Litochlebů, Dědourků a Hloušků. K.

URBÁŘ PANSTVÍ LITOMYŠLSKÉHO z roku 1610 jest v majetku profesorské knihovny gymnasia v Litomyšli. Urbář býval soukromým majetkem Pešiny z Čechorodu a později Hilara Dědiny. Obsahuje zajímavé prameny k městským a selským dějinám, všeobecný popis města a všech 52 vesnic, patřících k zámeckému panství, jakož podrobný popis majetku a rodů, jakož mnoho zajímavých dat. Jsou zde také opisy privilegií a pamětní připsy, spadající do r. 1719. K.

ARCHIV MĚSTA VOLYNĚ jest tak dalece zpracován, že se práce na něm blíží k svému dokončení. Na uspořádání archivu spolupracují obětivi pracovníci z řad volyňské inteligence. Byly pořízeny otisky všech pečeti, výsad, řemeslnických cechů, duchovenských, šlechtických a jiných významných osobností, majících vztah k městu Volyni a jeho dějinám. Rodová kartotéka rodáků města a osob, majících k městu vztah, čítá na 1000 listků. K.

ROD SLAVNĚHO ČESKÉHO LESNÍKA JOSEFA KRATOCHVÍLE. Známy lesnický spisovatel V. Barchánek obrací se v jednom z čísel „Lesů“ k lesnické veřejnosti s prosbou, aby tato byla nápomocna k zjištění dalších osudů českého lesníka a průkopníka moderních leschospodářských method, Josefa Kratochvíle, jehož poslední léta života jsou neznáma a neví se, kde zemřel, ačkoliv od jeho života uplynulo sotva 100 let. Děd Josefův byl potomkem staré české exulantské rodiny a přišel s francouzskou armádou nazpět do Čech v roce 1741. Dostal se, neznámo jak, na soutické panství u Vlasími a tehdejší majitel panství zaměstnal ho u sebe jako štolbu, ježto ovládal několik řečí. V Souticích se oženil s Annou, dcerou poddaného Matěje Sedláře. V roce 1747 se mu narodil syn Josef, který byl „zaučován“ na myslivce a roku 1770 byl co myslivec postřelen od pytláků do nohou, takže na obě nohy ochroml a pro lesnickou službu se stal nezpůsobilým. Na přimluvu majitele panství soutického obdržel místo vrátného na zámku v Zruči nad Sázavou, kde se oženil s Annou Veselou ze Zruče a kde byl až do své smrti. Kromě jiných dětí, se Josefovi zde narodil dne 26. ledna 1784 syn Josef, pozdější průkopník nových lesnických hospodářských method.

Panský myslivec v Souticích vyučil tohoto Josefa na myslivce a roku 1800 byl dán pak do zemědělské školy v Souticích, kterou vydržoval tehdejší majitel soutického panství, baron Josef František Antonín Puteani. Ze školy si Josef Kratochvíle odnesl velmi dobrou přípravu pro praktický život a několik let působil na tomto panství jako „mládenec“. Na přimluvu barona u hraběny Aloisie Somsčové ze Satrd, tehdejší majitelky panství českošternberského, obdržel na tomto panství r. 1808 místo myslivce v revíru Drahňovice a později se zde stal vrchním myslivcem. V tu dobu stal se vzorným lesním hospodářem a provedl řadu nových lesnických method při obhospodařování, znovuzakládání a i bádání v lesním hospodářství. V Drahňovicích se oženil s Kateřinou Straširýbkovou, dcerou Jana Straširýbky, oberjägera z Dobřichovic. Z manželství vzešlo několik dětí, z nichž syn Jan se narodil 10. IV. 1822 v Drahňovicích. Za kmotra dětem Kratochvílovým byl sám osobně ředitel panství šternberského, Hynek Volkmann. Tento Jan Kratochvíle byl dán na studie a stal se z něho doktor práv. Jako student měl četné styky s předními českými osobnostmi, jako Fričem, Šemberou a j. Janovi se narodil 1854 syn, opět po otci pokřtěný Jan, který se stal později vrchním úředníkem jisté velké hamburské obchodní společnosti. V roce 1831 ztratil pro zaváděné novoty na panství šternberském Josef Kratochvíle místo a odešel, neznámo kam. Jeho nástupce na panství šternberském, lesník Franz, napsal o něm, že hospodařením i pokusy předhonal své vrstevníky o desítky let a proto měl četné nepřátele, nevymáhaje ani majitelku panství, ani nového nástupce zemřelého ředitele Volkmana, který byl jeho ochráncem. Naši rodopisci mohou psáteli článku o zasloužilém lesníku Josefu Kratochvílovi velmi pomoci při shledávání dat o dalším pobytu jeho, resp. místu jeho smrti. Článek nebo zprávy bychom otiskli v našem časopise. K.

LOVČÍ A MYSLIVCI V ČESKOMORAVSKÉM PROSTORU V LETECH 1200—1255. Známy lesnický a lovecký spisovatel Inž. Hubert Pelikán, pojednává v časopise „Les“ o působnosti lovčích v nejstarších dobách v českomoravském prostoru. V článku, v němž se opírá o různé historické práce, sestavil jména nejvyšších lovčích, zvaných „Venatorů“, kteří byli předními úředníky u dvorů panovníků. Nejstarší záznam o této funkci, kterou pověřoval panovník obvykle šlechtické anebo jinak vynikající rody, jest z roku 1181. Pro zajímavost otiskujeme jména zjištěných lovčích v Čechách a na Moravě v dobách mezi roky 1203—1255. Jsou to: Oneš, Blud, Střemen, Vaněta, Slavata, Spitata, Beneda, Bohuslav, Bohobud, Ra-

hožir, Vecen, Rym, Řim, Zdislav, Vrch, Mutina, Beneda, Ludslav a Milej. Jako hlavní historické práce, z nichž autor čerpal jména lovců, jsou: J. E. Chapt: Dějiny lesů a lesnictví, Šujan: Nejstarší zřízení zemské na Moravě, Horn: K dějinám moravských úředníků a jiné. K.

ZPOVĚDNÍ SEZNAMY NA PANSTVÍ BYŠICKÉM Z ROKU 1651.

Rodopiscům i vlastivědným pracovníkům jsou dobře známy soupisy obyvatelstva, pořízené k účelům církevním v dobách pobělohorských. Jest to vzácný pramen poučení nejen po stránce genealogické, ale také kulturně historické. Byl by to zdroj nad jiné znamenitý, kdybychom se však i zde neselektovali se značnou mezerovitostí. Desitisvazková edice, vydaná J. V. Šimákem v l. 1909—1938 pod názvem „Zpovědní seznamy arcidiecése pražské“, vyčerpává pouze léta 1671—1725. Soupisy z let 1651, uložené v archivu ministerstva vnitra, nejsou rovněž úplné; z některých největších panství chybějí. Kromě toho víme, že existují listinné památky, vypracované faráři k témuž účelu ještě v době trvání války třicetileté.

Jeden takový soupis z r. 1641 jsem našel na fare v Sedlci u Příce. Obsahuje jména katolíků rozsáhlé tehdy kolatury sedlecké, na panství lobkovickém, v kraji vltavském. Hned vedle něj spatřujeme záznam o návštěvě chrámu Páně o nedělích a svátcích. Uvádí jména farníků, v roce 1641 obřadů katolických se zúčastnivších.

V roudnickém archivu knížat z Lobkovic mě upozornil archivář Karel Jeřábek na zpovědní seznamy poddaných na panstvích lobkovických z let 1622 až 1651, po nichž jsem marně pátral v archivu ministerstva vnitra. Jsou opatřeny inv. značkou R. 8/2. Pro obšírnost celého elaborátu vyjímám z nich jen část, pojednávající o panství byšickém. Zvolil jsem ji z příčiny, že popisuje obyvatelstvo vesnic z okolí Kokořína, jehož skalní sluje byly v dobách protireformačních známým útočištěm predikantů a lidí pro viru zběhlých. Ze soupisu vidíme, kterak přestupovali ke katolictví hlavně lidé odvislí a panští služebníci. Z poddaných zpravidla jen hlavy rodin, manželky a rodinní příslušníci ostatní jen výjimkou. Seznam nese záhlavi:

Poznamenání osob, které jsou se zpovídaly a velebnou svátost přijímaly na panství Byšickém leta 1651 měsíce máje.

Městys Byšice: Josef Kratochvíle, primas, Eva, manželka jeho, Lidmila Karla Hoříckého, Dorota Ebreydla, vdova, Anna Trubačka, Matěj Karásek, manžel její, Adam rychtář a Eva, manželka jeho, Václav Vašíček a Dorota, manželka jeho, Samuel Libánský a Alena, manželka jeho, Jan Císařskej, Kateřina, manželka, Křištof Lyman, Běta, manželka jeho, Křištof Piscárek, Marjana, manželka jeho, Jakub Kubiček, vrátný na zámku, Jan šafář, Anna, manželka jeho, Václav Matějček, Dorota, manželka, Václav Vašíček, Anna, manželka jeho, Jakub Zajíc, Lída, manželka jeho, David kovář, Anna, manželka, Kateřina Poštolková, Václav Černožskej, Kateřina, manželka, Matěj kuchař, Dorota, manželka, Káča Vejška (Weyska), Pavel myslivec, Petr ovčák, Anna, manželka a Alžběta, dcera jeho, Petr švec, Kateřina, manželka jeho, Václav hrnčíř, Maria, manželka jeho, Jan Matějka, Jakub šindelář, podruh, Alžběta, manželka, Pavel Horák, Anna, manželka Václav mlynář.

Nebyli: Ondřej Poštolka, skrývá se, Jan Vejza, skrývá se, Mandelina myslivcova, utekla.

Ze vsi Čechelic: Jan Heysek, Duchoslav Beser, Kateřina, manželka jeho. Jan Veselý, Jan Pelcát, rychtář, Marianna, manželka jeho, Jan Čech, Jan Hůrka, Kateřina, manželka, Rehoř Beser, Jiřík Beser, Matěj Prchlej, Mandelina, manželka jeho, Dorota Mikšova, žebrakyně, Martin Karásek, Vít Vakutka, podruh, Jan Bouček, Kateřina, manželka, Jan Hala, Dorota, manželka, Křištof Černej, Dorota, manželka, Pavel Bartoušků, Salomina, manželka, Anna Soldatovna, Lidmila Svatoška, Anna Kratíková, vdova, Jan Kohout, Anna, manželka, Jan Zurynek.

Nebyli: Manželka Čechova, manželka Rehoře Besera, manželka Jiříka Besera, Jan Soldat, Svatoš Žádný, Zurynkova manželka.

Ze vsi Střem: Václav šafář, místorychtář, Jaroslav Holomoutský, Jiří Hyc (Hycz), Jan Kníže, Jan Švejda, Jiřík Huněk, Pavel Koutný, Jiřík Kopeckej, Jiřík Plyhač.

Nebyli, kromě žen, z kterých žádná nebyla:

Melichar, krejčí, Pavel Krajník, Jiřík Maisner.

Ze vsi *Chodče*: Jan Koutný, Křištof Hyka, Matěj Jansa.

Nebyli: Adam pastucha a žena žádná.

Ze vsi *Kaniny*: Jiří Havlíček, Tomáš Polívka, Adam postucha, Václav Moudrej.

Nebyli: Jan Jandoušek, Jan Bouchal a žena žádná.

Ze vsi *Bosyně*: Václav Nejedlej, rychtář, Šťastnej Jiřík Havlasův.

Nebyli: Rehoř Krk, Matěj Poláků, Šťastnej Svoboda a žena žádná.

Ze vsi *Kojovic*: (byl) Jan Beran.

Ze vsi *Dříz*: (byl) Jiřík Vogel (Wogel).

Nebyl: Tomáš Vogel (Wogel).

Ze vsi *Šemanovic* (Ssiemaczowicz) a následujících vesnic nebyl žádný.

Ze vsi *Šemanovic* (nebyli): Jiřík Vosmalickéj, rychtář, Tomáš Vosmalickéj, Jiřík Jansa, Václav Rinda, Jan Srbek, Petr Krejčí, Hanzl Kulhavý, Jakub Macura a ženy všechny.

Ze vsi *Selce* (nebyli): Jan Poráček, rychtář, Jiřík Bouchal, Rehoř Červený, Jakub Bejšansů (Bejšovců?), Matouš citerář, Matěj Novotný a ženy všechny.

eŽ vsi *Prívor* (nebyli): Tomáš Suk, Tomáš Holej, Matěj Hanzlíčkův a ženy všechny.

Ze vsi *Březinky* (nebyli): Jiřík Vlček, Jan Zikmund i ženy jejich.

Ze vsi *Hostinný* (nebyli): Matouš Frinkla i žena.

Summa mužův nađepsaných pěti vesnic 20.

Summa všech, kteří byli z celého panství 84.

Summa, kteří nebyli mužského pohlaví 34.

František Černý (Měsetický).

TITULY VE FARNÍCH KRONIKÁCH MĚSTA LOŠTIC. V dřívějších dobách se při zápisech do matrik užívalo titulů jen u osob šlechtických a vysokých osob úředních. V 19. století přišlo do módy, že při zápisu ženichové — nevím, z čí podnětu, ale jistě ne na podnět knězův — se připojovala ženichovi i skutečnost, zda sloužil na vojně a v jaké hodnosti. A je až s podivem, jak si dávali lidé záležeti. Sledoval jsem to v matrikách loštických od r. 1800. R. 1802 se oženil Jiří Heidenreich, invalida, r. 1803 se oženili: Čáslavský Frant., voják, r. 1812 Vinc. Mašíček, Fähnrich, v č. 87, r. 1813 Jan Musika, r. 1814 Šimon Nejezchleba, voják, r. 1816 Antonín Mayer, č. 189, r. 1819 Ludvík Mank, vysloužilý kanonýr a kožešník, č. 172, Jiljí Mauler, vojn., č. 134, r. 1823 Vavřín Kessler, patentální invalida v č. 180, r. 1824 Mank Matyáš, patentální invalida, v č. 66, r. 1827 Prokop Kaceie, vysloužilý voják a zedník, r. 1836 Ant. Listovský, vysloužilý kaprál a švec, r. 1841 Jakub Klug, vysloužilý voják (Unter-Jäger) z Libové, 1842 Jan Karkoš, patentální invalida, č. 141, r. 1844 Josef Asmus, vysloužilý kapitulant, v č. 136, r. 1846 Félix Dostál, voják, v č. 23, r. 1862 Anton Živný, krejčí a Reserve-Gemeiner des Erz. Herz. Karl 3. Lin. Infanter. Regim., r. 1865 Jan Bartoš, Reserve-Zugsführer im k. k. Freiherr von Gruber 54. Inf. Reg. a kominik v Zábřehu, r. 1866 Josef Svoboda, Reserve-Gemeiner des kk. Gruber 54. Infant. Reg., rolník v Července, r. 1874 Jan Nevěřil, nádeník, vojn. od 54. pěšího pluku, r. 1874 Frant. Seidl, mlynářský a rezervník od c. k. 54. pěšího pluku. — Později už se tak nedálo. rf.

DROBNOSTI ZE STARÝCH MATRIK MĚSTA LOŠTIC NA MORAVĚ. Je jich dost a ukazují na neúplnost a nedostatečnost v nejstarších dobách jejich jsoucnosti. Tak v *rodných* matrikách v prvních letech málokdy se psalo rodné jméno matky. R. 1688 čteme záznam narození dítěte. Otec je uveden Jan Georg Fysser, ale matka byla napsána jen „Manda“, z kterého rodu však napsáno nebylo. Téhož roku se narodilo děvče Jarošovi Fisserovi, jako matka je zapsána jen Maryna. R. 1669 je zapsáno zrození dítěte, jehož otec byl zapsán Tomáš Lazebník, patrně, že byl mužem, jenž měl co dělat v lázních, ale později (1702) týž rod je psán „Lazebníček“, patrně, že byl malého vzrůstu (jeho otec), a to jméno mu pak zůstalo. R. 1673 byl psán otec novorozeněte Tomáš Staršovský (rodák z Polska), a r. 1704 je jeho příbuzný napsán Václav Staršovic, a jeho žena byla Manda.

Z počátku bylo zvykem, že se psávalo — ovšem ne všeobecně — na př. Jiří Macků (1660), Pavel Medků (1661), Václav Vaňků (1664), Jiří Blažků (1678), Jan Moravců (1680), ale mezitím zase r. 1661 Vávra Pytlíček, 1662 Ludvík Krátký. R. 1717 je zapsán otec Lohrenz Hauser, ale už r. 1719 týž je pak napsán Lorenc Hoser. Pak se psaní tohoto jména střídalo, a konečně vznikl spor, jak se ta rodina jmenuje, zda Hauser či Houser. Je-li to posléze členům rodiny české jméno „Houser“ nebylo příjemným, rozhodli se pro původní jméno „Hauser“. Rodina je dnes české národnosti.

Pak se někdy psalo křestní jméno nikoliv podle kalendáře, ale po domácku. R. 1689 čteme zápis Bartl Krátký (Bartel je zdrobnělé jméno německé českého Bartoloměj), r. 1702 Nikl Solař (Nikl je zdrobnělé německé Nikolaus — česky Mikuláš), r. 1706 Dobis (Tobiáš) Hatlánek, Káča Hatlánkova a p.

R. 1706 je v rubrice „otec“ místo jména napsáno „otec nepořádný, matka Anna“, ale či byla matka, není uvedeno.

R. 1722 je zapsáno v rubrice otec: Andreas Grigar, Němčik z Loštic. Že byl jako příslušník německého národa zvláště označen, je dokladem, že tehdy byl u nás Němec vzácný. R. 1724 je pak jakýs otec zapsán jménem „Georg Niemczyk“.

Od r. 1724 se psaly rodné matriky v L. latinsky.

V úmrtní matrice máme zápisy: R. 1659 dne 16. května zemřel jest vandrovní tovaryš řemesla hrnčířského; jak se jmenoval, zapsáno nebylo. — R. 1661 umřel jest panský pacholek, pochován při chrámu Páně. Jak to se stalo, je nevysvětlitelé, když to bylo práno jenom lidem urozeným, nebo zasloužilým, na př. zasloužilému purkmistrovi Danielovi Glugarovi r. 1660.

Roku 1662 zemřela chudá žebrařkyně z městečka Búzova. Téhož roku zemřela Maryna, služebná děvečka Jiřího Zlámala, a Manda, pastýřka, a Magdalena, služebná dívka pí Drahanovské. — R. 1678 umřel jeden žebrař, r. 1679 umřel žebrař Ondruška z Veselí. R. 1681 zemřela stará Kozičková ze Žadlovic. R. 1681 zemřelo děvčátko Jakuba Fialy z Pešti. r. 1684 matka Mikuláše Kostky (jak se jmenovala, psáno není). R. 1691 zemřelo Figalovo dítě, r. 1696 z Obectova jedna stará žena, r. 1696 dítě, co baba křtila (křest z nouze), r. 1698 Magdalena Ignarka co padla do studny, r. 1700 z Litovle jedna žena náhle zemřela, r. 1704 syn Jakuba Krávy, r. 1711 Prokop Sovata, jsouc zabořeny na Masnice,*) r. 1711 příchodí voják, r. 1714 Václav Nikl, zabítý, r. 1720 jedna žebrařkyně 40 let.

Od r. 1720 se psaly úmrtní matriky latinsky.

rf.

MORAVSKÝ ROD FISCHERŮ. Rod Fischerů, jehož příslušníkem je náš člen Dr. Rich. Fischer, býv. advokát a starosta v Olomouci, datuje se v Lošticích od r. 1797, a od r. 1664 byl v přifařené obci Žadlovicích, odkud se zakoupil a přistěhoval Tomáš Fischer do Loštic. Má prokazatelné předky tedy od r. 1684. Rodokmen je Drem Fischerem sepsán od tohoto roku.

rf.

BADATELŮM V MATRIKÁCH MĚSTA LOŠTIC. Kdo chce pátrati ve farních matrikách města Loštic, rád si uvědomí, že dle inventáře fary loštické z r. 1671 byly tehdy do Loštic přifařeny okolní obce: Žadlovice, Pavlov, Lechovice, Radnice, Veselí, Zavadika, ale záhy nastaly změny obvodu, hlavně z komunikačních důvodů. Dekretem olomoucké kurie z r. 1780 byla vyfařena obec Veselí a byla přifařena do farnosti v Trnávce, vlastně vicinálnímu kaplanovi do Vranové Lhoty, a r. 1783 byla vyfařena obec Bezděkov a Radnice a přifařena do Búzova. Než už r. 1790 byla radnice vrácena do Loštic. R. 1770 byl vyfařen Měrotín a dostal samostatnou farnost. Za to byla do bůzovské fary přidělena obec Obectov do Loštic. A konečně po řízení, které se táhlo od r. 1770, byl Palonín vyfařen z farnosti Moravičan a přidělen r. 1909 do Loštic. — Býv. církev česko-slovenská, nyní česko-moravská, byla v L. zřízena r. 1921. A Židé měli samostatnou náboženskou obec už od 18. století do r. 1940.

rf.

*) ložisko hrnčířské.

SVATOKOPEČTÍ RODOPISCI V OLOMOUCI vyslechli v neděli dne 20. února t. r. přednášku redaktora „Zálhotského sborníku“, Fr. Kratochvíla z Olomouce, o provádění vládního nařízení o ochraně rodopisných písemných památek. Olomoučtí rodopisci vydali praktické kartotékové listky pro rodovou kartotéku členů, které navrhl Ant. Dubják z Olomouce. Kartonové listky v různých barvách pro jednotlivé rodové větve obsahují podrobné rubriky pro veškeré matriční záznamy také rodičů obou stran a 13 dětí.

Z ČINNOSTI RODOPISNÉ SPOLEČNOSTI V PRAZE. Také v uplynulém správním období pokračovala činnost Rodopisné společnosti velmi úspěšně. Populární a četně navštěvované přednášky byly absolvovány ve vytčeném rámci vzdělávací činnosti pro členy. Tak 18. XI. 1943 proslovil přednášku na námět „Rodopisec v archivu min. zemědělství a v archivech velkostatků“, p. docent Dr. Václav Černý, archivní ředitel archivu min. zemědělství v Praze, dále dne 18. XII. 1943 proslovil přednášku o rodu skladatele Karla Kovařovice místopředseda R. S. Jan Petr. Přednášku doprovodil světelnými obrazy, jakož doplnili recitacemi a hudebními vložkami sl. Chlebečková, sl. Petrová a Jiří Vlas. V roce 1944 byl zahájen 1. března t. r. cyklus přednášek o praktickém rodopisu pro členy-začátečníky, přednáškou jednatele R. S. JUC Adolfa Peřuleho „O rodopisné praxi“, se světelnými obrazy. Pro rodopisce začátečníky se připravuje řada přednášek předních rodopisných pracovníků a archivních odborníků.

Vnitřně pokračovala Rodopisná společnost v prohloubení organizační stavby. Provedla revisi členské matriky, založila listkový index všech členů R. S., tedy i vystouplých a zemřelých, doplňovala indexy rodů členů i rodů významných českých osobností, jakož pořádala stále vzrůstající výstřížkový archiv z denních i jiných časopisů. Knihovna R. S. byla doplňována zakoupením celé řady knih rodopisných, zejména pak také knih německých, ježto v Říši vyšla řada nových děl o vědeckém rodopisu.

Velký zájem o rodopis dokazují nesčetné přihlášky nových členů. R. S. nezvýšila členské příspěvky ani v tomto období správním, ježto vychází ze zásady, že rodopis dnes patří širokým vrstvám lidovým, bez rozdílu povolání, a proto R. S. umožňuje členství všem, bez ohledu na stav hlásících se členů. Členské příspěvky jsou skutečně minimální, t. j. 40 K ročně, a nově přihlášeným 10 K jednou pro vždy, za což členové mají k dispozici hodnotný časopis, vycházející 4× ročně, v něm rubriku pro dotazy, rozsáhlou odbornou knihovnu, archiv a odb. rady.

Oficiální orgán R. S., její časopis, v roce 1943 vycházel v rámci válečných omezení. Bylo proto nutno obsah jeho zredukovat. Proto také byla vypuštěna z redakčního materiálu rubrika „Rodová galerie“, která členům R. S. umožnila za příplatek na tisk vytisknout vlastní rodokmen. Rovněž tak redakce po dobu války vypustila pravidelně otiskovaný seznam členů Rodopisné společnosti s udáním rodových jmen, které tito sbírají. Dále redakce přihlížela, aby časopis věnoval více místa obecnému rodopisu, ježto rodopis proniká do širokých vrstev českého národa. To jest také hlavní úkol naší Společnosti, na rozdíl od spolků druhých. Dle možnosti byly do časopisu zařazovány rodokmeny dnes již nežijících předních našich osobností, jako básníka Boleslava Jablonského, herce Jakuba Vojšty-Slukova a jiných. Časopis si všímá činnosti nově zřízeného „Rodopisného úřadu pro Čechy a Moravu“, o němž přinesl řadu zpráv v uplynulém ročníku. Rubrika „Dotazy“ a „Odpovědi“ v časopise byla tazateli-členy R. S. hojně používána. V další redakční práci jest připravováno nové vydání „Příručky pro rodopisce“, dále samostatné publikace „Pražské archivy jako prameny pro rodopisce“ a řada příruček jiných. Válečná omezení, zejména v hospodaření s papírem, platí také pro publikační činnost R. S. S tím musí naši členové počítati. Tazatelům bylo pomáháno radou i pomocí odborných rodopisců.

K.

TISK O RODOPISU. Denní i týdenní tisk věnuje čím dále tím více místa rodopisu. Naše přední denní listy, jako „Lidové Noviny“, „Národní Politika“, „Venkov“, „České Slovo“, „A-Zet“, „Polední list“, „Lidové Listy“ a řada ostatních přinesly instruktivní články o rodopisu. Některé z nich pak

obsáhlé články z péra rady Rodopisného úřadu v Praze Dra Stránského. Tak „Lidové Noviny“ přinesly článek o duplikátech matrik uložených v biskupských archívech v Olomouci, Brně, Hradci Králové, Praze a Budějovicích, „Národní Politika“ o t. zv. příznávací řasí z dob náboženské reformace a rodopisném materiálu o tomto v starých seznamech, „Lidové Listy“ pak instruktivní článek, jak jest postaráno o ochranu matrik církevních. Pražský „Polední list“ z péra inž. Nejedlého přinášel zajímavé rodopisné články a v čísle z 11. XI. 1943 přinesl zajímavou zprávu o selském rodě Homutů na Mělnicku, který drží svůj grunt po 700 let, což snad jest nejdelší věk dosud mezi selskými rody, hospodařícími na svých gruntech vůbec. Na Mělnicku jest řada starých selských rodů. Tak Žezulkové na statku v Rousovicích jsou zde nepřetržitě 300 let, Novotní v Újezdě u Mělníka pak 200 let a řada selských rodů jiných pak více jak 100 let.

STARÉ LESNICKÉ RODY. Spolek českého lesnictva odměnil 25 příslušníků starých českých lesnických rodů diplomy uznání za věrnost k lesu a lesnické práci. Tento krásný zvyk, odměňovati členy lesnických rodů za věrnost k povolání, vznikl po zkušenostech s odměňováním zemědělců za věrnost k povolání již dříve, a to v roce 1941. Tehdy bylo odměněno 40 příslušníků diplomem uznání. Letošního roku bylo odměněno 25 nových příslušníků starých lesnických rodů, a to pánové: *Eckert Adolf*, lesní a účetní parní pily, Borohrádek u Rychnova nad Kněžnou, jehož lesnický rod trvá od roku 1730. *Cába Karel*, lesní, Třešť na Moravě, jehož lesnický rod trvá od roku 1738. *Rohan Karel*, lesní zřízenec, hájovna „Stýblová“, p. Lužná v Čechách, a *Rohan Josef*, lesní, Velká Čermná nad Orlicí, jejichž lesnické rody trvají od roku 1742. *Khoň Jan*, nadlesní, Chocẽ, jehož lesnický rod trvá od roku 1750. *Morgenstern Karel*, lesní dozorce, Kvaslice, p. Plánice, a *Morgenstern Ladislav*, lesní hajný, Kvaslice, p. Plánice, jejichž lesnické rody trvají od roku 1760. *Říha Rudolf*, adjunkt velkostatku, Kamenice nad Lipou, jehož lesnický rod trvá od roku 1761. *Wolf Emanuel*, městský lesní, Boskovice, jehož lesnický rod trvá od roku 1763. *Ing. Willig Jindřich*, lesní rada v. v., Brno, jehož lesnický rod trvá od roku 1764. *Voborník František*, vrchní zemědělský tajemník, Zbiroh u Plzně, jehož lesnický rod trvá od roku 1779. *Čížek Hubert*, lesní adjunkt a vedoucí polesí, Netvořice u Benešova, a *Čížek Otto*, lesní adjunkt, Velké Karlovice na Moravě, jejichž lesnické rody trvají od roku 1781. *Kautský Karel*, lesní správce, Zálesí u Čáslavě, jehož lesnický rod trvá od roku 1785. *Horejší Karel*, lesní správce, Kožlí, p. Ledec nad Sázavou, jehož lesnický rod trvá od roku 1786. *Korotva František*, lesmistr, Kuřim u Brna, jeho lesnický rod trvá od roku 1790. *Ing. Zoch Josef*, lesní inženýr, Praha, jehož lesnický rod trvá od roku 1802. *Peikert Hubert*, lesmistr a ředitel velkostatku, Černovice u Tábora, a *Steigerwald Josef*, lesní správce, Horažďovice, jejichž lesnické rody trvají od roku 1810. *Stoupa Rudolf*, nadlesní, Praha, jehož lesnický rod trvá od roku 1822. *Fischer Jiří*, lesní adjunkt, Turnov, a *Ing. Fischer Karel*, lesní inženýr, Turnov, jejichž lesnický rod trvá od roku 1834. *Drozen František*, okresní lesní hajný, Myštẽves, p. Petrovice u Nového Bydžova, a *Trdlica Ferdinand*, revírník a správce velkostatku, Cerhonice u Mirotic v Čechách, jejichž lesnické rody trvají od roku 1842. Mimo uvedené obdržel příslušný rodový diplom také ještě p. *Žák Jaroslav*, nadlesní, Vrchotovy Janovice, který zemřel již dne 5. června 1943. Diplom byl zaslán jeho bratrovi Janu Žákoví, lesnímu radovi ve Vacíkově, který jej uchovává na památku dětem zesnulého. Lesnický rod nadlesního Jaroslava Žáka trvá od roku 1796. — Oficiální lesnický orgán, časopis „Les“, zhodnotil vřelými slovy lesnickou tradici našich starých lesnických rodů a jejich příslušníků. K.

RODY BLÁHŮ, BŘEZOVSKÝCH, PEČKŮ Z RADOSTIC, RAMBOUSKŮ A NAXERŮ (z ROVNÉHO) Z CHRUDIMĚ, excerptované genealogem a odb. spisovatelem Josefem Pilnáčkem z Vídně IV., Belvedereg. 10, v městském archivu chrudimském, byly tímto členem darovány v orig. výpisech archivu R. S. Naším členům jsou přístupny v úředních hodinách k nahlédnutí a ev. výpisům. K.

RODY BŘEZOVSKÝCH, BUKOVSKÝCH, HOLUBŮ, HRONEŠŮ (RO-NEŠŮ), KOŠTALŮ A KROUPŮ Z HRADCE KRÁLOVÉ, byly vypsány genealogem a odb. spisovatelem Josefem Pilnáčkem z Vídně IV., z nejstarších matrik královéhradeckých. Jmenovaný je daroval nyní v originále naší společnosti pro její archiv a jsou zde k dispozici pro potřeby našich členů uloženy. K.

MĚŠTANSKÉ RODY Z UHERSKÉHO OSTROHU. Rody Románků, Pištěckých, Ondráčků, Laznických (Lazenských), Czanů, Sponnerů, Vaškovichů, Porušalů, Sládků, Malbohanů, Čížků, Siegelů, Fadrusů, Poláčků, Chajbů, Císařů a Borůvků, sestavil před lety ředitel škol v Uherském Ostroze, Jan Borůvka, dnes již zemřelý, na podkladě tamních matričních záznamů. Originály rodokmenů uvedených rodů daroval pro náš archiv odb. spisovatel Josef Pilnáček ve Vídni IV., Belvederg. 10, a jsou k dispozici našim členům pro rodopisná bádání. K.

FRANZL OLDŘICH GUSTAV Dr.: CIZÍ LINIE RODU FRANZLŮ. Vy-dáno v rukopise na podkladě rodopisného materiálu, sebraného Drem Franzlem, ředitelem Moravské banky v Brně, od roku 1939 do roku 1942. Autor, který jest našim čtenářům znám z několika prací otisklých v našem časopise, použil zkušenosti a materiálu, sebraného jím při sepisování rodové kroniky vlastního rodu, aby sestavil přehledný rodopis větví vedlejších, příbuzenských. Jak vysvětluje Dr. Franzl v doprovodném dopise, nasbíral vedle 600 rodových jmen vlastního rodu také na 266 jmen rodových větví vedlejších, které použil v sestavování této rukopisné knihy. Jest nejen přehledně provedena, avšak také doplněna obsáhlými rejstříky jmen osobních, rodových, rodů spříbuzněných a místopisných, takže nositelé tohoto jména mohou lehce se přesvědčiti, zda jejich rodová větev nezapadá do těchto rodů Franzlů. Autor sestavil knihu prozatím v rukopise, jejíž propis jest uložen v archivu Rodopisné společnosti pro potřeby našich členů, a hodlá ji po válce vydati tiskem. Výborné sestavení a přehlednost rodové kroniky, jakož autorova velká píle zasluhují všestranné pozornosti a pochvaly. K.

MATRIKY MĚŠTANŮ OLOMOUCKÝCH 1668—1915, uveřejňované prof. Václavem Nešporem, nar. 27. 7. 1883 ve Vel. Týnci, v „Časopise Vlasteneckého musejního spolku olomouckého“, ČVMSO 187 L (1937) 317, jsou nejen nejlepším pramenem rodopisným, ale zároveň výbornou pomůckou pro dějiny hospodářské, kulturní i národnostní. Při jménech je uváděno rodiště, povolání, místy i zaměstnání otcovo, odkud se do Olomouce přistěhoval a stal se majitelem realit. V podmínkách, které měšťanům byly ukládány, bylo získání měšťanského domu. Z vysvětlivek pod čarou utvoří si badatel přehled o stavu olomouckých rodů. V páté hlídce ČVMSO, 202 LiV (1941) 170, je ukončen rok 1872. Celkem je dosud uveřejněno 3375 měšťanů. Autorovi přísluší dík za tuto vzácnou rodopisnou pomůcku, použili jsme ji mnohokrát. Tvoří současně jeden ze základů archivů moravských rodopisců. Pro rodopis mají řečené matriky neobyčejnou důležitost, že jsou veřejně přístupny a mezi členy VMZO rozšířeny v tisíci a pěti stech výtiscích. Je tím učiněn první krok k opravdovému zlidovění rodopisu, který by měl začínati již školními učebnicemi. Kíl.

AUTORKA „LISTÁŘE OLDŘICHA Z ROŽMBERKA“ ZEMŘELA. 18. II. t. r. zemřela v Praze vrch. komisařka Historického ústavu, Dr. Blažena Rynešová, ve věku 43 let. Zesnulá byla jednou z prvních ženských posluchaček archivní školy. Jejím životním dílem jest třídílný svazek „Listáře Oldřicha z Rožmberka“, obsahující korespondenci tohoto jihočeského magnáta z let 1418—1448. Vydání posledního, čtvrtého svazku a vydání „Regest Bohemiae et Moraviae“ od let 1355, ji zabránila dlouhotrvající choroba. Od zesnulé pocházejí také četné referáty v odborných časopisech. K.

JUBILEA RODOPISNÝCH PRACOVNÍKŮ. V Moravských Budějovicích dožil se dne 22. II. t. r. historik a konservátor okresu moravsko-budějovického, prof. František Jech, 60 let. Rodák z Doňova u Veselí nad Lužnicí, věnoval se historické práci Moravských Budějovic a jehozápadní Moravě.

Mimo dějin Mor. Budějovic sebral též historii kraje a Jemnicka. Četné jeho jiné práce, jakož chystaná „Vlastivěda moravská“, doplňují plodnou práci oslavencovu. — V Týně nad Vltavou dožil se 70 let kustod tamního musea a konservátor okresu vltavotýnského, p. *Hynek Čipra*, vrchní ministrský tajemník ministerstva pošt a telegrafů v. v. Jeho činnost v historii poštovníctví v Čechách, jakož v musejnictví okresu vltavotýnského byla po zásluze oceněna jihočeským tiskem. — V Táboře dožil se 60 let kustod tamního musea a historik tábořského kraje *Richard Hrdlička*, kontrolor tábořské spořitelny. Jeho četné rodopisné články, otištěné také v našem časopise, jakož jiné historické práce a studie tvoří zářivý rámec činnosti oslavencovy. Také prezident České akademie věd a umění, prof. Dr. *Josef Šusta*, náš člen, dožil se 70 let v plném tělesném a duševním zdraví. K.

ROD SKLADATELE BEDŘICHA SMETANY. V letošním jubilejním roce Smetanově vyzvala řada denních listů české rodopisce, aby věnovali pozornost rodokmenu našeho Mistra skladatele, který zejména po straně jeho matky, pocházející z rodu bakovských Linků, po nichž údajně zdědil Bedřich hudební nadání, není ještě dobře probádán. Tisková korespondence CEPS vyzvala přímo obě rodopisné organizace, aby rodu Smetanově věnovaly pozornost a dle zásluhy rodokmen také veřejnosti zpřístupnily. Naše „Rodopisná společnost“ má ve svém rodovém archivu řadu sebraných dat k rodokmenu Bedřicha Smetany se vízicích, leč jest to materiál neúplný a nepřesný, takže dosud nebylo možno jej v tiskovém orgánu Společnosti — „Časopisu Rodopisné společnosti“ — podrobně otisknout. Rodopisná společnost na své přednášce, konané dne 1. III. t. r. a určené pro rodopisce-začátečníky, promítala také rodokmen Bedřicha Smetany, čerpaný z třísvazkového díla prof. Nejedlého o Smetanovi. Toto dílo má však v rodokmenu značné nesrovnalosti. Bude proto úkolem našich rodopisců v době poválečné, až budou opětně přístupny archivy, opravit tyto chyby a sestavit podrobný rodokmen Mistrův a tak objasnit nejen různé jeho příbuzenské vztahy, ale také nadání a lásku k hudbě, která, jak zkušenosti ukazují, se z velké části v rodě dědí. Smetanovi předci po meči jsou známi již všichni. Do roku 1600 možno jej sledovati v Hořicích, po r. 1650 pak v Nechanicích u Nového Bydžova, kde byl r. 1665—81 Petr Smetana obecním rychtářem, a jeho druhorozený syn Václav byl prapradědem mistrovým, a druhorozený syn Václavův, Matěj (1683—1742), panský zahradník v Sádové, pradědem. Jeho čtvrtý syn Václav Jiří (1730—1779), jenž byl vyučen bednářem a zastával místo panského bednáře v Sádové, s manželkou Ludmilou Konárovskou (1738—1806) měli deset dětí, z nichž poslední, František, narozený 26. října 1777 v Sádové, se svou třetí manželkou Barborou Linkovou (1791—1864), rodačkou z Miletína, stal se dne 2. března 1824 otcem Bedřicha Smetany. Toto manželství bylo uzavřeno dne 20. listopadu 1820. Rodové větve bakovských kantorů Linků si pak bedlivě všímá kanovník Vyšehradské kapituly Mnsg. Dr. Boháč, který již řadu let bádá v rodokmenu bakovských Linků, kde mimo jiné zjistil shodnost jmen předků Bedřicha Smetany se strany jeho matky, s bakovskými Linky, zejména pak s bakovským kantorem Jiřím Ignácem Linkem (1725—1791), hudebním skladatelem, avšak důkaz o příbuzenství se mu ještě nepodařil. Kdo se rodopisem prakticky zabývá ví, jak těžké překážky se někdy navali do cesty bádání po předcích, až snad někdy náhoda je pomůže odstraniti a tím umožniti další pátrání. Tomu tak je také u práce Mnsg. Dra Boháče, který mimo farní matriky věnoval značnou pozornost vrchnostenským archivům, zejména pak zámeckému archivu v Radimi, který jest toho času uložen v Jičíně a jest po dobu války nepřístupný. Řada takovýchto pramenů jest v době válečné uložena na bezpečných místech před leteckými útoky a tak prakticky z rodopisného bádání vyřazena. Kanovník Mnsg. Dr. Boháč hodlá rodopisnou studii bakovských kantorů Linků vydati po válce tiskem. K.

ŽIGOTA (CZIKOTA) je stará muzikantská rodina, přicházející v Kolině, Praze a snad i jinde, o které se nám zachovalo hodně zajímavostí. Rod, který se píše někdy z Ostrova Peregrinova, byl rodem muzikantským,

a v první řadě byl to Lukáš Ž., jenž býval r. 1601 a dříve nejvyšším trubačem a muzikantem (Obrister Trompeter und Musicus). Z té doby (1610) pochází jeho v barvách krásně malovaný znak na fol. 116 v památníku Kašpara Reifa (archiv Národ. musea v Praze, Sig. II A g), představující štipený štít, v jehož pravé bílé polovici jsou kolmo postavené červené hrábě, v levé modré polovici jsou tři červené škeble či lastury, jedna pod druhou; klenot jsou 3 pštrosí péra, červené, bílé a modré, přikryvadla vpravo bílo-modrá, vlevo červená. N. Žigota, nejvyšší dvorní trubač a musikus, ženil se dne 24. února 1604, a jak to bývalo zvykem, zval „pro forma“ císaře na svatbu (Wien, Hofkammerarchiv, Familie Žigota). Nejmenovaná manželka Lukáše Žigoty (Czikoty) měla v Praze na Hradčanech dům, č. pop. 67. Jiří Ž. z Peregrinova Ostrova měl rovněž v Praze dům, který dědila jeho dcera Rosina Polexina, provdaná za berního písaře Albrechta Mendla. Jiří Cz. z P. O., císařský muzikant(!), koupil r. 1603 jeden z pražských domů, který po něm dědila dcera Alžběta Sidonie, mlynářů Smrčinů, ze kterých některé větve převzaly časem příjmení Sokol. Z obsáhlého rukopisu, obsahujícího vícero tabulí genealogických, který předepsal autor daroval naši společnosti, prozatím krátce uvádíme následující: Nejstarší známý předek jest N. Smrčina, jenž žil před r. 1651 na panství Velké Chýšky v osadě Utěchovicích. Jeho synové Václav, Pavel a snad Martin Smrčinové, žijící 1651 a dříve, založili tři samostatné větve. Z potomstva Václavova pocházející syn Jan Smrčina, 1651—1671 sedící v Utěchovicích na statku zvaném Sokolovně, přejal jméno Sokol, a jeho potomstvo rozrodilo se četně, žijíc v Utěchovicích, Bratřicích, Vídni a Mariázell a Vídeňském Novém městě až doposud.

Potomstvo Pavla Smrčiny († 1667) podrželo původní jméno a žilo, částečně ještě žije ve Stojslavicích a jinde. Potomstvo třetího syna, Martina Smrčiny, podrželo rovněž své původní příjmení a žilo či žije v Milevsku, Rukavci, Lišnici a jinde.

Uvedli jsme jen krátce obsah pro náš lidový rodopis vzácného pramene, který po válce vyjde tiskem, upozorňující prozatím nositele či příslušníky uvedených rodin na tuto bohatou studnici matričních rodových dokladů, které objasňují i jinak rozvětvenou genealogii Smrčinů-Sokolů. J. Pilnáček.

MALOBITSKÝ bylo příjmení slovenského zemanstva, které přestěhovalo se též na Moravu a žilo i v Čechách. Dne 9. února roku 1619 byl vystaven od slovenských zemanů v Zemanské Kotěšově uroz. Janovi Malobitskému, knězi, a jeho bratru Pavlovi Malobitskému, rodáku Mezeříčskému, ten čas církevnímu správci v Chříně(!) u Velvar v Čechách, list od rodu, kde se řečeným potvrzuje, že vyšli z rodu starobylého zemana rytíře Kotěšovského, jemuž král Ludvík dal roku 1354(!) znak, jehož modrý štít ukazuje pravou ruku, držící vytasenou šavli, klenot jest bílý rostoucí jelen, helm kolčí, přikryvadla bílá a modrá. List podepsalo více zemanů z rodu Stupických, Vicenů, Jalovic a Sedlcianský Daniel (viz obsáhlé Slovenské Noviny ze dne 28. července 1855 — vycházely tehda ve Vídni-Wien) — a jejich příloha Světozor č. 63). Malobitský Jan (z Loun), nar. 11. listopadu 1620, jesuita, vyučoval v Brně, Praze, Kladně a jinde, a zemřel v Praze roku 1683 (obsáhlé Jireček, Rukověť II 6). Martin Malobitenus z Uher. Brodu píše nejmenovanému o smutném stavu Kristových služebníků v Čechách a postavení exulantů (Zemský archiv v Brně, Nová sbírka, rukopis bez data, sign. 54/6). J. Pilnáček.

RAJNOCHOVÉ, zvěčnění ve stejnojmenném názvu obce, jsou doloženi v letech 1638 a 1655 v Paskově a od 24. února 1676 v Podhradní Lhotě

při křtu Martina, provorozeného syna Mikuláše 1640* — 26. března 1720, a manželky Kateřiny. Další jejich děti byly: Rosalie nar. 16. března 1680, Jan 28. září 1682, Margareta 10. června 1684, Václav 11. května 1686 — 26. června 1724, Jiří 19. února 1688, Vilém 3. února 1690, Jakub 22. července 1691 — před 1. červnem 1721, Matěj 4. září 1693.

Šest pozůstalých synů obdrželo 11. června 1721 od olomouckého kardinála Schrattenbacha darovací list „Aby sobě jeden každý malou chaloupku nedaleko nového kostela za Podhradní Lhotou vystavěl, kousek paseky vyměřené vykučoval a 4 kusy hovězího dobytka chovati směl.“

Roku 1727 nebylo ještě Rajnochovic, uvádí se ve farní kronice, ač rod Rajnochů měl již 31 členů, zapsaných v kelečských matrikách, kam byla obec přifařená. Do nových matrik podhradně-lhotských, jak se dodnes opisují, ač stojí v katastru rajnochovském, jest zapsán v červenci 4. křest a 13. sňatek jako první funkce v novém rozměrném zděném kostele. Kíl.

SLAVNÝ ČESKÝ VÍDEŇSKÝ KAZATEL, apologeta a jesuita P. Alois Jemelka, 1862—1917, rodák z Kozlovic u Přerova, pocházel z rodu původně evangelického, který společně s rodem jedněch Navrátilů vedl v sousedních Radslavicích ještě před josefinskou tolerancí pevně a vzdorně tajně protestanství, trestané i nuceným vystěhováním do ciziny. Klein.

NEJSTARŠÍ ČESKÁ GRUNTOVNÍ KNIHA jest v majetku města Pardubic; chová ve svém archivu „Registra rybníční“, založená roku 1494 Vilémem z Pernštejna, který tehdy pardubické zboží vlastnil a na tomto zakládal nové rybníky. K.

STARÉ KRONIKY NA PLZEŇSKU. V západních Čechách jest chováno několik starých kronik, které dosahují úctyhodného stáří. Obecní kroniky byly založeny v Kralovicích u Plzně roku 1866 a v Brežanech pak r. 1879. Farní kronika v Spáleném Poříčí byla založena r. 1829, v Nových Mitrovicích r. 1727, školní kronika v Spáleném Poříčí pak roku 1777, v Seči u Blovic r. 1780 a v Blovicích u Plzně roku 1823. Obsahují zajímavé zápisy, vztahující se na tehdejší události a byly psány jednak starosty obcí, jednak faráři a učiteli tehdy žijícími.

Také fara v Brlohu (Berlau) na Šumavě, jižně od Budějovic, má pamětní knihu, počínající od roku 1660, kdy počínají brložské matriky. Pamětní knihu založil farář František Moučka, který byl farářem v Brlohu v době 1759—1778. K.

HRANICKÁ TISKÁRNA, založená r. 1813 Aloisem Škarniclem, 16. 2. 1793 — 13. 3. 1848 v Olomouci č. 109, otec Antonín 1761 — 30. 3. 1837 v Olomouci č. 109, děd Josef 1728 — 27. 6. 1813, praděd Jan 1696 — 5. 4. 1745 ve Veselí nad Lužnicí, prapraděd Pavel 1664 — 31. 5. 1740 ve Veselí nad Lužnicí. Modrá kniha veselská (matrika) z r. 1736 má zápis: „jmenovali se Szkormiczil přišli z Polska“. V Olomouci měli tři tiskárny. Po jedné v Uherské Skalici a v Trenčíně, v kterých zůstaly po nich stovky vzácných dřevorytin. V Olomouci v jejich domě č. 109 byly zřízeny třídy Slovanského gymnasia. Kíl.

POTŘEBA RODOPISNÉ ORGANISACE NA OLOMOUCKU byla od r. 1936 čím dále tím naléhavější. Na první přihlášky, rozeslané rodopiscům koncem roku 1937, přihlásilo se jich 36. Všichni se přihlásili po druhé do kursu, pořádaného v únoru 1938. Mnoho jich přivedlo dalšího rodopisce, takže kursové vyneslo 612 K, vykázaných v Časopise Vlasteneckého muzejního spolku olomouckého v ročnících 50—52 1937—1939, kde je též programové svolání „Budujeme rodopisný odbor“, členové výboru a mnohé jiné podrobnosti z tohoto rodopisného hnutí.

Když bylo třeba natisknouti 45.000 matričních bloků za 1630 K, zjistilo se, že tyto větší peněžní obraty rozjitřují poklidné musejní obhospodařování. „Nedalo se to též srovnati se stanovami, aby odbor byl zcela nezávislý a finančně úplně samostatný.“ Musel býti proto 31. prosince 1938 zrušen. Poštu, docházející na odbor, vyřizovali veřejní zaměstnanci, kterých bylo 27 z původních 36 přihlášených.

Po vydání zákona 150/43 z 5. června o rodopisném úřadě při ministerstvu vnitra, rozhodlo též Ústředí veřejných zaměstnanců — ÚVZ č. j. 4818/43/8 z 8. července, takto: „Činnost ÚVZ neobsahuje ve svém organizačním řádě ustanovení o tom, že by se ÚVZ mohlo zabývat rodopisnými záležitostmi. Rovněž tak organizační řád, platný pro moravské pobočky, jenž byl zadán zemskému úřadu v Brně ke schválení, neobsahuje ustanovení v tomto směru.

Z těchto důvodů ani ÚVZ, ani jeho pobočky se nemohou řečenou činností oficiálně zabývat.

V Praze II, Těšnov 56, je Rodopisná společnost, která soustřeďuje v sobě všechny rodopisce. Na ní se mohou VZ obrátiti, ta jim jistě dá nejlepší pokyny ve směru rodopisného bádání.“

Když jsme nyní rozeslali přihlášky do RS, přihlásilo se nám po třetí všech 52 rodopisu věrných za členy olomoucké diecesní odbočky RS. Kil.

CHRISTIAN MAYER, největší moravský badatel před Mendelem, napsal 34 vědeckých prací. Od jeho úmrtí 16. dubna 1783 v Manheimu, kde zanechal mimo hvězdárnu též velké studentské nadace, hledalo jeho rodiště na Moravě 15 rodopisců. Do tohoto fetězcovitého pátrání přibyla „Acta curiae episcopalis Brunensis“, 1942, pg. 244, s touto výzvou: „Ch. M., prof. fysiky v Heidelbergu, který se velmi zasloužil o astronomii a geodesii, narodil se 20. 8. 1719 na Moravě. Jest velmi důležité, aby tento přeslavný muž byl přičten Moravě. Žádáme p. t. Dd. faráře, aby důkladně prohlédli matriky a podali zprávu o učiněném hledání.“ Vyřešení bude uspišeno, zjistí-li rodopisci, jak je Ch. M. zapsán na gymnasiu a vysoké škole ve Vídni a na gymnasiu v Trnavě. Kil.

NEJVĚTŠÍ MORA VSKÝ MOSTAŘ, inženýr Bohumír Borkowetz, narodil se 8. listopadu 1870 v Podhradní Lhotě ve mlýně č. 22, který koupili 10. 10. 1870 za vyvolávací cenu 8750 zl. Předtím byli na mlýně č. 158 v Tovačově od 1860—1870. Bohumír projektoval, stavěl a přestavoval stovky železničních mostů v Číně z přístavu Tsingtao do Tsinan a z Tientsinu do Pukova. Mezi nimi je most přes Žlutou řeku Hoangh-ho u Tsinan, 1200 m dlouhý, který uvedl v úžas všechny Číňany.

Otec Bohumírov Jan 1829—1879, děd Filip 1791, mlynář v Lomnici, žena jeho Barbora Doubková z Lomnice. Matka mostařova Anna Knapová, dcera Františka Knapa 1809 — 3. prosince 1863, mlynáře v Litovli, jeho žena Dorota Tumová z Vamberka, zemřela 1868. Její další děti byly: Marie 1839—1878, provd. za Dr. Fr. Novotného z Dřevohostic 1833—1889, František, dědic mlýna litovelského 1840—1899, Františka, provdaná za Fabiána Vrtala (z rodu palonínských Vrtalů), obchodníka v Tovačově č. 42 (oba pohřbeni v Olomouci), Terezie, provdaná za Dokoupila. Žena mostařova Henrieta Klammerová z Uničova. Syn její Bohumír, inženýr elektrotechniky, nar. v Číně 28. prosince 1903. — Týdeník „Svět“ přinesl v prosinci m. r. celostránkovou reportáž našeho člena Fr. Kratochvíla z Olomouce. Kil.

„NEJLEPŠÍ ZNALEC KARPATSKÉ KVĚTENY byl P. Fr. Gogela, narozený 13. září 1854 ve mlýně č. 41 v Podhradní Lhotě,“ napsal r. 1927 rektor přírodovědecké fakulty brněnské Dr. J. Podpěra. — Otec František 1821—1873, děd František 1790—1840, mlynář ze Všehovic, a Alžběta Horáková ze mlýna v Komárném jeho manželka. Matka botanikova Veronika, dcera Jana Vaňhary, řezníka z Holešova, a Anny Stratilové z Třebetic, kde byl Gogela od r. 1907 farářem do 27. února 1922, kdy zemřel a byl na místě ním hřbitově pochován. V tamní farní kronice jest o něm zaznamenáno: „Vynikal nejen jako vzorný pastýř stáda Kristova, ale jako učenec v oboru přírodovědeckém v botanice. Zanechal 33 vědeckých spisů a mnoho vzácných sbírek rostlinných, jež věnoval arcib. semináři v Kroměříži (mechy) a museu ve Val. Meziříčí (heřbáře). Kil.

RODOPISNÝ MATERIÁL MORA VSKÝCH RODŮ vlastní náš člen pan Dr. Ladislav Hosák, který od r. 1938 zabýval se mnoho sbíráním rodopisného materiálu k dějinám s ním spřízněných i jiných rodů, poněkud na Moravě. Vlastní práci i přičiněním svých přátel získal množství výpisků, jimiž

laskavě může posloužit jiným rodopisným badatelům. Jest to materiál k dějinám těchto rodů: Forma rodokmenu: Bedrošů (Napajedla), Johnů (Police nad Metují), Pejchalů (Olešná na Novoměstsku), Kotasů (Blanensko), Mrázů (Petrovice na Novoměstsku), Drdlů (Řečice), Bradů (Žalkovice), Bartáků (Břest), Wenzlů (Unerázka), Dostálů (Řikovice, Beňov), Šimonů (Měrotín), Soušek (Biskupice u Tovačova), Dvořák (Senička na Hané).

Forma vývodu se dotýká pak těchto rodů: Váchů (Řečice na Novoměstsku), Šustáčků (Řečice na Novoměstsku), Kalábů (Řečice na Novoměstsku), Kolaříků (Litence), Derků (Morkovice), Doupovců (Uhřice na Bučovsku), Tomanů (Komin), Hanáků (Komin), Špaků (Komin), Vizínů (Jundrov), Smejkalů (Raclavice na Vyšovsku), Cupáků (Raclavice na Vyšovsku), Janoušků (Šardičky), Hanáků (Nové Hvězdlice), Plšků (Jundrov), Kristenů (Komin), Krchnáků (Komin), Škařoupků (Královo Pole), Hanáků (Žabovřesky), Dvořáků (Komin), Skalských (Komin), Odehnalů (Neslovice), Dobrovodských (Silůvky), Kuchinků (Horní Dunajovice), Mollů (Třebíč), Kmentů (Třebíč), Sedlářů (Pozlovice, Újezdec na Uherskobrodsku), Neckarů (Brno), Mezníků (Křižanov), Štursů (Řečice na Novoměstsku), Stěničků (Vyškov), Hosáků (Pelhřimov, Dačice), Byšických (Horní Cerekev), Klangů (Dačice), Višnovských (Dačice), Vokounů (Dačice), Lajnerů (Lysá n. L.), Cuců (Dvůrec u Lysé) a Kaplanů (Lysá n. L.).

Dále Dr. Hosák vlastní mnoho výpisků k dějinám šlechtických rodů moravských. L. H.

RODOPISNÝ MATERIÁL V MĚST. ARCHIVU JAROMĚŘE. V Jaroměřském městském archivu jsou uloženy staré městské knihy od r. 1549, k nimž se právě pořizuje podrobný index. Jména se zapisují na listky, které se dříve seřazují abecedně pro každou knihu zvláště a po zhotovení indexu ke každé knize se všechny listky zařazují do společné abecedy. Mimo to byl pořízen stejný listkový index k úmrtním městským knihám z let 1820—1869. V pořizování indexu se stále pokračuje. Podobně budou zpracovány současné matriky zdejšího děkanského úřadu. Městský archiv má mimo uvedené knihy rozsáhlé sbírky jiných archiválií, které jsou bohatým pramenem pro rodopisce. Kuratorium městského musea jest ochotno v mezích možností každý dotaz zodpovědět. Dotazy buďtež laskavě řízeny buď na jednatele kuratoria Jana Kuběнку ml., který jest také členem Rodopisné společnosti, nebo na adresu pana Viléma Menzela, městského archiváře. M. J.

STÉHO VÝROČÍ NAROZENÍ DĚJEPISCE FERDINANDA TADRY vzpomněl český tisk v polovině měsíce ledna t. r. Archivář a knihovník Ferdinand Tadra narodil se v Jindřichově Hradci v r. 1844. Pro rodopisce jest nejcennější jeho sedmisvazkové dílo „Soudní akta konsistoře pražské“, vedle četných jiných publikací z 13. a 14. století. K.

STARÉ RODY V PROSEČI. Horské městečko Proseč má řadu starousedlých rodů, z nichž některé jsou zaznamenány jako v městě usedlé od roku 1628. Z nejstarších rodů jsou: Chalupníkové, Herynkové, Loučkové, Macháčkové, Poláčkové, Viškové, Vobejdové, Vávrové, Soukalové, Marešové, Loukotové, Kvapilové, Kašparové, Hlouškové, Binkové a řada jiných. K.

RODINNÁ KRONIKA PÍSMÁKA FRANTIŠKA ZÁBRANSKÉHO V ČISTÉ NA RAKOVNICKU. Rod Zábranských v obci Čisté na Rakovnicku chová třídlnou rodinnou kroniku, psanou Františkem Zábranským, výměnkářem v Čisté, který započal kroniku psáti dle svých pamětí o rodu a událostech v rodě se odehrávších od r. 1886. První díl rodinné kroniky má 317 stran a rejstřík, druhý díl 398 stran a rejstřík, a třetí díl pak 362 stran. Autor ji psal plných 46 let, až roku 1932 zemřel ve stáří 89 let. K.

KRONIKA SELSKÝCH RODŮ OBCE VELKÝCH PAVLOVIC na Hodoninsku, byla sepsána 70letým rolníkem Františkem Štambacherem a uložena na obecním úřadě v Pavlovicích. Posloupnost selských rodů v obci jest v kronice sledována od 16. století. K.

MATRIKY MĚSTA SEDLICE U BLATNÉ. „Venkov“ přinesl v čísle ze dne 16. I. t. r. zajímavou kursivu o Sedlických matrikách, kteréžto město leží v Prácheňském kraji nedaleko Blatné. Děkan Matěj Kolařík popisuje matriky své farnosti, které byly založeny právě před 300 lety. Až do roku 1784 jsou zanášeny všechny zápisy křestní, oddavek a úmrtní do jediné matriky, která později byla rozdělena na matriku narozených, oddaných a zemřelých. Matrik narozených jest celkem 13, oddaných 11 knih a zemřelých 12 knih, z celé sedlické farnosti. Od roku 1643 do roku 1764 jsou psány česky, roky 1764 až 1784 latinsky. Matriky narozených celkem na 3220 stranách mají 20.112 záznamů křtů, mezi nimi 36 židů, zanesených zvlášť. Jednou jsou zaznamenány také pokřtěná trojčata. Do knih od roku 1643 zapisovalo 20 farářů, 3 děkanové a 34 kaplani. — Sedlický děkan Kolařík, pilně otiskující rodopisné zprávy a články ve „Venkově“, jest členem R. S. K.

ROD HRABAT MOTÝLŮ byl silně rozvětven v Rakousku a v Polsku. Na Moravě žila jedna větev v 15. a na počátku 16. století. Jméno toto se také vyskytuje na jednom šlechtickém predikátě. Počátkem 19. století přestali Motýlové, kteří se psali také Motejl, Motil, Motüll, Motyll a j., používat šlechtického predikátu a stali se t. zv. „Dvořáky“ — obyčejnými to sedláky. V matrice nar. fary v Zábřeze-Moravské Ostravě jest v r. 1874 uvedeno, že pokřtěn byl Jan Motýl, syn Valentina Motýla, sedláka ze Zábřehu n. Odrou, syna Fabiána Motýla, výměnkáře v Heřmanicích, a zemř. manželky Kateřiny Mertlové ze Zábřehu. K.

OBEC ROZVADOVICE U LITOVLE ZA VÁLKY TRICETILETÉ. Za války tricetileté trpěla obec Rozvadovice u Litovle, jako téměř všechny obce na Litovelsku. Tak z 23 usedlostí (15 selských gruntů a 8 chalup) zbylo pouze 12 gruntů obydlených. Po válce usedlosti drželi a v nich se vystřídali: Martin Žák, Vávra Hladil, Bartoloměj Spurný, Jíra Krejčír, Jan Látal, Martin Dolyhal, Vavřinec Vohejral, Prokop Ošťádal, Václav Hanousek, Martin Doležal, Jiří Zbořil, Matouš a Jíra Vybíral, Tomáš Brzobohatý, Jakub a Bartoň Spurný, Mikuláš Tichý, Jíra Krejčí, Benda Vykoupil, Adam a Matouš Coufal, Martin Koutný, Jura Stejskal, Matouš Krel, Valenta Michálek, Vít Halama, Martin Dostál, Šimek Otáhal, Martin Radil, Martin Malý, Tomáš Šilhavý, Prokeš Ošťádal, Pavel Dosoudil, Jíra Drtil, Matouš Netrefil, Mikuláš Šust, Jan Navrátil, Matouš Zdráhal, Jíra Němec, Valenta, Jiří a Tomáš Novotný, Jiří a Matouš Vybíral, Stanislav Soukup, Pavel Kutalek, Matěj Chaloupka, Jan Večeře, Bartoň Navrátil, Havel Snidal, Adam Pospíšil, Adam Mlčoch, Jan Látal, Jíra Krejčí, Šebesta a Tomáš Horák, Jan Zavadil, Jan Hrachovina, Jura Kryl, Šimek Tkadlec, Havel Kvapil, Jan Zlámál, Ondra Krčmář, Pavel Žák, Matouš Skladánek, Bartoloměj Stopka, Blažek a Bartoloměj Kejval, Matěj Zháněl, Matěj Škácel, Abust Kouril, Adam Zbořil, Martin Anděl, Jiří Bělik a Tomáš Nejezchleba. K.

PŘÍBORŠTÍ (FREIBERG) RODÁCI, STUDUJÍCÍ V LITOMÝSLI. V letech 1824—1839 studovali na fil. v Litomyšli následující rodáci z Příbora (Freibergu): Dornkreil Václav Achác, r. 1820-29, pozdější rektor koleje piaristické v Praze, † 1893 v Praze; Frenštacký Vít 1827-28; Halfar František 1827-28; Hřeček Tomáš 1825; Kresta Eberhard 1824; Lehmann Josef 1829-30; Letovský Václav 1830-33; Pischkilt Josef 1828-29; Polášek Jan 1827; Riml Tomáš, 1827; Schubert Mansvet 1825; Siegel Antonín 1837-39; Siegel Christ 1827-28; Sládek Jan 1824-25; Šimeček Josef 1826-27 a Vráběl Cyril 1827-28. K.

STARÁ FARNÍ KRONIKA V HULÍNĚ. Hulínská fara, která má na Moravě jednu z nejstarších matrik (16), chová také kromě cenných listin farní kroniku, do které se zapisovaly různé, pro Hulín zajímavé události. Kniha malého formátu chová 577 hustě popsaných stran, a založil ji městský hulínský písař Karel Leopold Tupáček, rodák z Libuně v Čechách. Byl nepřetržitě po 28 let písařem hulínských a byl v městě velmi vážen.

Kroniku započal psáti roku 1743 a bylo v ní pokračováno do roku 1903, kdy byla založena kronika nová. Pro genealoga a rodopisce z Hulína a okolí jest to velmi cenný pramen zápisů hulinských měšťanů a selských rodů. K.

LÉKÁRNÍCI V LITOVLI NA MORAVĚ. Jako nejstarší apotekář-lékařník litovelský jest v městských listinách zaznamenán r. 1692 Křistoř Husský, r. 1723 Jan Křistoř Schmöller, r. 1747 Jan Jürgensen. Od vdovy Rosiny zakoupil tuto r. 1799 dědičně městský rychtář a pozdější purkmistr Jan Schrack, který přišel z Bavor za války pruské. Po něm zdědil lékárnu jeho syn František Karel Schrack, jež se oženil s dcerou pojezdného Dvořáka. Po tomto opět převzal lékárnu syn Karel Schrack, jež se r. 1827 oženil s Annou, dcerou mydláře Josefa Trávníčka. Roku 1869 ji odprodal Gustavu Scholdovi, od něhož ji r. 1910 koupili manželé Kollmannovi. K.

ŠLECHTICKÝ ROD JAROMÍRA SIGMUNDA BUKŮWKY Z BUKŮWKY A TŘEMÝŠKU. Obec Ivanovice na Hané získal koupí r. 1586 od Hynka z Vrtby Jan Bukůwka z Bukůwky a Třemýšku. Obnovil se svou manželkou Johanou Morkovskou ze Zástřizl značným nákladem ivanovský zámek, kde nechal zobraziti 24 erby šlechtických rodů, s nimiž byli Bukůwkové spřízněni. Byli to páni z Miletina, z Přeboz, Štáblovských z Kovalovic, pánů z Šumwaldu, pánů z Valdštiny, z Myslečovic, Okrouhlických z Kněhnic, pánů z Borovnice, z Veselíc, Syrakovských z Pěrkova, Petřvaldských z Petřvaldu, Morkovských ze Zástřizl a pánů z Hrádku. Pod erby jsou uvedeny rodové vývody těchto rodů. Následovníci Jana Bukůwky: Albrecht byl syn Sezymy z Bukůwky a jako poslední držitel tohoto jména zůstali Jaromír Sigmund, který zemřel jako pensionovaný major 4. VI. 1936 v Kroměříži ve věku 82 let a pochován ve farním kostele v Dobroměřicích u Ivanovic. Jeho dcera byla provdána za velkostatkáře Hrubyho na Geleni, a syn, bývalý legáční rada Dr. Michal Bokůwka, nar. 5. II. 1875 ve Štýrském Hradci, zůstal svoboděn a jím asi vymře starý moravský rod. Bydlí dosud v Kroměříži nedaleko kostela Blahosl. P. Marie. (Mojmírova Říše I.) K.

OBEC TŘI DVORY U LITOVLE PO VÁLCE TRICETILETÉ. Urbář obce Tři Dvory u Litovle na Moravě a gruntovní kniha z roku 1671 uvádí, že po odchodu Švédů z kraje litovelského zbyly v obci pouze usedlosti 15 sedláků a 10 chalupníků. Z obou knih jsme vybrali jména starých držitelů selských gruntů a jména nových držitelů, kteří vesměs opuštěné grunty od let 1660 přebírali a na těchto se usadili. Starí držitelé gruntů, kteří statky opustili: Matěj Hesman, Pavel Wončka, Martin Kosel, Bartoň Buchta, Jiří Pipar, Michal Gotský, Valouch Smolný, Vávra Lešinger, Mikuláš Matýšek, zvaný Harajn, Jiří Cikrie, Daniel Dreisetl, Vávra Sládek, Blažej Krch. Noví držitelé selských gruntů: Matěj Cemek, Pavel Stohl, Matyáš Neubauer, zvaný Zemlička, Matěj Buchta, Bernard Luláš, Jure Petčan, Rehoř Hykoda, Vít Gargule, později jeho syn Valouch Gergule, Marzin Richter z Frenštátu, Matěj Hesman, Melichar Číkl - Schickel, Jan Koloušek, Tomáš Šafan, Václav Proso - Bróza a Martin Ptáčník. Z chalupníků starousedlí: Jiří Hauptman, Valouch Smolný, Jan Kolhánek, Jura Macháček, Jan Nohýl, Lukáš Bolibruh, Kašpar Bešťák, Uršula Ruprechtová, Václav Lešinger. Z nově osedlých chalupníků: Jan Buchta, Filip Hereš, Martin Chlapec, Kryštof Nekrač a Jakub Sládek. Nejstarším rodem v obci jest rod Gergulů, který jediný přečkal 30letou válku až po dnešní dobu, pak následuje rod Richtrů, dále Bendů, Krytlů, Vetrů, Gergulů, Sovů, Kleinů, Koloušků, Pokorných a Skáčelů. Roku 1667 obec vyhořela. Zničený nebo poškozeny byly usedlosti: Jiřího Macháčka, Eliáše Kleina, Mikuláše Hereše, Matěje Hesmana, Martina Richtra, Víta Gergule, Rehoře Hauptmana, Michala Gotského, Jiřího Pečana, Bernarda Luláše, Matěje Buchty, Mařteje Neubauera, Pavla Stohla, Jana Nohyla, Jana Urbase, Tomáše Šafana a Jana Kolouska. K.

PROGRAM RODOPISNÉHO STUDIA NA MORAVĚ, Moravský rodopisný badatel Dr. Ladislav Hosák předložil výboru Sdružení venkovských kronikářů a rodopisců svůj obsáhlý rámcový program, který byl výborem přijat. Vedle přiležitostných prací z usnesení výboru a na popudy zvenčí vytyčují se tyto hlavní pracovní body:

1. Seznam poddaných na rustikálu z poloviny 18. století podle rustikálního katastru (hotovy jsou části: Znaim Kreis — Znojemský kraj, jihlavský kraj a část kraje znojemského).

2. Alfabetický seznam moravských svobodníků z Libri libertinorum, gubernálního archivu (F 52) a zemské registratury (F 6).

3. Alfabetický seznam dominikalistů (mlynářů, hospodských, palírníků a pod.) podle dominikálních gruntovních knih.

4. Lístkový seznam panských úředníků z let 1620—1848.

5. Lístkový seznam biografii podle nekrologů a jubilejních článků v Moravských novinách a Lidových novinách z let 1848—1918.

6. Vydávání vlastního časopisu navazujícího na Praskův selský archiv pro moravskou vlastivědu, selské dějiny a rodopis.

7. Rodopisný slovník moravské šlechty (v souvislosti s připravovaným dílem Hrady, zámky a tvrze moravské).

8. Rodopisné příručky pro jednotlivé farnosti. Tyto budou obsahovati:

a) Stručné dějiny jednotlivých farností.

b) Prameny k rodopisu farnosti.

c) Soupis rodinných kronik ve farnosti.

d) Přehled majitelů jednotlivých usedlostí.

e) Výtah z matrik (především z oddacíh) od počátku do r. 1780 (šlechtické zápisy, přistěhovalectví, zvláštnosti).

f) Seznam rodů podle indexů matrik z let 1780—1848.

L. H.

RODOVÝ ARCHIV KLATOVSKA. Každý rodopisec, který hledá kořeny některého rodu v Klatovech nebo okolí, jistě se napřed obrátí na rodový archiv řídicího učitele v. v. Václava Petráška (Klatovy, Mnichovská 113). Jmenovitě pro ty, kteří sestavují rodokmen, je zde uložený materiál nezbytnou pomůckou k tomu, aby zjistili rozšíření jednotlivých rodových větví. Archiv je celoživotní prací zasloužilého učitele, kterému je smyslem a náplní života. Celé týdny pobývá pan řídící u svých venkovských kolegů, pořizuje horlivě výpisky z matrik a pak v klidu své pracovny rozepisuje, třídí a zařazuje získaný materiál. Jeho kartotékový archiv, umístěný okolo stěn prostorné místnosti, vyplňuje mnoho přihrádek nad sebou a sahá od podlahy až vysoko ke stropu. Ačkoli systém je poměrně jednoduchý, nezasečenec až dosud vždycky v tomto labyrintu beznadějně utonul. S radostí uvítá zajisté každý rodopisec zejména tu okolnost, že ženské příslušnice jednotlivých rodů jsou vedeny samostatně. Přispívá to značnou měrou k přehlednosti a má význam zejména při pořizování rozrodů. Pověštinou jsou zprávy čerpány z matrik, ale právě tak z literatury, z literatury historické, rodopisné i běžné a snad i z denního tisku. Svůj materiál pan řídící neustále doplňuje novými zprávami a dokonce se už postaral o to, že jednou přijde archiv do majetku Městského musea Dr. Karla Hostaše, kde mu má být přidělena zvláštní místnost. Jediný, ale veliký nedostatek tohoto archivu spočívá v neuvádění pramenů, kterého tu každý rodopisec bolestně postrádá. Závažnost jeho záznamů tím značně trpí, ale přesto jim nelze upřít velký význam informativní. Případná náprava by z archivu vytvořila takovou studnici rodopisného poznání, že by se jí asi sotva kde v našich krajích našlo rovné. Z. P.

MUSEUM A KRONIKA CHUDENIC. Pošumavské městečko Chudenic žije v posledních letech ve znamení čilého kulturního ruchu. Nejlepším a nejpotěšitelnějším toho dokladem je nově založené museum a připravovaná monografie o dějinách Chudenic. Teprve se tvoříci museum obsahuje především četné památky na slavné rodáky, hlavně svou sbírkou fotografií a různých publikací. Je umístěno opravdu romanticky — ve věži kostela „Sv. Bolfánka“, známého ze Šmilovského románu „Za ranních červánků“ památanou Dobrovského mši. Zakladatelem musea a jeho správcem je zasloužilý kulturní pracovník pan Adolf Roubal, zachránce starých písemných památek a jednatel KČT. Sepsání bohatých dějin Chudenic, starobylého sídla staročeského rodu Drslaviců, se ujal docent Dr. Zdeněk Kalista; svou práci

si rozvrhl na několik let, žel, válečné poměry mu zatím nedovolují, aby v ní pokračoval. Splněním jeho předsevzetí bude naše literatura obohacena o historické dílo, které svým významem daleko přeroste úzký regionální rámec, osvětluje tak mnohý úsek dějin národních. Z. P.

OLOMOUCKÝ PAMÁTNÍK Z ROKU 1848—1918 byl vydán dne 22. září 1938 Dr. Rich. Fischerem, nar. 27. III. 1872 v Lošticích. Formát 225×155 mm. Stran 384. Tisk Olomouc 1938. Obsahuje rodopisná data 1041 čelných olomouckých občanů. Porovnáme-li „Průvodce po Ústředním hřbitově olomouckém“, vydaného r. 1929 (formát 165×100 mm, stran 64), na kterém pracovalo šest autorů a obsahující kratičké popisy 97 osob, oceníme velikost práce Fischerovy popsati 1041 olomouckých osob a věnovati zvlášť zasloužilým občanům 3 až 8 stránek. Kil.

SOUPIS RODOPISCŮ NA MORAVĚ. V r. 1940 vydalo Sdružení pro povznesení venkova, dříve SUS v Brně, které má v časopise R. S. 2, 3. XV. (1943), str. 62 „Důležité upozornění“, sestavilo soupis rodopisných badatelů, kteří přišli ve styk se „Sdružením“. K tomu přičlenil ještě rodopisce z bývalého Rodopisného odboru Vlasteneckého musejního spolku v Olomouci, a ty rodopisce, kteří nebyli ve styku s žádným z obou, ale o nichž mělo Sdružení vědomost. U každého rodopisce je uvedená adresa a rody, které sleduje, a z které doby má prvou zprávu. Kil.

MOŠNEROVY OSLAVY byly uspořádány r. 1874 v Olomouci na jeho počest při odchodu z místa primáře olomoucké nemocnice na odpočinek do Kroměříže. MUDr. Frant. Mošner narodil se v Mravčích na Konopištsku 25. července 1797. Vydal knihy „Babictví“ r. 1827 a „Pěstounku“ r. 1851, které dosáhly velké obliby. Byl vynikajícím profesorem porodnictví na olomoucké universitě, kde byl r. 1834 rektorem. Na babické škole byl Mošnerovým nástupcem od r. 1875 Dr. Vojtěch Vyšín, nar. 1843, který byl v nemocnici již r. 1872 a stal se r. 1879 primářem. Jeho příbuzný, Karel, inženýr, byl stavitel v Brně r. 1887. Kil.

ZNÁMÍ — NEZNÁMÍ KRAJANĚ, jest článek, uveřejněný 25. XII. 1919 v bývalém olomouckém deníku „Pozor“ s mnoha rodopisecky použitelnými daty od Dr. R. Fischera. Od téhož autora je serie článků pod názvem „Za těmi, kdož od nás odešli“, uveřejňovaných od r. 1935 koncem října. Uvedení velkého počtu rodových dat umožňovala autorovi obsáhlá známost osob a 90 knižně vydaných prací. Odbočka Rodopisné společnosti v Olomouci zařadila řečené články do svého archivu moravských rodopisců. Kil.

Z R E D A K C E.

REDAKČNÍ SDĚLENÍ. Zahajujeme ročník XVI. novou úpravou časopisu, abychom uspořili místo, věnované titulní straně, pro důležitější textovou část. Poslední číslo tohoto ročníku opět upravíme tak, aby s titulní stranou se celý ročník dal vhodně svázat. První číslo letošního ročníku věnujeme Moravě a jejímu rodopisnému hnutí, které vykazuje potěšitelný rozmach. Naším moravským příspvatelům vyslovujeme srdečné díky. Red.

Naším příspvatelům.

Pro omezený obsah časopisu R. S. zůstávají v redakci uloženy některé rukopisy, které nám byly již dříve zaslány k otištění. Jsou to: Stanislav Dvořák: „Kniha svatebních smluv v Rychnově nad Kněžnou“; Frant. Kubík: „Přehled majitelů čísel popisných v obci Lhotce u Terešova, okres Zbírůh“; Josef Stádník: „Jména a příjmení lidu na býv. panství kladenském v XVI. a XVII. století“; Dr. Rud. Maršan: „Příspěvky k rodopisným vztahům mezi

zeměmi českými a Lucemburskem“; *Bohumil Petr*: „Kdo byl na Bilopoličansku r. 1736?“; *Václav Sladký*: „Staré usedlé rody selské na Chodsku“; *Dr. František Křížek*: „Jmenný materiál v „Knihách domovních města Dačic z let 1586—1625““; *Inž. Frant. Schmidt*: „Bakalář — Orel z Plavče“; *Vojtěch Mareš*: „Poznámky o jménech křesťanů a z nich odvozených jménech rodových“; *Ing. Václav Bohuslav*: „Příspěvek k systematickému označení v rodokmenu a rozrodu“; *Jindřich Václav Bezděka*: „Jmenný obsah křesťanských matrik příbramských 1641—1775“; *Mára Augustin*: „Znáš svůj domov?“; *K. Polák*: „Předkové českého loutkáře Čenka Celestýna rytíře z Freyfeldu“; *Miroslav Vach*: „Jan Jiskra z Brandýsa“; *Rudolf Kepka*: „První Drslavici“; *Dr. Alois Paleček*: „Vznik, význam a tvary rodového jména Paleček“; *K. Polák*: „Předkové vynálezce Ing. Dr. techn. věd Františka Křížika“; *Dr. Ladislav Hosák a Bertold Weigel*: „Moravské knihy pňhoně — pramenem rodopisným“; *Boh. Petr*: „Seznam rodin na panství Bílé Poličany roku 1736“; *od neznámého autora*: „Soupisy železnických obyvatelů z r. 1545 a 1653“; *V. Polák*: „Duchovní rodokmen a význam slova písmák“; *Přemysl Bošek*: „Popsání duší celé osady při faře Radonické r. 1843“; *Jaroslav Láska*: „Jmenný obsah urbáře solnického z r. 1774“, I. a II. díl; *Frant. Teplý*: „Pokus o vysvětlení místních pojmenování (Dědiny)“; *Frant. Teplý*: „Cikáni v Čechách“, jakož ještě několik jiných jeho prací, dále *Bedřich Kšára*: „Počátek matrik v Praze“, a *J. Jihlavec*: „Rodopisné droby z Mnichovohradištska“. *Fr. Kratochvíl*: „Fryčajové — moravský rod“.

V rukopisech pro „Rodovou galerii“, kterou jsme pro tuto dobu vypustili z časopisu, jsou v redakci uloženy následující rukopisy: *Oskar Kočí*: „Naše rodinné jméno Kočí“; *M. Moser*: „Příspěvky k dějinám rodu Moser v Čechách a na Moravě“; *Zd. Sekyrka*: „Zápisy rodu Sekyrků ze Sedčic a rodopis mlynářské svobodnické rodiny Sekyrků“; *Otakar Bořický*: „Z deníku učitele Karla Borssického, sepsaného r. 1860“, a *F. R. V. Dražan-Borotinský*: „Dražanové, jeden z nejstarších jihočeských selských rodů“; *Hynek Gross*, arch. v. v.: „Jindřichohradecký rod Grossů“. — Rukopisy článků budeme zařazovati do našeho časopisu postupně, dle místa a rodovou galerii ponecháváme v archivu redakce pro doby poválečné. Event. připomínky řiďte na redakci. K.

NAŠIM ČLENŮM A PŘEDPLATITELŮM přikládáme složenky na rok 1944. Předplatné jest nezvýšené, t. j. 50 K pro nově se hlásící členy, 40 K pro členy; prosíme naše předplatitele o včasné zaslání obnosu. K.

Knihy došlé redakci.

Dr. J. Prochno: *Das Böhmisches Landesarchiv Prag*. Publikace vyšlá v Praze v roce 1943, ličící historii a bohatství zemského archivu pražského.

F. J. Rež: *Vinařice*. Stručná hornická historie Kladenska a Slánska. Zvláštní otisk časopisu „Světlo-občan“ č. 18 z r. 1943. Několik nejstarších dat o kutání s jmény prvních havířů v kraji.

Čeněk Kadlec: *Verše a epigramy*. Básně hanáckého lidového písmáka, nar. 29. III. 1889 v Loučanech na Hané.

Dr. Bohuš Vybíral: *Beletristický přínos olomouckého kraje*. Vyšlo v roce 1941 v Olomouci. Velmi dobrá publikace, seznamující nás s rodnými daty zemřelých i žijících spisovatelů, rodáků Olomoucka, jakož i s jejich pracemi.

Agilní okresní osvětový sbor pro Olomouc a okolí vydal r. 1940 *Sborník na paměť 100. narozenin Alše Balcárka z péra Milana Rusinského*.

RODOPISNÁ HLÍDKA.

Dotazy a odpovědi.

Dotazy:

276. **Zvěřina Jakub** (Zwierzina), myslivec v Chlumu u Třeboně. Léta 1706, 15. listopadu oženil se s Kateřinou, dcerou po Ondřeji Barvíři, sousedu treboňském. Fol. 125 matr. děkan. úř. v Třeboni. — Hledám, kde a kdy se narodil, kdo byli jeho rodiče. Výlohy hradím. Ed. Zv.
277. **Krajník**. Prosím o udání adres nositelů tohoto jména a o zprávy nebo prameny, kde se toto jméno vyskytuje (i v minulosti). E. K.
278. **Dubják Petr**, † 7. XII. 1747 ve stáří 40 let v Rajnochovicích, Morava. S manželkou Annou měl 7 dětí, křtěných v Podhradní Lhotě v l. 1731 až 1746. Kdy a kde se narodil? Kdy a kde byl oddán? Kde se jméno Dubják vyskytuje před r. 1731, případně i nyní?
Ant. Dubják, Olomouc, Vodní 18.
279. **Kratochvíl Václav**, nar. 15. II. 1833 ve Slabčích; kde byl oddán a kde zemřel? — Jeho otec, Josef K., nar. asi 1795, oddán s Kateřinou Pastorovou ze Skupé. Kde se narodil? — Jeho děd, Jan K., nar. 1754 v Hudlicích, oddán s Kateřinou Kopeckou z Kublova; kde oba zemřeli? Jeho praděd, Jiří Kratochvíle, pekař v Hudlicích, oddán s Veronikou; kde se narodili, byli oddáni a zemřeli? J. K.
280. **Pekelský**. Data o tomto rodu z let 1580—1670 hledám. Též údaje o predikátu, literatuře a podobně. A. J.
281. **Raška Jan** (Raska, Raschka). Provdal dceru Karolinu kol r. 1830 v Domášově u Brna; nar. asi 1765, byl sládkem na kaunických panstvích. Žil ve Slavkově, Moravských Prusech u Vyškova, v Domášově u B. a zemřel v Křižanově u Vel. Meziříčí r. 1829. Kde se narodil? A. J.
282. **Hyka**. Kde a kdy se toto jméno vyskytuje? Korespondence na adresu: Fr. Hyka, učitel, Drásky 16 u Všetat.
283. **Vyšanské z Třebovětice**, v soudním okrese Hořice v Podkrkonoší (fara Hněvčeves), hledám. I jiné nositele tohoto jména, kde se vyskytují. L. V.
284. **Činátli**, původ z Treboňska i jiných míst sbírám. Také odvozeniny rodového jména Činátli, Čunátli, Čondli, Činátle, Čenátko, Činadko a Cinati i Cicinati — původem z Italie. První záznam jména Činátli jest v Břežanově „Život Viléma z Rožmberka“.
285. **Leštínů rody** sbírám, zejména jihočeské větve. Jindř. Činátli, Budějovice, Líněcká 445.
286. **Večovský**. Kde a kdy zemřel Václav Večovský, nar. 22. IX. 1814 v Polné (v čp. 33 M.) a jeho potomci? R. V.
286. **Vavřinec Dukát Uničovský** byl r. 1574 farářem podoboji v Litenčicích, r. 1579 v Plumlově, r. 1580 v Bystřici p./P., r. 1624 v Mostkovicích. Kdo ví o něm a jeho rodu více? (Rodná data, kde byl r. 1582—1624 atd.) M. D.
287. **Pravenec Jan** (také něm. Prawinetz, Prabonitz, Prabentz, Brabonitz), oženil se dne 29. VII. 1771 v Cinvaldě (Zinnwald) jako invalida bez pense, narozen pravděpodobně v r. 1722. Hledám místo narození, event. kde se ještě vyskytuje toto jméno.
Pravenec František, obuv. dělník, Praha XII, čp. 1364, Moravská ul. č. 43, uveden v adresáři města Prahy z r. 1910, hledám všechna data o tomto příslušníku. J. P.
288. **Zapletal Jiří** (Jura Sappletal), žil v Dědkovicích-Ludmírově na Bouzovském panství na Moravě, kde se mu r. 1672 narodil syn Jan a r. 1679 syn Jakub. Pátrám po datech jeho narození, oddavek a úmrtí. Účel. zprávu po předch. dohodě honoruji. Č. Z.

289. **Sýkora Václav Thad.** (manž. Josefa Zemanová), od r. 1784 měst. písař v Lomnici n. Luž., odešel z této služby asi v říjnu 1796, kdy „svoje další štěstí při hospodářském ouřadu vyhledávati sobě předsevzal“. Ke kterému hospodářskému úřadu pocházel? Odkud pocházel a kdo byli jeho rodiče? Kde se ženil a zemřel? Dr. V. V.
290. **Flala Václav** (manž. Dorota Veselá), výrobce cikorie v Praze II, obdržel r. 1802 měšťanské právo pražské. Dne 15. XI. 1806 prodal dům v Senovážné ul. čp. 978-II a asi se z Prahy odstěhoval. Kam? Odkud pocházel a kdo byli jeho rodiče? Kde a kdy se ženil a zemřel? Dr. V. V.
291. **Vodstrčil.** Prosím o udání všech nositelů tohoto jména, pouze však v tomto způsobu psaní i v starších dobách (mimo Makov u Lito-myšle). Dr. V. V.
292. **Bakalář.** Panství Lukov u Slaného prodal Václav Lobkowicz r. 1609 Zďárskému na Kladně. Je někde zachován urbář vsi Lukov u Slaného z let před r. 1609. K. B.
293. **Pavlík Tomáš**, kde se narodil kol r. 1767? Oddán byl v Mladé Vožici 9./II. 1790 s Ludmilou Křížovou, dcerou Jakuba K., mlynáře v Blanicích, roz. 8./10. 1769. F. P.
294. **Krause.** Dne 5. listopadu 1793 oddán byl v Kostelci n. Orli **Alois Krause**, 25letý, ranhojič z Mladkova (Wichstadt) s **Marianou Procháskovou**, 21letou dcerou Jana Procházky z Kostelce n. Orli. Kde se Krause narodil a kdo byli jeho rodiče? Odkud pocházel Procháska? Ing. V. O.
295. **Malát.** Bartoloměj Malát, sládek ve Věži (? u Něm. Brodu?), oženil se někdy kolem roku 1800 s **Rosalíí Kalupovou** z Janovic č. 6. Odkud pocházel Malát a kdo byli jeho rodiče? Ing. V. O.
296. **Puš. Michal Puš**, mlynář ve Dvoře Králové n. Lab., pocházel ze Záborku (Söberle) a přišel do Dvora asi těsně před r. 1700. Kdo byl jeho otec? Chybí mi spojení se zábořskými Puši. Ing. V. O.
297. **Konečný.** Prosím o zprávy o příslušnících tohoto jména, kde se vyskytují. Konečný Dominik, * před r. 1790 snad v kraji olomouckém — kde? Manželka Smetáková (Smietáková) Barbora, * v roce 1790 ve Skrbní na Moravě — kde byli oddáni? Dominik K. byl učitelem v Přáslovicích a na Svatém Kopečku u Olomouce. Prosím o adresy rodopisců, mající toto jméno v rodě. Veškerá sdělení o tomto rodě po předchozí dohodě odměním. A. K.
298. **Peyrek, Pejrek, Peirek, Perek, Payrek, Peüreck, Payrek.** Kde všude se toto jméno vyskytovalo a vyskytuje? Rod žil původně asi na Klatovsku (od konce 17. do počátku 19. st.), v 19. st. pak v jih.-vých. Č., sev.-vých. Č., na Lounsku a ve Vídni.
- Martin Peyrek.** Prosím o laskavé zprávy, kdy a kde se oženil, resp. narodil. Podle urbáře z r. 1722 jsou Martinové dva: v Chudenicích Martin Payrek na panském č. 42, které r. 1771 držela Juliána Peyrková již jako vlastní majetek; ve Švihově téhož roku se uvádí Martin Peyrek na č. 20. Některé okolnosti nasvědčují tomu, že to byl Martin jeden a týž. Martin Peyrek, panský polír, zemřel v Chudenicích 24. 5. 1761 ve stáří 78 let, nar. se tedy asi r. 1683. První jeho žena byla Kateřina (svatba asi před r. 1708), druhá Juliana (svatba 1729 až 1730). Přebýval střídavě ve Švihově i Chudenicích, měl titul stavitele, r. 1725 stavěl poutní kostel sv. Wolfganga a r. 1745 pracoval v Domažlicích.
- Josef Peyrek.** Kdy a kde se narodil? Byl zednickým mistrem v Chudenicích (časem ve Švihově), syn Martina Peyrka a Juliany. Narodil se někdy kol r. 1739, r. 1762 se ve Švihově oženil po prvé s Barborou Margoltovou, po druhé s Rosalíí Petrovicovou v Chudenicích r. 1776. Vzhledem k panským i soukromým službám jeho otce není vyloučeno, že se narodil někde na rozsáhlém černínském panství a nikoli přímo na Klatovsku. Z. P.
- Perko, Pírko, Pírek.** Souvisí nějak toto jméno, vyskytující se na počátku 19. st. hojně v sev.-vých. Č. (ku př. v Pardubicích) se jménem Peyrek, příp. s jeho transkripcemi, anebo tu jde o rod zcela jiný?

299. **Margold**, Markolt, Marholt a pod. Kdo se zabývá studiem tohoto rodu, usedlého od 17. stol. ve Švihově na Klatovsku? Nejsou to snad potomci Marholtů Udražických? Z. P.
300. **Hotovec**, Hottovec, Hotowetz. Prosím o laskavé zprávy o výskytu tohoto jména v minulosti, hl. v 17. a 18. st. V 18. st. v Chudenicích a ve Švihově na Klatovsku. Prosím o zprávy nebo doporučení pramenů zpráv o Hotowetz-ovi z Löwenhausu a Husenic, který r. 1727 vydal ve Vídni latinské právní dílo, a o jeho původu. Z. P.
301. **Jirovec** (Irowetz, Girovec), **Diesel** (Dysl, Tüssel), **Stiksa** (Styxa), **Kizlink** (Kiessling). Kdy a kde se tato jména vyskytují? K. K.

Odpovědi:

98. **Franzl** Václav, r. 1834, účetní oficiál ve Vídni. R. H.
98. **Francl** Ant., 1933 vrchní oficiál ČSD v Jablonném nad Orlicí.
— Bohumil, 1933 adjunkt ČSD v Hidasnémety.
— Bohumil, 1933 oficiál-vlakvedoucí v Saazu.
— Frt., 1933 úř. min. železnic.
— Frt., 1933 adjunkt st. drah, Slov. Nové Město. Z. P.
105. Rodina **Hruškova** žije v Modřejovicích p. Slabce. — Také jeden bývalý hráč AC. Sparty — Hruška, internacionál. J. K.
150. Rodina **Polcarova** žije ve Slabcích, Novosedlích p. Slabce, ve Skupé p. Slabce. J. K.
163. **Holý**. Statek č. 83 n. (70 st.) v Košťálově u Semil má asi r. 1604 Martin Holý zaplacený. R. 1610 ve středu po neděli post. Remin. ujal syn Petr Holý statek za 75 gr. č. Pridavky: 2 kusy pohlavi svinského, vůz podželezný, plouh, řetěz zavěrací, sekera kladní... R. 1627 v sobotu po sv. Ondřeji ujal po † Petru H. syn Jan Holý za 52 kopy 30 gr. č. Sourozenci: Pavel, Anna, Mariana, vdova Mandalena. Pridavky: žita po 6 korcích míry královské, půl vozu valného, půl pod železím... R. 1640 přeč odesel. R. H.
163. **Holý** Ondřej, nar. 15. XI. 1708, Dolní Lukavice. Rod. Matěj a Eva. K. R.
163. Rodina **Holých** žije: v Újezdci p. Slabce, ve Svinařově p. Slabce a Skupé p. Slabce u Rakovníka. J. K.
181. **Jirovec** Vojtěch, rodák budějovický, bližší data sdělí ředitelství hudební školy v Budějovicích. J. Č.
187. **Gallas**, ředitel Všeobec. pensijního ústavu, Praha XI. J. K.
192. Jarmila **Horáčková-Hvězdrová**, úřednice NOÚZ, Praha II, Na Zbořenci. J. K.
199. **Kratochvíl**, malíř pokojů v Budějovicích, Havlíčkova kolonie, pochází z Doudleb u Budějovic. J. Č.
199. **Kratochvíle** Tomáš, svobod., sládek města Velvar, oddán ve V. 7. II. 1679 s Annou, ovdovělou Hlavníčkovou. B. G.
203. V. **Nedvěd**, majitel (před 10 lety) strojírny ve Slabcích, nyní v Plzni. J. K.
209. **Růžicka**, úředník obchodní komory v Budějovicích, rodem z Plava u Budějovic, z učitelské rodiny. J. Č.
211. **Schleis** Josef, nar. 20. III. 1721 ve Vodokrtech. Rodiče: Matěj a Kateřina — fara Dolní Lukavice u Přestic. K. R.
214. **Sklenář**. Anna Skálová roz. Sklenářová z Lounína č. 6, okres Beroun, r. 1847 žila v Louníně č. 6. F. Š.
215. **Sibr** (Sieber), učitel, pochází ze Čkyně na Šumavě. Otec jeho býval poštovním poslem tamtéž. Bližší by sdělil farní úřad. J. Č.
(Informace na celního úředníka Golla na celním úřadě v Praze nebo na zemské fin. řed. tamtéž.)
215. **Křesadlo**. Rodina téhož příjmení žila v Braníku-Praha XV asi kol roku 1900. F. Š.

215. **Kresadlo Jan**, 1933 vrch. adjunkt st. drah v Plzni.
— **Frt.**, 1933 oficiál ČSD Plzeň dílny. Z. P.
Ranecký Jan, 1933 strojmistr - vrchní oficiál, Nymburk. Z. P.
Šmelhaus Frt., Ing., 1933 na ředit. Praha-Jih, u dráhy od 1. I. 1922.
— **K.**, * 1872, zk. dosp. v Praze 1892, 1927 říd. učít. v Nymburce.
Smelhouz F., * 1870, 1896 v Praze zk. dosp., 1927 učít. v Praze-Břev-
nově. Z. P.
216. **Láska. Josefa Lásková roz. Dräegrová** (nar. 16. IX. 1870), pochována
na vyšehradském hřbitově. F. Š.
216. **Láska. — Láska Filip**, * 1820 v Chlenech, r. 1864 učil v Č. Rybné.
— **Láska Václav**, r. 1835 nadlesní v Schloßhofu v Ostmark. Q. H.
216. **Rodina Láskova** žije v Slabcích u Rakovníka. J. K.
217. **Horčička Jiří, Dr.**, člen doktorského kolegia lékařské fakulty, Praha
366-III (imatrikulován v r. 1842). — **Horčička Veleoslav**, účet. oficiál
st. účtárny, Praha, Bubeneč 18. — **Horcziczka Frant.**, kancelista
okr. úřadu ve Skotschan (Troppau). — **Horcziczka Jan**, účetní rada
st. účtárny v Linz. — **Horcziczka Viktor**, asistent zem. hlav. poklad-
ny v Salzburg. — (Všichni podle stavu z roku 1859.) Kg.
217. **Horčička Jindř.**, 1933 vlakový manipulát v Saazu.
Horčičko Ferd., 1933 oficiál v stan. Sedlec - Kutná Hora.
Horčičko Emil, * 1898, zk. dosp. 1919 v Jičíně, 1927 učít. v Hodkovi-
cích, okr. Liberec. Z. P.
218. **Pan Ackermann** je úředníkem NOÚZ, Praha I, Na Perštýně 11. J. K.
219. **Cenefels. Cenefelsova Marie**, * 1840 v Domažlicích, učila v opatrovně
v Hradci Králové. R. H.
222. **Pan Bohuslav** je úředníkem NOÚZ, Praha I, Na Perštýně 11. J. K.
223. **Regner Jan Václav**, rytíř z Bleylebenu, r. 1835 c. k. skut. dvorní kon-
cipista. R. H.
228. **Kautský. V roudnickém archivu knížat z Lobkovic nalézáme v urbáři**
panství chlumeckého (Vysoký Chlumec) z r. 1604 mezi osedlými ve
vsi Břeží Pavla Kautského. (Sig. 0.17/13.) Týž Pavel Kautský vy-
skytuje se v Břeží i v pozdějším chlumeckém urbáři z r. 1637. (Sig.
0.17/13c.) V některém z chlumeckých urbárů — nevím již zdali to
bylo v r. 1604, 1611 či 1614 — viděl jsem ve vsi Sušeticích osedlou
Mandalenu Kautskou. F. Č.
228. **Kautzky Gratian**, * 1812, piarista, učil r. 1832 v Haida. — **Kautzky Jo-
sef**, r. 1834 člen městské rady ve Wien. — **Koucký Simon** se r. 1634
uvádí ve Veselé u Mn. Hradiště. — **Kautzki Fr.**, r. 1834 profesor
v Brzezan v býv. Haliči. R. H.
228. **Kautský, Kautský, obchodnické rodiny v Buděj. 1. Divadelní ulice,**
kolon. obchod; 2. Havlíčkova kolonie. Rodáci z Budějovic. J. Č.
228. **Kaucki Karel**, koncepční prakt. u místodržitelství v Lemberg. — **Kaut-
sky Václav**, úředník berního úřadu ve Vlašimi. — **Kautzky Antonín,**
Dr., městský lékař v Myšlenice (kraj Wadowice). — **Kautzky Josef**,
asistent berního úřadu v Ledči n. S. — **Kautzky Václav**, obchodník
(Chrudim neb okolí). — **Kautzky Gratián**, učitel na gymnasiu v Li-
tomyšli. — **Kautzki Rudolf**, akcesista min. vnitra ve Wien, Neubau,
Grosse Rosmaringasse 13. — **Kautzky Bedřich**, vrch. oficiál hlav.
celního úřadu v Pešti, Ofen Festung 79. — **Kautzki Jan**, kontrolor
berního úřadu v Mór. — **Kautetzky Kašpar**, Arnošt, účet. oficiál st.
účtárny, odd. v Salzburg. — (Všichni podle stavu z r. 1859.) Kg.
228. **Kaucký Vojtěch**, býv. hostinský v Kmětíněvsi u Velvar, stal se r. 1765
měšťanem ve Velvarech a byl oddán s Lidmilou, dcerou Christiana
Dörre, sládku ve Velvarech. B. G.
229. **Bouz. — Bous Frant.**, * 1843 v Chmelovicích, od r. 1862 učil v Žehuni.
B. Frant., * 1845 v Lužanech, učitel v Jesenici. R. H.
229. **Bous Julius**, profesor reálky v Budějovicích, akadem. malíř, člen Ji-
hoč. výt. umělců. J. Č.

231. **Mohapl Filip**, guardián konventu minoritů v Troppau (v r. 1859). Kg.
236. **Hauner Emanuel**, od 3. X. 1929 úřed. čekat. ČSD v Tršnicích.
 — J., * 1887; zkoušku dospělosti skládal na učít. úst. v Praze 1907, 1927 učitelem v Kněževsi u Rakovníka.
 — K., * 1871; 1892 zk. dosp. v Příbrami, 1927 učít. v Lišanech u Rakovníka.
 — St., * 1895; 1915 zk. dosp. v Praze, 1927 učít. v Žatci. Z. P.
238. **Kos, Kosek**. Toto jméno se vyskytuje již v nejstarších městských knihách jaroměřských. M. J.
238. **Rodina Kosů** žije ve Skryjích p. Slabce, ve Slabcích, ve Svinařově p. Slabce a Újezdci p. Slabce. J. K.
240. **Novák Pavel**. V Reform. sborníku — Hrejša — str. 124. „Pavel Novák, sedlák u Královic, prchl do Berlína a v r. 1744 vrátil se zpět do Čech... Článek: Čeští kacíři z dob předtoleranční. F. Š.
245. **Vohanka Václav Jan**, měšťan a kantor ve Velvarech v l. 1736—1755. Téhož roku zemřel. Jeho manželkou byla Anna, rozená Gertnerová. Václav Vohanka je uváděn jako první učitel hudby později význač. hudeb. skladatele Jana Ev. Ant. Koželuha.
Vohanka Jan, „ludirector“ v Kmetiněvsi u Velvar, byl oddán 3. X. 1752 s Terezií z Dolánek. V letech 1753—1770 měli 11 dětí. Zemřel 27. XI. 1782 v Kmetiněvsi. B. G.
245. **Vohánka Josef**, 1933 oficiál ve Staré Huti nad Berounkou.
Vohánka Al., * 1882, 1903 zk. dosp. v Praze, 1927 učít. v Malešově, okr. Kutná Hora.
 — Ed., * 1885, 1905 v Praze zk. dosp., 1927 učít. v Lounech. Z. P.
248. **Mikulský**. Jmenovaný rod jest v obci Dolní Sloupnice, okr. Litomyšl, a na Vysokomýtku. S. M. H.
248. **Mikulovský Florian**, učitelský pomocník z Českého Brodu, nastoupil do Velvar r. 1732. V roce 1739 stal se kantorem a varhaníkem. Na službu kantorskou resignoval r. 1747, stav se radním; varhaníkem však zůstal do svého stáří. Konečně r. 1760 byl jmenován primasem města Velvar a zůstal jím do dne úmrtí, t. j. 19. VII. 1776. Jako primátor zvelebil město tak, že dosáhlo vrcholu svého rozkvětu. Mikulovský byl trikrát ženat: s Dorotou, roz. Sedlákovou, zemřelou 6. IV. 1751, s Viktorií, zemřelou 23. IV. 1762 a s Karolínou, ovdovělou Hrubou, rozenou Blumentritovou. — Tehdejší velvarský děkan Vrána zaznamenal do své kroniky: Florián Mikulovský, záslužný primas, velký dobrodinec kostela sv. Kateřiny, muž pobožný, v službách božích pilný a v pobožnosti všem příkladný. B. G.
250. **Věcovský**. Rod Věcovských pochází z Věcova u Nového Města na Moravě, kde vlastnil dědičnou rychtu. Rudolf Věcovský, prof. v v., Praha XIII, Kodaňská 21, má obsáhlé zápisky o tomto rodu. R. V.
250. V r. 1888—89 působil na c. k. čes. stát. reálném gymnasiu v Plzni profesor **Frant. Věcovský**; vyučoval latině, češtině a byl třídním prof. I. g. F. P.
251. **Kerner, Körner** a podob.: Farní úřad v Libni, matriky oddaných K u VII na stránce 188, svazek 21, č. 14. Byli oddáni dne 25. II. 1868. Ženich: Kschara Václav, v Praze I-885, příslušný do Uhřetěvsi, okres říčanský, syn † Václava Ksar, sladovnického z Uhřetěvsi čd 26 a † matky Barbory roz. Nechvátal z Kralovic. * 17. VI. 1827, Uhřetěves. — Nevěsta: Wilhelmina Kern, katolická dcera Augustina Kerna, domkář v Libni čd 112. AV. a katoličky Marie rozené Poslušný. * 21. V. 1829 v Libni. B. K.
251. **Körner**. — **Körner Jan**, * 1788 v Třeboni, byl profesorem v semináři v Budějovicích, † 1853. — **Körner Jos. Ign.**, * 1777 v Bydžově, farář v Lužci u Chlumu n. C., † 1845. — **Körner Antonín**, * 1784, učil r. 1832 v Bilin. — **Körnerová Jana** byla r. 1834 „mistryní“ v ústavu angl. panen v Praze. R. H.

251. a) **Felix Körner**, plukovník v. v., Třeboň, Tylova ul. 136/I. — b) Na velkostatkú Nové Hradý (Gratzen-Oberdonau) byl v Ahornhütte, p. Theresiendorf bei Kaplitz, kolem r. 1900 zaměstnán lovčím hajným **Körner** (bezdětek). — c) V Oberaltstadt bei Trautenau žil v r. 1916 tovaryš **Körner**. F. P.

251. **Kerner Michal**, jinak **Karník**, stal se r. 1618 měšťanem ve Velvarech. S manželkou Dorotou měl syna Jiřího Vojt. **Khernera**, který byl v l. 1678—1689 primasem ve Velvarech. První manželka Jiřího K. byla Alena, druhá Mariana, ovdov. Pintnerová, se kterou byl oddán 21. VIII. 1679. Primátor K. s rodinou věnoval r. 1682 kostelu sv. Kateřiny ve V. oltář sv. Tří králů. Zemřel 17. VI. 1689. — Jeho syn Václav K. byl oddán 30. I. 1679 s Kateřinou, roz. Tatýrkovou, a měli děti: Dorotu, provd. Vepřeckou (z Vepřerku), Barboru, provd. Angelovou, Annu, provd. Křečkovu, Apolenu, provd. Tylovu, Lidmilu, provd. Lodinskou a Josefa Jiřího. Václav K. zemřel r. 1706, jeho manželka Kateřina r. 1729. — Druhý syn primátora Jiřího K., Ondřej, byl oddán 10. II. 1681 s Lidmilou, roz. Sedlákovou, a měli děti: Apolenu, provd. Friskovu, Annu, provd. Gottovu, Jiřika a Dorotu. Ondřej K. zemřel r. 1721.

V seznamu členů Kůru literáckého — Mariánského bratrstva ve Velvarech, jsou v letech 1710—1765 uvedeni: Anna K., roz. Pšanská, Barbora K., provd. Tylova, Dorota K., provd. Tillova, Dorota K., provd. Pochova, mlynářka, Lidmila K., provd. I. Šarfová, II. Živná, III. Kopidlanská, Josefa K., provd. Schustrova, Kateřina K. a Jan K., býv. purkrabí novodvorský. B. G.

251. **Kerner Ant.**, 1933 oficiál, záložní traťmistr, Praha IV, Hrabovka.

— Frt., 1933 skladištní manipulant, Slov. Nové Město.

— J., * 1893, 1918 zk. dosp. ve Sv. Janu pod Skalou.

— V., * 1891, 1911 zk. dosp. v Praze, 1927 učít. v Hříškově u Loun. Z. P.

253. Rodina **Zvěřinova** žije v Tytrech p. Pavlíkov u Rakovníka. J. K.

254. Rodina **Dubských** žije v Novosedlích p. Slabce. J. K.

257. Rod **Vavříků**, pocházejících z Prácheňska, oznamují, že žil v 17. a 18. století v Kasejovicích. Podle daňového soupisu z r. 1765 byl majitelem domu č. 23 **Martin Vavřík**, švec, po něm Kateřina Šollová, majitelkou domu č. 104 **Josef Vavřík**, švec, po něm Dorota Vavříková. Podle knihy Stadtl. Kassejowitz. Verlassenschaftsabhandlungs-Protokoll z let 1800—1875 zemřeli: **Franz Vavřík**, Schullehrer bei Sct Johann unter Felsen bei Prag † 10. Feber 1815 bei Sct Johann. Manželka Scholastika Krunzel. Děti: Karolina, Karel, Ignác. **Ignatz**, Sohn, nach dem † Franz Vavřík, Schullehrer bei Sct Johann, 4½ Jahre alt, † 17. I. 1819 in No 31. **Maria Vavřík**, Bürgerin, 84 Jahre alt, † 28. Feber 1831 in No 32, manžel Martin, Tabaksverleger. Děti Nach dem Franz Karolonina Koudelka in Lochovic, Müllerin, Karl, 22 J. alt hier (roz. v Kasejovicích), Josef Pfarrer in Dneschitz, Wenzel, Schullehrer hier, Barbara in Dneschitz beim H. Pfarrer. **Martin Vavřík**, † 3. April 1832. Nach † Franz Karolina et Karl, Josef, Pfarrer zu Dneschitz, Wenzel, Lehrer hier, Barbara in Dneschitz. Kniha „Sperr-Relation und Inventurbuch bei der Stadt Kassejowitz“ obsahuje „Inventář pozůstalosti po nebožtíkovi **Josef Vavříkovi**, který dne 3. Febr. 1797 v Pánu usnul. Manželka Eva, 42 let, dcera Marie, 13 let.

258. **Kosina**, orgán cenové kontroly v Budějovicích. J. Č.

258. **Kosinka Rudolf**, 1933 staniční manipulant v Plzni. Z. P.

262. **Oppelt Václav** sepsal: Truchlozpěv o velkém neštěstí při požáru okružního divadla ve Wíenu, dne 18. prosince 1881. Tiskem a nákl. Jana Spurného v Praze. — Opl Matys je uváděn ve vsi Šimonovicích v úrbáři Česko-dubském z r. 1590. — **Opl Václav**, * 1847, děkan v Libochovicích. — **Oppelt** z Werthenfeldu, František, byl r. 1834 celním kontrolorem ve Wíen, Leopoldstadt. — **Oppelt Bonifác**, r. 1834 profesor náboženství na gymnasiu v Saaz. R. H.

262. Není snad jméno **Opit** odvozeno od rodu „Opitů (Opith, Opita, Oppithius) z Maličina“, žijících v 15. a 16. stol. na Kolínsku, Čáslavsku a v Posázaví? F. P.
262. **Oppel Ignác**, akcesista min. financí, Wien, Altlerchenf, Hauptstrasse 127. — **Oppel Alois, Dr.**, člen doktorského kolegia lékařské fakulty v Praze (imatrikulován v r. 1856). — **Oppel Václav**, oficiál účetní kanceláře pro nepřímé daně zem. fin. ředitelství, Praha 684-I. — **Oppelt František**, účet. oficiál st. účtárny, Praha 375-III. — **Oppelt Martin**, kancelista okr. úřadu v Příbrami. — **Oppel Alex. Felix**, kancelista okr. úřadu v Ottenschlag (kraj Krems). — (Všichni podle stavu z roku 1859.) Kg.
262. Příjmení **Opl** najdeme v matrikách ř. k. far. úřadu ve Slabcích. J. K.
264. **Kautek Melichar**. Podle knihy Verlassenschafts-Abhandlung-Protocoll, Stadtl. Kassejowitz, z let 1800—1835:
Kautek Melchior, k.-k. Franksteuereinnehmer zu Kassejowitz, † 10. May 1817 in No 29, manželka **Antonie**, geborene **Peteritzky**. Děti: **Thomas**, Kastner (obroční) zu Stiekna, Johann, k.-k. Stempelgefällsbeamte zu Pirkstein im Leitmeritzer Kreise, Rosina, verehelichte an H. Peter Korvin, Schlüsselburger Justiciar, 22 Jahre alt, Vinzenc, Amtsschreiber zu Drahenic, 21 Jahre alt. V knize Sterb-Fallen Protocoll, Stadtl. Kassejowitz, z l. 1816—43: Pan Melichar **Kautek**, k.-k. Einnehmer od c.-k. Franksteueramtu, † 10. máje 1817 v 73 letech na Schlagflus náhle. V. M.
270. **Zach Jan**, doporučuji panu tazateli, aby požádal o zprávy pana Ph. Dra Emila Troldu, vládního radu v. v., Praha III, Pětikostelní 3, který je hudebním historikem, zajímajícím se o skladby výhradně českých skladatelů z minulých století. B. G.
271. **Zahálkové**. Starý rod již z minulého století v obci Dolní Sloupnice, okres Litomyšl. Asi před 10 lety zemřel z téhož rodu okresní soudce **Zahálka** z Litomyšle. S. M. H.
273. Zprávu by snad podal p. **Alexandr Kadlec**, kníž. lesní správce, Plasy u Plzně. Jeho otec držel svého času mlýn v Mikulově na Moravě. F. P.
274. **Dukát Jakub Jan Nep. Sark.**, † 1730 jako rychtář mělnický. R. H.
274. **Dukát**. U firmy **Josef a Jan Frič**, továrna na přes. měř. přístroje, jest zaměstnán tech. úředník jménem **Dukát Jos.**, Praha XII, Americká ul. č. 42. B. K.
274. **Dukát Josef**, r. 1933 staniční mistr-čekatel, nákl. pokladník ve Vojkovicích nad Ohří. Z. P.

Nacionále úředníků ČMD, středošk. a vysokošk. vzdělání, jsou uloženy v ministerstvu ČMD Praha, oddělení Evidence, všech ostatních zaměstnanců pak na příslušném ředitelství (v Praze, Plzni, Hradci Králové, Brně a Olomouci), oddělení II., pnsistů na řed. ČMD, Praha II, Hybernská, odd. A. Je třeba podat žádost s pětikorunovým kolkem. Po dobu války se žádosti nepřijímají. U jiných ředit. je zřízení podobné. Z. P.

P. S. Zprávy jsou vesměs čerpány z Ročenky ČSD 1933 a ze Schematismu učitelstva 1927.

Vydává Rodopisná společnost v Praze II, Těšnov 65. Telefon 60-241, 64-741. Šekový účet Pošt. spořitelny v Praze č. 90.686. Řídí: red. Rudolf Kryl s red. radou. Odpovědný redaktor Jan Petr. Časopis dostávají pouze členové Rodopisné společnosti. Členský příspěvek činí ročně K 40,—, nově přihlásivší se členové platí zápisné K 10,—. Vytiskly Graf. záv. Pour a spol., Praha I, Waldhauserova 17. Telefon 627-51-52. Užívání novinových známek povoleno ředit. pošt a telegrafů v Praze, čj. 77037/IIIa 1940. Dohledací poštovní úřad Praha 6. Vyšlo dne 30. března 1944.